

Sámedikki
dievasčoahkkin
Čoahkkingirji 03/06

Kautokeinoveien 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Áigi: Čakčamánu 26. - 28. b. 2006
Báiki: Kárášjohka

Áššelistu

Saksnr.	Sakstittel
028/06	Čoahkkima vuodđudeapmi
029/06	Sámediggeráđi doaibmađiedáhus Sámedikki čoahkkinortnega § 20 vuodul
030/06	Gažaldagat Sámediggeráđái Sámedikki čoahkkinortnega § 11 vuodul
031/06	Ođđa áššiid dieđiheapmi Sámedikki čoahkkinortnega § 4 vuodul
032/06	Dutkan- ja duoáštusdoaimma ásaheapmi dan rádjalovsadoaimma hárrái mii lei nuppi máilmmesoadi áigge
033/06	Evttohus 2007 - 2008 bozodoallosiehtadussii
034/06	Sierra njuolggadusat Bearráigeahččanlávdegotti ovddasvástádussii ja bargosuorgái
035/06	Davviriikkaid sámekonvenšuvdna
036/06	Hálddašanođastus – ovddasvástádus- ja bargujuogadeapmi hálddašandásiid gaskkas
037/06	Ovttasbargošiehtadus gaskal Nordlándda fylkkasuohkana ja Sámedikki
038/06	Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta ođđa boazodoaloláhkaevttohus
039/06	Virgelohpi Sámediggeráđi lahttovuodas - Randi A Skum
040/06	Luvven doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jodiheadđjin - Per-Ivar Henriksen
041/06	Ođđa lahttu välljen Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddái

Čoahkkináiggat

Áigi		Ássi	Siidu
Disdat 26.09.06	dii. 09.00 - 09.20	028/06	4
	dii. 09.20 - 15.20	029/06	8
	dii. 15.45 - 15.45	030/06	30
	dii. 15.45 - 17.35	031/06	31
Gaskavahkku 27.09.06	dii. 09.00 - 11.20	032/06	38
	dii. 11.20 - 11.35	034/06	59
	dii. 13.35 - 14.15	033/06	45
	dii. 14.15 - 18.10	038/06	73
Duorastat 28.09.06	dii. 09.00 - 09.55	035/06	64
	dii. 09.55 - 11.50	036/06	66
	dii. 11.50 - 13.30	037/06	71
	dii. 13.30 - 13.40	039/06	90
	dii. 13.40 - 13.45	040/06	92
	dii. 13.45 - 13.50	041/06	94

Vuodđogiella: Norsk

Ášši 28/06

Čoahkkima vuodđudeapmi

Ášši meannudeapmi álggahuvvui čakčamánu 26. b. 2006 dii. 09.00 ja odđasis 27. b. dii. 09.00.

Presideanta Aili Keskitalo álggahii Sámedikki dievasčoahkkima multosániiguin ja minuktasaš jaskesbottuin Ella Holm Bull etrevádjoleami oktavuodas.

Čuovvovaš áirasat ledje sajisteaset vuodđudeamis:

01. Magnhild Mathisen	23. Tor Mikalsen
02. Gunn-Britt Retter	24. Hilde Anita Nyvoll
03. Knut Store	25. Randi A. Skum
04. Marianne Balto Henriksen	26. Sissel Klausen (<i>Bjarne Store-Jakobsen ovddas</i>)
05. Janoš Trosten permišuvdna 26.09.06	27. Lene Hansen
06. Elisabeth Hegge Guttorm (<i>Per Ivar Henriksen ovddas</i>)	28. Ann-Mari Thomassen
07. Rune Guttorm (<i>Egil Olli ovddas</i>)	29. Margit Eli Anti-Oskal (<i>Henrik Eriksen ovddas</i>)
08. Terje Tretnes	30. Susanne Amalie Andersen
09. Synnøve Solbakken-Härkönen	31. Kjersti Myrnes Balto
10. Marit Kirsten Anti Gaup (<i>Marie Therese Nordsletta Aslaksen ovddas</i>)	32. Arild Pettersen Inga (<i>Vibeke Larsen ovddas</i>)
11. Aili Keskitalo	33. Roger Pedersen
12. Per Andersen Bæhr	34. Tone Finnesen
13. Isak Mathis O. Hætta ¹	35. Anders Urheim
14. Klemet Erland Hætta	36. Miriam Paulsen
15. Josef Vedhugnes	37. Jarle Jonassen
16. Olaf Eliassen	38. Maja Lisa Kappfjell ² (<i>Sten Erling Jønsson várrelabttu – lobibis jávkan</i>)
17. Tone Merete Orti Olsen (<i>Wiebke Synnøve Slätsveen ovddas</i>)	39. Kirsten Appfjell-Eira
18. Per Edvind Varsi	40. Rita-Alise Porsanger
19. Jon Harald Skum	41. Jørn Are Gaski
20. Toril Bakken	42. Johan Mikkel Sara
21. Inger Jørstad	43. Kirsti Guvsám
22. Åge B. Pedersen (<i>Willy Ørnebakke ovddas</i>)	

¹ Áirras nr 13 Isak Mathis O. Hætta bodii čoahkkimii čakčamánu 26. b. dii. 11.45.

² Manai sadjásis maŋŋá ášši 28/06 Vuodđudeapmi

Juolluduvvon permišuvnnat

Permišuvnnat olles dievasčoahkkimis

Áirras nr. 06 Per-Ivar Henriksen

Áirras nr. 07 Egil Olli

Áirras nr. 10 Marie Therese N. Aslaksen

Áirras nr. 17 Wiebke Slåtsveen

Áirras nr. 22 Willy Ørnebakk

Áirras nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen

Áirras nr. 29 Henrik Eriksen

Áirras nr. 32 Vibeke Larsen

Permišuvnnat osiin dievasčoahkkimis

Áirras nr. 05 Jánoš Trosten oaččui permišuvnna distaga 26.09.06 olles beaivvi

Áirras nr. 03 Knut Store oaččui permišuvnna gaskavahkku 27. ja duorastaga 28.09.06

Áirras nr. 37 Jarle Jonassen oaččui permišuvnna gaskavahkku 27. ja duorastaga 28.09.06

Áirras nr. 09 Synnøve Solbakken-Härkönen oaččui permišuvnna duorastaga 28.09.06

Áirras nr. 04 Marianne Balto Henriksen oaččui permišuvnna duorastaga 28.09.06

Áirras nr. 20 Toril Bakken oaččui permišuvnna duorastaga 28.09.06

Áirras nr. 05 Jánoš Trosten oaččui permišuvnna duorastaga 28.09.06 dii. 10.00 rájes

Eará jávkamat

Áirras nr. 13 Isak Mathis O. Hætta bođiie dievasčoahkkimii distaga čakčamánu 26. b. dii. 11.45 ja duorastaga čakčamánu 28. b. ii bohtán čoahkkimii. Goappašat jávkamat leat lobiheamit.

Áirras nr. 38 Sten Erling Jønsson ii bohtán dievasčoahkkimii ja su jávkan lea lobiheapme.

Várrelahtut

Bjørn Arne Pettersen lei čoahkkimis áirasa nr. 02 Knut Store ovddas

Elisabeth Hege Guttorm lei čoahkkimis áirasa nr. 06 Per-Ivar Henriksen ovddas

Rune Guttorm lei čoahkkimis áirasa nr. 07 Egil Olli ovddas

Marit Kirsten A. Gaup lei čoahkkimis áirasa nr. 10 Marie Therese N. Aslaksen ovddas

Tone Merete Orti Olsen lei čoahkkimis áirasa nr. 17 Wiebke S. Slåtsveen ovddas

Åge B. Pedersen lei čoahkkimis áirasa nr. 22 Willy Ørnebakk ovddas

Sissel Klausen lei čoahkkimis áirasa nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen ovddas

Margit Eli Anti-Oskal lei čoahkkimis áirasa nr. 29 Henrik Eriksen ovddas

Arild Pettersen Inga lei čoahkkimis áirasa nr. 32 Vibeke Larsen ovddas

Maja Lisa Kappfjell lei čoahkkimis áirasa nr. 38 Sten Erling Jønsson ovddas

I Áššebáhpirat

- Borgemánu 25. b. 2006 beaiváduvvon gohččun ja evttohuvvon áššelistu
- ášši 039/06 Virgelohpi Sámediggeráđi lahttuvuođas – Randi A. Skum
- ášši 040/06 Luvven doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jođiheaddjin
- ášši 041/06 Ođđa lahtu válljen Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddái

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkinjođihangotti árvalus Sámediggái:

1. Borgemánu 25. b. 2006 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu dohkkehuvvo.
2. Ášši 039/06 Virgelohpi Sámediggeráđi lahttovuođas - Randi A. Skum, biddjo áššelistui ja giedáhallojuvvo duorastaga borgemánu 28. beaivái 2006.

Marianne Balto Henriksen evttohus:

3. Várrelahttu Maja Lisa Kappfjell oazžu čohkkedit áirasa Sten Erling Jønsson sadjái, go son ii leat bohtán dievasčoahkkimii.

Gaskavahku čakčamánu 27. b. dii. 09.00 ovddidii čoahkkinjođihangoddi vuovvovaš árvalusa Sámediggái:

4. Ášši 040/06 Luvven doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jođiheaddjin Per-Ivar Henriksen, ja ášši 041/06 Ođđa lahtu välljen Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi, biddjojuvvojit áššelistui ja giedáhallojuvvojit mañimus áššin duorastaga čakčamánu 28. b. 2006.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 40 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Čoahkkinjođihangotti evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Čoahkkinjođihangotti evttohus 2 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Marianne Balto Henriksen evttohus 3 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Čoahkkinjođihangotti evttohus 4 mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Marianne Balto Henriksen	

VI Sámedikki mearrádus

Borgemánu 25. b. 2006 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu dohkkehuvvo.

Ášši 039/06 Virgelohpi Sámediggeráđi lahttovuođas - Randi A. Skum, biddjo áššelistui ja giedáhallojuvvo duorastaga borgemánu 28. beaivái 2006.

Várrelahttu Maja Lisa Kappfjell oazžu čohkkedit áirasa Sten Erling Jønsson sadjái, go son ii leat bohtán dievasčoahkkimii.

Ášši 040/06 Luvven doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jodiheaddjin Per-Ivar Henriksen, ja ášši 041/06 Ođđa lahtu välljen Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddái, biddjovuvvojit áššelistui ja giedáhallowuvvojit mañimuš áššin duorastaga čakčamánu 28. b. 2006.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 26.09.06 dii. 09.20 ja 27.09.06 dii. 09.05.

Ášši 29/06

Sámediggeráđi doaibmadieđáhus Sámedikki čoahkkinortnega § 20 vuodul

Arkiiva

Arkiiváššénr.

06/3330

Ášši meannudeapmi álggahuvvui distaga čakčamánu 26. b. 2006 dii. 09.20

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1			Čoahkkimat ja ovddasteamit guovvamánus čakčamánu 2006

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggeráđi dieđáhus válđojuvvo diehtun.

Dieđáhus sisttisoallá Sámediggeráđi 11.05.06-13.09.06 áigodaga doaimmaid.

1 Doaimma birra

Sámediggeráđdi lea dán áigodagas doallan 6 čoahkkima ja meannudan 28 ášši. Čujuhuvvo čoahkkingirjái R07/06, R08/06, R09/06, R10/06, R11/06 ja R12/06.

Sámediggeráđdi váldá dán dieđáhusas ovdan máŋga ášši maiguin ráđđi lea bargan dán áigodagas.

Nu go boahdá ovdan mildosiin, de lea ráđđi dan lassin oassálsatán máŋga čoahkkimii ja ovddasteapmái.

2 Áššesuorggit

2.1 Guovllulaš ovddideapmi

2.1.1 Ovttasbargošiehtadusat

Sámediggeráđđi lea doallan čoahkkima ovttasbargošiehtadusa birra Romssa fylkkasuohkaniin 20.06.06 Kárásjogas. Čoahkkimis guorahallojuvvui ovttasbargošiehtadusa stáhtus dárkilit. Ođđa doaibmabijut maidái ságaškuššojuvvojedje. Šiehtadussii gullet iešguđetlágan suorggit nu go báikenamat, oahpahus, kulturmuittut, museat, girjerájut, kulturguovddázat ja guovlopolitihkka. Jahkásaš čoahkkima ulbmil lea áigádit šiehtadusa oktasaš ángiruššamiin čađahit sámi doaibmabijuid Romssa fylkkas.

Sámediggeráđđi lei 07.09.06 bovdjuvvon fylkkasátnejođiheaddjiid- ja ráđđejođiheaddjiidveaga čoahkkaneapmái Birggonii. Doppe guorahallojuvvui ja ságaškuššojuvvui máttasameguovllu ovttasbargošiehtadus. Dollojuvvui čoahkkin Hedmárkku, Mátta-Trøndelága, Davvi-Trøndelága ja Nordlándda fylkkasuohkaniiguin.

Sámediggeráđis lei 29.08.06 čoahkkin Davvi-Trøndelága fylkkasuohkaniin. Čoahkkin lágiduvvui Snoasas. Čoahkkimis ságaškuššojuvvui máttasameguovllu ovttasbargošiehtadusa stáhtus dain doaibmabijuin mat gusket Davvi-Trøndelága fylkkasuohkaniin.

2.1.2 Hálddašanođastus

Sámediggepresideanta Aili Keskitalo ja ráđđelahttu Jarle Jonassen doalaiga geassemánus 2006 čoahkkima gieldda- ja guovloministariin Ásnaug Haga:in hálddašanođastusa birra. Čoahkkin lei cuoŋománu 2006 čoahkkima čuovvoleapmi.

Borgemánus 2006 doalaiga sámediggepresideanta ja ráđđelahttu Jarle Jonassen čoahkkima Birggonis sátnegođiheaddjiidveaga bargolávdegottiin. Čoahkkima fáddán lei ođđa hálddašanođastus. Muđui čujuhuvvo dan miniseminára fáddái ja sisdollui, mii lágiduvvui Sámediggeáirasiid várás 11.09.06 Kárásjogas.

2.2 Dásseárvu

Sámi dásseárvokonferánssa lea plánejuvvomin lágiduvvot cuoŋománus 2007. Sámediggi lea ovddasvástideaddji lágideaddji, ja Sámi NissonForum lea tehnikkalaš lágideaddji. Konferánssa ulbmil lea ovttaštáhttit sámi dásseárvobarggu davviriikkalaš ovttasbargui. Prošeavtta stivrenjoavku lea nammaduvvon. Prošeavtta stivrenjoavkkus leat Sámedikki hálldahusa, Sámi NissonForum, Norgga Sáráhka, Dievduid ja Sámi nuoraidpolitihkalaš lávdegotti (SNPL) ovddasteaddjit. Stivrenjoavku lea doallan 2 čoahkkima dán áigodagas.

2.3 Oahpahus

2.3.1 Erenoamášpedagogihkka

Sámediggi lágidii 05. - 06.09.06 erenoamášpedagogalaš gelbbolašvuodáloktenprošeavtta árvvoštallančoahkkima. Sámediggeráđi bealis oassálasttii ráđđelahttu Jarle Jonassen. Prošeaktaáŋgiruššama árvvoštallanraporta almmuhuvvo dás: www.oahpponeahhta.no álgogeahčen 2007.

Sámediggi lea miessemánus 2006 almmuhan ohcanláhkai ruđaid sámi erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuid ráhkadeapmái. Prošeavttat leat dakkárat ahte dušše stáhta

gelbbolašvuodaguovddážiin lea fágagelbbolašvuohta ráhkadeamis. Danne eai leat ruđat almmuhuvvon almmolačcat. Stáhta gelbbolašvuodaguovddážit dieđihuvvojedje ortenega birra, ja ohcanáigemeari 02.06.06 rádjai ledje bohtán 11 ohcama. Ohcamiid meannudii hálddahus geassemánus. Ain fertejit dahkkojuvvot čielggadeamit Tamartuna ja Husebya gelbbolašvuodaguovddážiid ektui.

Sámediggi almmuhii miessemánus 2006 ruđaid erenoamášpedagogihka dutkan- ja ovddidanprošeavttaide. Ulbmil lea ovddidit ja geahččalit ođđá máhtu erenoamášpedagogihka fágasuorggis. Ruđat galget geavahuvvot máksit bálkkáid ja eará goluid prošeavttaid čadaheami oktavuodas. Doarjja ii addojuvvo investeremiidda. Ohcanáigemeari 31.05.06 rádjai ledje bohtán 6 ohcama. Ohcamiid meannuda hálddahus čakčamánus 2006. Sámediggi almmuhii borgemánus 2006 stipeanddaid erenoamášpedagogihkkaohppui ohcanáigemiin 15.09.06. Stipeandda váldoulbmil lea buoridit erenoamášpedagogihkkaálaldaga sámi mánáide geain leat erenoamášpedagogihkalaš dárbbut. Ohcamiid meannuda hálddahus. Doarjjastivra dieđihuvvo áššiid bohtosa birra juovlamánus.

2.3.2 Sámi álgoohpahus

Sámi álgoohpahus lea 5-jahkásaš prošeakta mii čalmmustahtta daid oahppiid lohkanmetodihka, geain lea davvisámegiella vuosttašgiellan. Prošeakta lohpuhuvvui 2005 giđa go oahppit gerge 5. luohkás. Prošeakta lea Sámedikki ja Sámi allaskuvlla, Davvi-Norgga gelbbolašvuodaguovddáža, Sámi erenoamášpedagogihkalaš doarjaga, Sámi Instituhta, Finnmárkku fylkkamánni – oahpahasossodaga ja Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (Lesesenteret) gaskasaš ovttasbargu. Sámi álgoohpahusprošeavtta árvvoštallaraporta vurdojuvvo gárvvistuvvot ođđajagis, ja almmuhuvvo dás: www.oahpponeahtta.no.

2.3.3 Mánáidgárddit

Sámi mánáidgárdekonferánssa lágiduvvui Oslos 07. - 08.06.06. Konferánssa lea Sámedikki ja Romssa ja Finnmárkku fylkkamánniid gaskasaš ovttasbargu. Ráđđelahttu Terje Tretnes ovddastii Sámediggeráđi konferánssas. Dán jagi konferánssa fáddán lei ođđa mánáidgárdeláhka ja odasmahttojuvvon rámmaplána, ja maid dat mearkkašit sámi mánáidgárdemánáide. Konferánssas ledje sullii 100 oasseváldi. Sámediggeráđdi lea dán áigodagas juohkán 841 000 ru mánáidgárdesuorggi ohpponeavvuid ráhkadeapmái ja 8 sámi mánáidgárddi prošeaktaruđaide. Prošeaktaruđat geavahuvvojit mánáidgárddiid ovddidan- ja geahččalanbargguide.

Dán áigodagas lea mánáidgárdečállaga Stullán ođđa nummir almmuhuvvon, mas váldofáddán lea sámi mánáidgárdekonferánssa.

Sámediggi lea fágalačcat árvvoštallan Kárášjoga gieldda guovttegielalašvuodaplána mánáidgárddiid várás.

2.3.4 Čoahkkin Oslo gielddain

Várrepriseanta Johan Mikkel Sara lea 19.09.06 doallan čoahkkima Oslo gielddain. Čoahkkimis giedahallajuvvui sámi mánáidgárdi, sámegieloohpahus ja vejolaš ovttasbargošiehtadus Sámedikki ja Oslo gieldda gaskkas.

2.3.5 Máhttolokten - Sámegiella

Máhtodepartemeanta mearridii 29.06.06 buohtalas ovtadássásaš sámi oahppoplánaid vuodđoskuvlla várás ja čadamanni oahppoplánaid vuodđo- ja joatkkaskuvlla oahpahusa várás. Buohtalas ovtadássásaš sámi oahppoplánat mearriduvvojedje čuovvovaš vuodđoskuvlafágain: biepmus ja dearvvašvuodas, musihkas, servodatfágain, duojis, risttalašvuodá- ja eallinoaidnoohpus. Vuodđo- ja

joatkkaoahpahas leat mearriduvvon čađamanni oahppoplánat dárogielas oahppiid várás geain lea sámegiella vuosttagiellan, ja luonddufágain. Ovdal mearrideami ledje Sámedikkis ráđđelahtu Jarle Jonassen bokte politihkalaš ráđđádallamat Máhttodepartemeanttain stáhtačálli Lisbeth Rugtvedt bokte mas dáid oahppoplánid sisdoallu šiehtaduvvui.

Dan maŋŋá lea Sámediggi doallan diehtujuohkinčoahkkimiid Máhttoloktema birra mas erenoamážit deattuhuvvojedje Máhttoloktema oahppoplánat – Sámegiella. Diehtujuohkinčoahkkimat leat dollojuvvon Guovdageainnu skuvlaeaggádiid ja vuodđoskuvllaid várás 17.08.06, Divttasvuona vuodđoskuvllaid ja earáid várás 24.08.06, Deanu ja Unjárgga vuodđoskuvllaid várás 06.09.06 ja Porsáŋgu vuodđoskuvllaid várás 19.09.06. Seamma dieđut leat maiddá almmuhuvvon Sámedikki neahttasiidduin ja Sámi oahpponeahtas.

2.4 Giella

2.4.1 Divvun-prošeakta

Divvun prošeavtta ulbmil lea ráhkadit divvunprográmma sámegiella várás. Prošeavtta lea Sámediggi, Giella- ja guovlodepartemeanta, Máhttodepartemeanta ja Kultur- ja girkodepartemeanta ruhtadan. Prošeakta galgá loahpahuovot 2007, ja válmastuvvon prográmmaid galget buohkat beassat geavahit, geat čállet sámegillii. Prošeavtta stivrenjoavku lea doallan čoahkkima borgemánus 2006. Divvun lea dál dahkan šiehtadusa muhtun fitnodagain korrektuvraneavvuid ráhkadeami oktavuodas.

2.5 Kultuvra

2.5.1 Museaođastus

Davvioarjesámi museasiidda museain lea 01.07.06 rájes oktasaš doaibma. Sámediggeráđđi lea juolludan siidii 500 000 ruvdnosaš doaibmadoarjjalasáhussan 2006 rájes, dan oktavuodas go sii leat čađahan museaođastusa.

Sámediggeráđđi lea addán Davvioarjesámi museasiidii ovddasvástádusa fierpmádatkoordináhtorin našunála sámi museafierpmádagas. Museafierpmádaga ásaheapmi lea oassi museaođastusas. Fierpmádaga ulbmil lea láchit dilálašvuodaid ulbmillaš bargujuogadeapmái ja buori resursaávkastallamii. Viidáseappot galgá fierpmádat leat mielde nannemin sámi musealágádusa dakko bokte ahte álggahuvvojit oktasaš ovttasbargoprošeavttat. Iešguđet fáttát sámi kultur- ja luondduhistorjjás gullet fierpmádahkii. Ulbmiljoavkun leat sámi museat ja eará museat mat barget sámi kultur- ja luondduhistorjjáin. Sámediggeráđđi lea juolludan Davvioarjesámi museasiidii 113 500 ruvdnosaš doaibmadoarjjalasáhussan 2006 rájes. Ruđat galget geavhuvvot našunála sámi fierpmádaga ásaheapmái ja doaimmaheapmái.

Sámediggeráđđi várrepreseantta Johan Mikkel Sara bokte lea doallan čoahkkima Deanu ja Várjjaga museasiidda museaid eaggádiiguin. Čoahkkima ulbmil lei hukset oktasaš áddejuvmi das mo nannen galgá čađahuvvot, ja das mat dán eavttut leat. Nannenšiehtadus ovddiduvvo plána mielde gielldastivrraide ja museastivrraide dálvvi mielde.

2.5.2 Interreg-prošeakta "Recalling Ancestral Voices - Repatriation of Sámi Cultural Heritage"

Interreg-prošeakta lea leamaš Norgga beale Sámedikki, Suoma beale Siida-musea ja Ruota beale Ájtte musea gaskasaš ovttasbargoprošeakta. Sámediggeráđđi lea mearridan ahte Várjjat sámi musea váldá badjelassat leat Norgga beale oassálsatin. Sámediggi galgá ain leat mielde prošeavtta stivrenjoavkkus, danne go dat lea deatalaš prošeakta mii guoská dakkár áššái mainna Sámediggi bargá. Várjjat sámi musea oazžu daid ruđaid maid Sámediggi hálddaša dán prošeaktii.

2.5.3 Norgga musealihtu jahkečoahkkin

Várrepreseanta Johan Mikkel Sara oassálasttii Norgga musealihtu jahkečoahkkimii Stjørdalas 06. - 09.09.06. Čoahkkin dollojuvvui Norgga musealihtu riikkačoahkkima oktavuodas. Riikkačoahkkima oktavuodas doalai seammás Sámi museasearvi jahkečoahkkima. Dás mearriduvvui ahte Sámi museasearvi galgá ášahuvvot Norgga musealihtu fágaossodahkan. Dán mearridii maddái Norgga musealihtu jahkečoahkkin formálalaččat. Ovttasteami ulbmil lea nannet barggu sámi kultuvrrain ja historjjáin Norgga museain.

2.5.4 Sámi girkoráđđi

Sámediggeráđđi lea namman Ingrid Johansen, Sámmolváris, Sámi girkoráđi áirrasin áigodahkii 01.01.07 - 31.12.10. Su várreáirrasin lea Kjell Skog, Sálašvákkis, nammaduvvon.

2.6 Rájáidrasttideaddji bargu

2.6.1 Seventh Conference of Parliamentarians of the Arctic Region 02.-04.08.06

Presideanta Aili Keskitalo oassálasttii 7. Árktalaš parlamentarihkarkonferánsii. Konferánsa lágiduvvui Gironis 02.-04.08.06. Sámi parlamentáralašráđđi ja Norgga, Ruoŧa ja Suoma beale sámedikkid dieđihedje konferánsii earret eará Davviriikkalaš Sámekonvenšuvdnaevttohusa birra, ONa Eamiálbmotjulggaštus-evttohusa birra, Norgga eiseválddiid ja Norggabeale Sámedikki gaskasaš ráđđádallansiehtadusa birra, ja finnmárkkulága birra. Konferánsa mearridii 50 čuoggá sturrosaš Conference statement.

2.6.2 Davveguovloáššit

Presideanta Aili Keskitalo oassálasttii Olgoriikadepartemeantta ja Davvi-Norgga eiseválddiid gaskasaš gulahallanforumii Oslos Oslo 27.06.06. Čoahkkima fáddán lei ráđđehusa oallislaš davveguovlostrategiija- bargu, Norgga Árktalaš Ráđi ovdagotti badjelassas váldin, Barentsovttasbarggu nannen ja Den nordlige Dimensjon.

2.6.3 Barentsovttasbargu

Sámedikki presideanta oassálastii ovddes olgoriikaministara Thorvald Stoltenberga raddebáccid almmuheamis Girkonjárggas 05.08.06. Presideantta sárdni semináras Folkelig diplomati i nord lei eamiálbmogiid beroštumiid ja vuoigatvuodaid birra Barentsovttasbarggus. Barentsčállingoddi lágidiid seminára.

2.6.4 Sámi Parlamentáralaš Ráđđi

Sámi parlamentáralaš ráđi stivra doalai dán jagi nuppi čoahkkimis Váhčiris Ruoŧas 13.-14.06.06. Sámedikki bealis oassálasttii várrepreseanta Johan Mikkel Sara ja sámediggeáirras Magnhild Mathisen.

2.6.5 ONa eamiálbmotjulggaštus

Sámedikki várrepreseanta oassálasttii Olmmošvuoigatvuodaráđi vuosttaš čoahkkimis 19. – 30.06.06 Genève. Olmmošvuoigatvuodaráđdi, mii lea njuolga ONa váldočoahkkima vuollásaš, meannudii eamiálbmotjulggaštusa bargujoavkku evttohusa. Evttohus oáččui stuorra eanetlogu. Vurdojuvvo ahte ONa váldočoahkkin mennuda evttohusa loahpalaččat, ja dohkkeha julggaštusa ovdal 2006 loahpa.

2.6.6 International Association for Impact Assessment (IAIA`06)

Sámedikki presideanta lei okta váldosárdnideaddjiin váikkuhusčielggadeami riikkaidgaskasaš konferánsas Stavangeris 23. - 26.05.06. Konferánsas ledje lagabui 800 oassálasti 80 riikkas. Fáddán lei fápmu, geafivuohta ja ceavzilvuohta gehččojuvvon váikkuhusčielggadanproseassaid rolla ektui. Prográmma eamiálbmotčalmusteapmi ja eamiálbmotoassálastin lei mearkkašahti. Birasgáhttendepartemeanta lágidi konferánsa.

Várrepresideanta oassálasttii seminárii oppa áiggi, ja sus lei sáhkavuorru dan birra makkár rolla eamiálbmogiid álbmotválljen orgánain váikkuhusčielggademiin ja makkár gaskavuolta lea eiseválddiide.

2.6.7 ONa eamiálbmotáššiid bistevasš fora

Sámedikki várrepresideanta oassálasttii Norgga sáttagottis ONa eamiálbmotáššiid bistevasš foras New Yorkis áigodagas 15. – 20.05.06. Várrepresideanttas lei sáhkavuorru eamiálbmogiid hástalusaid birra ONa duhátjahkeulbmila ektui, ja lei maid mielde oalgedáhpáhusas Davviriikkalaš sámekonvenšuvnna birra.

2.7 Vuoigatvuodát

2.7.1 Čoahkkinn Guovdageainnu meahcásteddjiid servviin

Sámedikki várrepresideanttas lei čoahkkinn Guovdageainnu meahcásteddjiid servviin 10.06.06. Das ságaškuššojuvvui gidđalodden odđa luonddušláddivuodálága ektui, ja Sámedikki njuolggadusat rievdaduvvon meahcegeavaheami ektui Finnmárkkus.

2.7.2 Čoahkkinn Finnmárkku boanddaidservviin

Ráđđelahttu Terje Tretnes lea doallan čoahkkima Finnmárkku boanddaidservviin Sámedikki njuolggadusaid birra rievdaduvvon meahcegeavaheami ektui. Čoahkkinn lei Kárašjogas.

2.7.3 Čoahkkinn guoskevasš boazorohagain Ráissá álbmomeahci hálddašanplána birra

Presideanta Aili Keskitalo ja ráđđelahtut Randi A. Skum ja Terje Tretnes dolle 14.06.06 čoahkkima guoskevasš boazorohagain daid hástalusaid birra mat gusket Ráissá álbmotmeahci hálddašanplánabargui. Čoahkkinn dollojuvui Guovdageainnus.

2.7.4 Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte -Skæhkere ja Lierne/Lijre álbmotmehciid rahpan

Sámedikki várrepresideanta oassálasttii 26.06.06 Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte -Skæhkere ja Lierne/Lijre álbmotmehciid rahpamis. Sihke dearvvahansártnis ja Birasgáhttenministara ja guoskevasš boazorohagain gaskasaš soabadančoahkkimis čalmmustahttojuvui Sámedikki lobálaš gábáduš oažžut buoret sámi oassálastima suodjaluvvon guovlluid ásaheami ja hálddašeami oktavuodas.

Čoahkkimis bođii čielgasit ovdan ahte boazodoallu lea hui eahpeduhtavaš hálddašánráđi čoahkádusain ja dainna ahte sin beroštumit eai leat doarvái bures fuolahuvvon hálddašanplánas. Guoskevasš boazorohagain ovdasteaddjit oavvildedje ahte dát lei áibbas dohkketmeahtun, ja čájehedje duhtameahtun-vuodaset dainna lágiin ahte eai searvan álbmotmehciid rahpami. Birasgáhttenministtar lohpidii hoahpuhit bargama Sámedikki evttohan njuolggadusaiguin, ja šiehtaduvvui doallat čoahkkima dán birra lagamus boahhteáiggis.

Maŋŋá lea Sámediggeráđđi várrepreseantta bokte 05.06.06 doallan čeahkkima birasgáhttenministariin. Das gieđahallojuvvojedje evttohuvvon hálddašannjuolggadusat álbmotmehciid várás sámi guovlluin, ja viidáset ráđđádallanproseassa. Sámediggi háliida ahte njuolggadusat galget doaibmagoahtit farggamusat. Njuolggadusat galget leat vuodđun evttohuvvon álbmotmehciid hálddašanplánaide. Dát lea deatalaš sámi ealahusaide ja árbevirolaš luondduresrussaiguin ávkkástallamii.

2.7.5 Meanut finnmárkkulága váste

Sámedikki presideanta oassálasttii meanuin finnmárkkulága váste 30.06.06 Porsáŋggus. Dát čalmmustahtii ahte stuorra oasis finnmárkkulágas bohte fápmui 01.07.06, ja ahte stáhta dan oktavuodas sirdii giddodatvuoddu ja eatnamiid ja resurssaid hálddašeami ođđa ichčanas orgániin. Dearvvahansártnistis deattuhii presideanta ahte láhka lea vuodđuduvvon dan doavddaheapmái ahte dát lea soabadeapmi stáhta ja sápmelaččaid gaskkas ovddeš verrodagaid ovddas. Deattuhuvvui maiddái dárbu sihkkarastit ahte sápmelaččaid šláddjá kultuvra ja eallinvuohki galgá bistit boahtteáigái.

2.7.6 Čeahkkin Fimmárkkuopmodaga stivrrain

Čeahkkin dollojuvvui gulahallama ja ovttasdoaibma várás Sámediggepreseantta, Fylkkasátnejodiheaddji ja Fimmárkkuopmodaga gaskkas. Čeahkkin dollojuvvui Leavnnjas 25.08.06. Sámedikki presideanta válddi ovdan Fimmárkkuopmodaga haddepolitihka, Fimmárkkuopmodaga doaimma ruhtadeami, ja dat eahpečielggasvuoddat mat Sámediggeráđi mielas leat stáhta eiseválddiid ektui.

2.7.7 Rievdaduvvon meahcegeavaheami njuolggadusat

Rievdaduvvon meahcegeavaheami njuolggadusat leat sáddejuvvon gulaskuddamii. Gulaskuddanáigemearri lea 10.11.06.

2.7.8 Čeahkkin birasgáhttenministariin álbmotmehciid jna. birra

Sámedikki várrepreseantta lea 05.09.06 doallan čeahkkima stáhtaráđiin Helen Bjørnøy Birasgáhttendepartemeanttas álbmotmehciid birra. Čeahkkin dollojuvvui Oslos. Čeahkkimis ságaškuššojuvvojedje čuovvovaš áššit: Sámedikki suodjalanproseassanjuolggadusat sámi guovlluin várás, álggahuvvon suodjalanproseassaid joatkin, hálddašanplánabargu earret eará Ráissá álbmotmeahci várás, gidđalodden Guovdageainnus, bieggamillut sámi guovlluin ja vuovdebuollingearggusvuochta suodjalanguovlluin. Loahppacealkkan lei ahte ođđa ráđđádallamat Sievju ja Várnjargga suodjalannjuolggadusaid birra ja dan birra mo bargu álbmotmehciin galgá jotkivuvvot, šiehtadallojuvvojit vai ášši čielgá johtilit. Birasgáhttendepartemeanta čállá referáhta čeahkkimis.

2.7.9 Minerálat, olju ja gássa

Sámediggeráđi presideantta Aili Keskitalo ja várrepreseantta Johan Mikkel Sara bokte doalai 14.08.06 čeahkkima stáhtaráđiin Odd Roger Enokseniin Oljo- ja energiijadepartemeanttas (OED). Čeahkkin dollojuvvui Oslos ja das ságaškuššojuvvui petroleadoaibma davviguovlluin sámi vuoigatvuodaid ektui. Viidáseappot gieđahallojuvvojedje hástalusat mat čatnasit bieggafámu huksenplánide sámi guovlluin. Čeahkkima čuovvuleapmin lea Sámediggeráđi reivve bokte OEDii konkretiseren daid oaiviliid mat bohte ovdan čeahkkimis, máŋgosiin eará guoskevaš departemeanttaide. OED lea lohpidan vástidit fargga.

2.7.10 Ráđđádallamat boazodoalu vuoigatvuođaid birra Meavkkis-Arvenjárggas

05.09.06 dollojuvvui ráđđádallančoahkkinn Sámedikki ja Suodjalusdepartemeantta gaskkas hálddahusdásis. Ráđđádallamis ságaškuššojuvvui ráđđádallanoktiordnen guoskevaš boazoorohagain ja oktavuoha álbmotriektái. Doppe lei ovttaoaivilvuoha das ahte departemeanta váldá oktavuoda guoskevaš boazoorohagain ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkaserviin (NBRin) ráđđádallamiid oktiordnema birra. Viidáseappot galgá Sámediggi vástidit čálalaččat daidda duodašusaide álbotrievtti oktavuoda birra ja daidda boazodoallofágalaš árvvoštallamiidda maid lea ožžon sáddejuvvot. Áigumuš lea doallat boahhte ráđđádallančoahkkima golggotmánus gaskamuttus. Suodjalusdepartemeant čállá beavegirjji ráđđádallančoahkkimis.

2.7.11 Ráđđádallamat ođđa luonddušláddjivuodálága birra

05.09.06 dollojuvvui hálddahuslaš ráđđádallan Sámedikki ja Birasgáhttendepartemeantta gaskkas ođđa luonddušláddjivuodálága birra. Fáddá ráddjejuvvui dasa ahte galgá go suodjalusprinsihppa biddjojuvvot vuodđun ođđa láhkii. Sámediggi doalahii prinsihppamearrádusa NOUa gulaskuddancealkámušas ahte Sámediggi lea vuostá suodjalusmearrádusa. Suodjalusprinsihpa čadahanevttohus mearkkaša hálddašan-ráđđenvuogi speadjalastin. Rievttálaš vuolggasadji rievda dalle oppalaš lobis ávkástallat meahcceresurssaiguin konsešuvdnagáibádusain dahje dan haga, dasa ahte lea oppalaš gielddus masa sáhtta addit sierralobi. Birasgáhttendepartemeanta árvalii ahte vejolaš eará čoavddusin sáhttet leat sierra njuolggadusat mat sihkkarastet ahte sápmelaččat besset ávkástallat árbevirolaš resurssaiguin dainna lágiin ahte čadahuvvo speadjalastin/suodjalanprinsihppa. Sámediggi sáhtta árvvoštallat dán go molssaeavttut ovddiduvvojit. Birasgáhttendepartemeanta čállá protokolla ráđđádallamiin, ja gohčču ođđa ráđđádallančoahkkimiidda dieđihuvvon fáttáid birra čavčča mielde.

2.7.12 Šiehtadallamat ođđa Norgga-Ruota boazoguohtunkonvenšuvnna birra

Mánnga šiehtadallančoahkkima leat dollojuvvon Norgga-Ruota boazoguohtunkonvenšuvnna oktavuodas. Šiehtadallamat leat mánngga háve leamaš guovtti oasis, mas lávdegotti sámi áirasat vuosttažettiin leat bargan guovlluiguin, ja dat earát leat fas bargan ieš dan konvenšuvdnateavstta sisdoaluin. Ain šiehtadallojuvvo dainna ulmiin ahte geargat ovdal 2006 lohpa.

2.7.13 Ráđđádallamat boazodoallolága reviderema birra

2006 leat dollojuvvon njeallje ráđđádallančoahkkima politihkkalaš dásis Sámedikki ja Eanandoallo- ja biebmodepartementta gaskkas ođđa boazodoallolága birra. Barggus lea leamaš deatalaš oččodit dakkár boazodoallolága mii čuovvo álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid ja boazodoalu árbevieruid. Eanandoallo- ja biebmodepartementta ođđa boazodoalloláhkaevttohus meannuduvvo dievasčoahkkimis, gč. ášši 38/06.

2.7.14 Guolástus

Sámediggeráđđi lea leamaš ráđđádallamiin Guolástus- ja riddodepartemeanttain oččodandihte čovdosa eiseválddiiguin dasa mii guoská čoahkádussii ja mandáhtii sámiid ja earáid guolástanrivttiid čielggadeami birra Finnmárkku mearraguovlluin. Dát lea čuovvoleapmi Stuoradikki mearrádussii man meannudedje oktanaga Finnmárkkulágain 2005 geasi.

Sámedikki válđočuočhusat leat oanehaččat leamaš:

ásahit sorjjasmeahtun ekspeartalávdegotti

čielggadeapmi galgá buktit konkreta láhkaevttohusaid mat sihkkarastet ja dohkkehit sápmelaččaide ja earáide rievtti guolástit Finnmárkku mearraguovlluin

čielggadeapmi galgá sihkkarastit sámi miel- ja ieštivrejumi resursahálddašeamis

čielggadeapmi galgá doarvái sihkkarastit sámi beroštumiid deattuheami ja vuhtiiváldima

Sámediggi lea vuodđun atnán ahte Stuoradikki finnmárkoláhkamearrádusas juo lea sámiid ja earáid riekti guolásteapmái dohkkehuvvon.

Čadahuvvon ráđđádallamii vuodul lea Ráđđehus ceggen sorjjasmeahtun áššedovdilávdegotti mii galgá addit čielggadeami NÁČ-hámis ovdal 2007 loahpa. Sámediggeráđđi lea duhtávaš lávdegotti mandáhtain ja go sorjjasmeahtun áššedovdiorgána galgá čielggadeami čadahit.

Sámediggeráđđi lea maid addán mánga gulaskuddancealkámuša, earret eará evttohussii gonagasreabbábivddu nuorttabeal 26°N jagiid 2006/2007 muddema ja oassálastima birra.

2.8 Ealáhusat

2.8.1 Ealáhusšiehtadus duoji várás

Duodjeealáhusa válđošiehtadusa vuodul lea Duojáriid ealáhussearvi, Sámiid duodji ja Sámediggi šiehtadallan ealáhusšiehtadusa jagi 2007 várás. Šiehtadus šiehtadallojuvvui gárvvisin 20.09.06 čoaikkimis 8,22 miljon ruvdnosaš rámmain. Buot šiehtadusbealit ledje ovttaoaivilis šiehtadusa birra čoaikkimis. Muhto go Sámiid duoji šiehtadallanjodiheaddji fertii guođđit čoaikkima ovdalگو dokumeanta lei čallojuvvon gárvvisin, de sohppojuvvui ahte Sámiid duodji galggai oazžut šiehtadusa sáddejuvvot poastta mielde ovdal vuolláičállima. Duojáriid ealáhussearvi ja Sámedikki šiehtadallanlávdegoddi čálle 20.09.06 vuollái ealáhusšiehtadusa jagi 2007 várás. 21.09.06 addá Sámiid duoji čállingoddi dieđu telefonna ahte organisašuvdna dattetge ii áiggo čállit vuollái šiehtadusa.

Sámediggeráđđi dán dan láhkai ahte Sámiid duodji lea botken duodjeealáhusšiehtadusa šiehtadallamiid. Dát mearkaša ahte šiehtadus manná Sámediggeráđđái ja dievasčoaikkimii dohkkeheapmái almmá dan haga ahte Sámiid duodji lea dohkkehan šiehtadusa jagi 2007 várás. Ealáhusšiehtadus ovddiduvvo dievasčoaikkima meannudeapmái skábmamánus, oktanaga jagi 2007 bušehtain.

2.8.2 Čoaikkin stáhtačállilin Berit Oskal Eirain

Várrepreseanta lea 11.07.06 doallan čoaikkima stáhtačállilin Berit Oskal Eirain Bargo- ja searvadahttin-departemeanttas. Čoaikkima fáddán lei duodji. Momssasbeassan, fidnoahppeortnet, bagadallan- ja buvttadanbájit, SIVA-visti oastin, riektesuodjalus ja nuortasámit digaštallojuvvojedje čoaikkimis.

3 Ođđa áššiid almmuheapmi – čuovvleapmi

3.1 Ráđi beales ođđa áššiid čuovvleapmi mat leat almmuhuvvon dievasčoaikkianáššis 18/06

Evttohus 1: Speallansorjjasvuolta

Sámediggeráđđi lea maid fuolas go speallansorjjasvuolta lassána sámi servodagas, ja go seammás leat váilevaš dikšunfálaldagat. Sámi pasieanttain, beroškeahtá makkár váddu sis lea, lea vuoigatvuolta oazžut dikšunfálaldaga mii lea heivehuvvon sin gillii ja kultuvrii.

Danne lea Sámediggeráđđi ovttas Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain ja Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanttain ásahan ovttasbargojoavkku mii galgá gávnnahit movt mii ovttas

sihkkarastašeimmet sámi pasieanttaid vuoigatvuodaid. Sámediggeráđđi lea maid ovttas ovttaskas guovllulaš dearvvašvuodadoaimmaiguin ásahan ovttasbargoorgána gozihan dihte sámi perspektiivva spezialistadearvvašvuodabálvalusaid oktavuodas. Dáid orgánaid bokte bargá Sámediggeráđđi dan ala ahte sámi pasieanttaid dárbbut jerrojuvvojit, čielggaduvvojit ja gozihuvvojit buot proseassain, čielggadusain ja strategiijain.

Sámediggeráđđi lea fuolas go sámi servodagas ii leat mainna ge lágiin dutkojuvvon dat ahte man ollugat leat darvnanan speallamii. Sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid oktavuodas lea unnán statistihkka masa sáhtášii čujuhit. Sámediggi lea deattuhan sihke guovddáš eiseválddiid ja Norgga dutkanráđi ektui ahte sámi dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš dutkama ferte nannet. Dán barggu ferte hui čavga organiseret vai oažžut bohtosiid das.

Evttohus 2: Giđđalodden

Sámediggeráđđi diehtá ahte Guovdageainnu suohkanis lei dán giđa maŋimus giđđaloddenlohpi dan guhkeduvvon geahččalanortnega oktavuodas. Sámediggi lei okta dan moatti instánsas mat dorjo giđđalodden evttohusa bivdoáigegulaskuddamis 2001:s. Dalle celkkii diggi ahte giđđalodden lea sámi árbevierru mainna lea deatalaš joatkit. Sámediggeráđđi lea dál bargamin oažžut sadjái dohkálaš guhkesáigge čovdosiid giđđaloddema váste.

Cealkámuša oktavuodas ođđa lánkaásahussii bivdo- ja meahcástanáiggiid hárrái áigodahkii 2007 – 2012, lea Sámediggeráđđi 30.08.06 beaiváduvvon reivves Luondduhálddašan direktoráhtii bivdán giđđaloddema bissovaš ortnegin. Fátta birra ságastallojuvvui várrepresideantta Johan Mikkel Sara ja birasgáhttenministtara Helen Bjørnøy gaskasaš čoaččkimis. Čoaččkimis daddjojuvvui ahte giđđalodden Sis-Finmárkkus soaitá čovdojuvvot ođđa luonddušláddjivuodálága olis. Sámediggi lea dál ráđđádallamin Birasgáhttendepartemeanttain luonddušláddjivuodálága hárrái.

Sámediggeráđđi lea dihtomielaš dan ektui ahte eai biddjojuvvo dakkár njuolggadusat mat eai soaba oktii daid báikegottiid olbmuid riekteáddejumiiguin, geat loddejit. Danne ii sáhte Sámediggeráđđi miehtat dakkár lágaide dahje lánkaásahusaide mat gáržžidit dahje heaittihit dán bivddu.

Sámediggeráđđi lea bidjan merkii ahte ollu buorre miellaguottuid hábmenbargu giđđaloddema ektui lea dahkkojuvvon, erenoamážit Guovdageainnu meahccásteddjiid searvvi bokte. Ođđa nuorra meahcásteaddjiide oahpahuvojit árbevirolaš vieruiduvvan njuolggadusat movt galgá loddet. Hui heittot lea jos dat buorre bargu bissehuvvo lobi váilumii.

Evttohus 3: Liige stáhtaruđat joatkkaskuvlla dási sámi fágaide

Sámediggeráđđi lea ovttaoavilis ahte lea deatalaš sihkkarastit ahte oahppit geat háliidit oahpahusa sierra sámi fágain ožžot dain falaldaga. Sámi servodagas lea dárbu sihkkarastit ahte dat gelbbolašvuoda dárbu mii váilu buoriduvvo go dat guhkkit áiggi badjel buoridivččii rekrutterema earret eará sámi dutkamii. Sierra sámi fágain lea maid stuorra identitehtahábmejeaddji beaktu, mii vel eanet nanosmahtášii mearkkašumi das ahte dán lágan fálaldat gávdno.

Sámediggeráđi mielas lea deatalaš ahte ođđa skuvlaodastusa oktavuodas šaddá duohta máhttolokten maddái sámi ohppiid ja sámi servodaga váste. Danne lea ráđđi bargan dan ala ahte ođđa sámi oahppoplánat galget ráhkaduvvot sámi duohtavuoda vuodul ja sámi servodaga dárbbuid jurddašettiin.

Sámi kulturmáhttofága heaittihuvvo dálá hámis maŋŋá go Máhttolokten válđojuvvo atnui. Fága sadjái bohtet golbma ođđa fága: Sámi historjá ja servodat, Sámi oinnolaš kultuvra ja Sámi musihkka ja lávdi.

Danne ii leat Sámediggeráđi árvvoštallama mielde ulbmillaš šiehtadallat dakkár fága ektui mii boahhteáiggis ii šat leat joatkkaskuvlafálaldat. Dattetge áigu Sámediggeráđi viidáset oktavuodain guovddáš eiseválddiiguin čujuhit ahte dárbbasuvvo dakkár vuogádat mii sihkkarastá ahte sierra sámi fágat fálojuvvojit ohppiide geat daid háliidit, ja ahte oahpaheaddjiin lea doarvá gelbbolašvuohta oahpahit dákkár fágain.

Evttohus 4: Ollislaš ja dássásaš dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldat julevsámi guovllus

Sámedikki dearvvašvuođa- ja sosiálapolitihka barggu ulmilin lea ollislaš ja dássásaš dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusat sámi álbmogii, nugo muđui ge álbmogis leat. Dássásaš fálaldagain oavvilduvvo dakkár fálaldat mii váldá vuoggasaji sámi gielas ja kultuvrras.

Sámediggeráđi lea fuolas daid signálaid geažil maid oažžut julevsámi guovllus ahte bálvalusfálaldagain ii gozihuvvo sámi bálvalusdárbbasheaddjiid dárbu ja vuoigatvuohta oažžut fálaldaga sámi giela ja kultuvrra vuodul.

Stáhta ja gielddaid almmolaš dearvvašvuođabálvalusain dat lea ovddasvástáduš láchit dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldaga sámi pasieanttaide. Sámediggeráđi lea oktasaš čoahkkimiin čujuhan ahte Divttasvuona suohkan lea sámegeiela hálddašanguovllus. Gielddas lea erenoamáš ovddasvástáduš gozihit sámi geavaheaddjiid dárbbuid sámegilli. Sámediggeráđi lea maiddá ovttasbargoorgánaid siskkobealde mat mis leat guovddáš ja guovllulaš dearvvašvuođaeiseválddiiguin čujuhan sámi pasieanttaid vuoigatvuođa ja dárbbu gielalaččat ja kultuvrralaččat heivehuvvon fálaldahkii buot dásiin dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusain.

Evttohus 5: Bivdit Sámediggeráđi čielggadit ášši dievasčoahkkimii makkár oaidnu Sámedikkis lea ja movt áigu čuovvolit doaibmabidjoplánaevttohusa báhtaran biebmoluosaid ektui

Sámediggeráđi oavvilda ahte Sámediggái ii gula bargat báhtaran biebmorusttetguliiguin, ovddasvástáduš das gullá našunala dássái.

Sámediggeráđi čálii 13.02.06 beaiváduvvon reivves Guolástus- ja riddodepartementii go guoská bargui bivdit biebmorusttetgiin gárgidan luosaid. 09.06.06 beaiváduvvon vástádušas boahotá ovdan ahte Guolástus- ja riddodepartemeanta áigu ásahit bissovaš gárgidankomišuvnna masa Guolástusdirektoráhta lea čállingoddin. Dalle lea direktoráhtas ovddasvástáduš evttohit mandáhta ja lahtuid komišuvnii. Komišuvdna galgá raporteret Guolástusdirektoráhtii. Reivves deattuhuvvo ealáhusa iežas ovddasvástáduš, ja das čuožžu earret eará: "Næringen har et klart og selvstendig ansvar for å forebygge og forhindre rømming, for å melde fra til myndighetene hvis rømming skjer, for å iverksette tiltak for å fange den rømte fisken og for å bruke erfaringene til å forebygge og forhindre nye rømminger (Ealáhusas lea čielga ja iešheanalis ovddasvástáduš eastadit ja hehttet báhtareami, diedihit eiseválddiide jos guolit gárgidit, vai lea vejolaš álggahit doaibmabijuid maiguin bivdit báhtaran guliid ja geavahit vásihusaid eastadit ja hehttet guliid ođđasis báhtareames)".

Sámediggeráđi mielas lea buorre go eiseválddit duođas váldet barggu bargat gárgidan biebmorusttetguliiguin, ja ahte álggahuvvo bargu dáinna duohta váttisvuodain.

Evttohus 6: Ealli eanandoallu miehtá riika

Eanandoalu šiehtadallanbealit, Eanandoallodepartemeanta, Norges Bondelag ja Bonde- og Småbrukarlag searvi hábmejedje eavttuid movt miljon lihttara mielkeearri mii dán jagá eanadoallošiehtadusas juolluduvvui Finnmárku, galgá geavahuvvot. Šiehtadallanbealit eai váldán vuhtii Fylkamánni eage Sámediggeráđi mearkkašumiid. Sámediggeráđi lei evttohan ahte doalut mat galget stuoriduvvot ja main leat earit vuollet 100 tonna, galge vuoruhuvvot eriid juogadeamis.

Sámediggeráđis lea ulbmilin regionaliseret riika eanandoallopolitihka. Dainna lágiin sáhtta sihkkarastit ceavzilis ja nanu eanandoalu sámi guovlluin. Sámediggeráđđi lea mángii cuiggodan dan heajos ovdáneami eanandoalus daid maŋemus jagiid. Boahhte jagi eanandoallošiehtadusaid oktavuodas áigu ráđđi fas loktet dan ášši.

Evttohus 7: Davviguovlopolitihka ja eamiálbmotdimenšuvdna

Sámediggeráđđi lea mearkkašan, nugo Bargiudbellodaga sámediggejoavku maiddái, ahte ráđđehus lea defineren davviguovlluid Norgga deháleamos strategalaš vuoruhansuorgin daid boahttevaš jagiid. Ráđđehusa dieđihuvvon ovdanbuktin davviguovlostrategiija birra lea boktán stuora beroštumi. Sámediggeráđi vuordá čavčča mielde beassat oaidnit ráđđehusa strategiijadokumeanta mii fátmasta ollislaš davviguovlopolitihka, ja mii maid váldá mielde eamiálbmoperspektiivva ja sihkkarastá davviguovlluid rikkis guolástus- ja energiijaresursaide ceavzilis hálddašemi.

Sámediggeráđđi gulahallá ráđđehusain davviguovlovdáneami birra. Sámediggeráđđi lea searvan gulahallanforumii gaskal Olgoriikadepartemeanta ja davvinorgga eiseváldiid. Olgoriikadepartemeanta ja Sámedikki gaskkas dollojuvvojit sierra čoahkkimat juohke jahkebeali davviguovloáššiid birra. Gulahallanforuma čoahkkimis 27.06.06 ovdanbuvttii Sámediggeráđđi dievasčoahkkima čilgehusa Sámediggeráđi riikkaidgaskasaš vuoruhansurggiid birra. Sámediggeráđđi dieđihii maiddái ahte ráđđehussii ahte čavčča mielde galgá ráhkaduvvot dieđáhus fáttá birra, ja das earenoamážit deattuhit davviguovlovdáneami. Mii leat ovttaoaiivilis ahte ráđđehusa davviguovlostrategiija ja Sámediggeráđi dieđáhus riikkaidgaskasaš vuoruhansurggiid birra galget doaibmat dehálaš vuodđun Sámedikki ja ráđđehusa ovttasbargui davviguovloáššiid ektui. Sámediggeráđi dieđáhus riikkaidgaskasaš vuoruhansurggiid birra sáddejuvvo Sámedikki čoahkkinjodihangoddaí čakčamánuš. Sámediggeráđđi bargá dan guvlui ahte oažžut Norgga váldit váldoovddasvástádusa eamiálbmotdimenšuvnna hárrái davviguovlluin.

Sámediggeráđđi oaiivilda ahte okta vuohki oažžut jeavddalaš gulahallama lea lágide bargosemináraid sihke politihkkariidda, fágaolbmuide ja sámi organisašuvnnaide. Dakkár semináraid bokte sáhtta Sámediggi oažžut njuolgocealkámušaid, ja dat mielddisbuktá buoret vejolašvuoda konkretiseret hástalusaid ja doaimmaid, ja dat dahká ráđjerasttideaddji sámi oassálastima eanet vejolažžan. Sámediggeráđđi áigu bargat dan ala ahte oažžut Sámi parlamentáralaš ráđi geahččalit láhčit bargosemináraid davviguovlopolitihka hábmema hástalusaid, strategiijaid ja doaimmaid birra. Sámi servodaga lea hui dehálaš aktiviseret, vai oažžu impulsaide ja cealkámušaid iešguđet ášahusain ja fágabiirrašin. Dakkár barggus ferte boahit čielgasit ovdan ahte sápmelaččat leat ráđjerasttideaddji álbmot. Dat seminárat berrejit dieđusge lágideuvvot Sámedikkis dievasčoahkkima oktavuodas, nugo áirras Balto Henriksen evttohii odđa áššiid dieđiheamis 18/06.

Evttohus 8: Gonagasreappá vuoiggalaš hálddašepmi

Sámediggeráđđi lea mángga oktavuodas buktán cealkámušaid gonagasreappá hálddašemi hárrái, maŋemusat gulaskuddancealkámušas Forslag til regulering av og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe øst for 26°Ø i 2006/2007 (Evttohus gonagasreabbáid bivddu heiveheapmái ja bivdinlohpi nuorttabealde 26°Ø 2006:s/2007:s). Ráđđi áigu buktit cealkámušaid stuoradiggedieđáhusii gonagasreappá hálddašemi hárrái, mii boahá čavčča mielde. Ovdal stuoradiggedieđáhusa galgá Sámediggi ráđđadallat departemeanttain gonagasreappá birra.

Sámediggeráđđi celkkii gulaskuddamis ahte sávvá hálddašemi mii váldá vuhtii báikkálaš guolásteddjiid vuonain nuorttabealde 26°Ø, ahte sis lea vuosttašrieki bivdit gonagasreabbáid. Mii leat gulaskuddamis evttohan ahte eamiálbmot- ja vieruiduvvanrievttalaš njuolggadusaid mielde addo lohpi reabbábivdui buot fatnasiidda vuollel 15 mehtera. Dát gusto de fatnasiidda, main lea dorske- ja/dahje áhkacincolohpi joavkkuin I dahje II, main lea mearkalogahallan guovlluin nuorttabealde 26°Ø. Mii

leat maid čujuhan dan stuora erohussii mii lea norgga ja ruošša eriide gonagasreabbái. Dát earit galggaše leat sullii seamma dásis.

Daid bajábealde namuhuvvon fáttáid birra galgá maiddái leat sáhka Sámedikki ráđđádallamiin deapartemeanttain.

Evttohus 9: Riektesuodjalus duodjái

Sámediggi ruhtadii 2005:s čielggadeami duoji riektesuodjalusa hárrái, maid Sámi ealáhus- ja guorahallanguovddáš (SEG) čađahii Duojáriid ealáhussearvvi ovddas. Hástalus lea sihkkarastit riektesuodjalusa duodjái ja hehttet vierrásiid geavaheames duoji diinemii. Čielggadeamis evttoha (SEG) bidjat golbma molssaevttolaš doaimma johtui: váldit atnui daid lágaid mat doibmet (mønsterloven og markedsføringsloven) (minsttarláhka ja márkanfievrridanláhka), váldit atnui duodjemearkka dahje vuodđudit ođđa lága, mii suodjala sámi duoji.

Earret dán čielggadeami, čálii Duodjeinstituhtta raportta 1995:s, sámi ministariid riektesuodjalusa birra. Sámediggeráđđi ii ane dárbbaslažžan ráhkadahttit ođđa čielggadeami, go juo gávdno dakkár. Sámediggeráđđi áigu árvvoštallat daid evttohusaid, mat bohtet ovdan čielggadeamis Rettsvern for duodji. Riektesuodjalus lea fáddá man birra lea lunddolaš bargat ovttas šiehtadallanguimmiiguin (Duojáriid ealáhussearvi ja Sámiid duodji) duoji hárrái.

Evttohus 10: Deanuleagi oktasaš ovdánahttinplána

Njeallje rádjagieldda Anár, Ohcejohka, Kárášjohka ja Deatnu ráhkadedje 2004:s evttohusa Flerbruksplan for Tanavassdraget 2004 - 2010. Plánas lei evttohuvvon ahte bartahuksen galggai muddejuvvot ja ahte guolleriggodagat galge hálddašuvvot báikegottiid olbmuid eavttuid vuodul. Plána ii leat duohtan dahkkojuvvon danne go gielddat Norgga ja Suoma bealde eai lean ovttaoavilis areálageavaheami hárrái. Sámediggeráđđi oaidná ahte ii leat buorre go eai leat ovttalágan njuolggadusat Deanujoga areálageavaheapmái. Okta sivva dasa lea dat go Norgga plána- ja huksenláhka lea ollu čavgadet go láhka Suomas mii mudde bárta- ja viessohukseamiid čázadagaid lahka. Dat lea dagahan dan ahte Suoma bealde leat huksejuvvon ollu barttat lagabui 100 mehtera eret Deanujogas. Suoma bealde áiggošedje hukset vel 450 bartta lahka joga. Sámediggeráđđi lea fuolas ná stuorra huksenplánaid váikkohusaid geažil.

Gielddain dat lea ovddasvástádus gieldda- ja areálaplánain. Sámediggeráđđi sáhtta dattetge váldit ášši ovdan Sámedikkiin Suomas, ja ovddidit ášši Birasgáhttentdepartementii. Sámediggeráđi mielas lea deatalaš dat go gielddat leat ovttaoavilis ovttalágan areálageavaheami hárrái Deanujoga goappašiid bealde rájjiid. Dan oktavuodas lea deatalaš váldit vuhti sámiid vuoigatvuodaid, árbevirolaš luondugeavaheami ja Deanuleagi riggodagaid hálddašeami dohkálaččat.

Evttohus 11: Sámi organisašuvnnaide doarjjajuohkima njuolggadusaid revideren

Buot doarjjaortnegat maid Sámediggi hálddaša galget reviderejuvvot 2006 čavčča ja 2007 dálvve. Revideremiin fertet leat geargan ovdal njukčamánu 2007 go dievasčoahkkin galgá daid meannudit miessemánus seamma jagi. Dat guoská maid dán doarjjaortnegii sámi organisašuvnnaide. Revideremis galget vuhtiiváldojuvvot sihke stáhta njuolggaduseavttut ja vejolašvuohta politihkalaččat stivret jahkásaš bušeahhtamearrádusaid bokte Sámedikkis. Dán reviderenbarggu galgá sierra bargojoavku dahkat mii viežžá rávvagiid/evttohusaid dárbbaslaš oasálaččain dađistaga go ovdánit bargguin.

Evttohus 12: Rámma-plána musihkka- ja kulturskuvllii

Norga lea áidnut riika máilmmis, mii lea lágain nannen gielddaid musihkka- ja kulturskuvllaid. Paragrafas 13-6 oahpahuslágas daddjo ná: ”Juohke suohkan galgá ieš dahje ovttas eará suohkaniiguin lágidit musihkka- ja kulturskuvlafálaldaga mánáide ja nuoraide, mii lea ovttastahttojuvvon skuvladoaimmahussii ja muđui kultureallimii.”

Lea juohke gieldda duohken válljet musihkka- ja kulturskuvllaide viidodaga ja sisdoalu, almmá daid bajábealde stivrema.

Sámediggeráđđi atná deahálažžan sámi perspektiivva oainnusin dahkat gielddaid musihkka- ja kulturskuvllain. Livččii earenoamáš deahálaš ahte sámegeiella ja sámi kultuvra šattaše lunddolaš oassin musihkka- ja kulturskuvllaid sisdollui sámi guovlluid gielddain. Sámediggeráđđi oaidná dette ahte Sámediggi ii sáhte bajábealde stivret gielddaid rámma-plánaid hárrái, musihkka- ja kulturskuvllaide. Sámediggeráđđi áigu dettege gulahallamiin ja čoahkkimiin namuhuvvon gielddaiguin ja eará gullevaš ásahusaiguin, ávžžuhit oainnusin dahkat sámegeiella ja sámi kultuvrra musihkka- ja kulturskuvllain.

Evttohus 13: Ealli gilit – konsešuvdnaeavttuid rievdadus

Konsešuvdnaláhka eatnama háhkama hárrái (konesjonsloven), rievdaduvvui 2003:s, vai eatnamat vuollel 100 dekára, maid nala lea huksejuvvon, sáhttet vuvdojuvvot friddja konsešuvnnain. Eaktun lea ahte eanemusat 20 dekára leat ollásit gilvojuvvon. Ovdal lei huksejuvvon eatnama hahkan 20 dekára sturrodaga rájes ollesareálan, geatnegahttojuvvon konsešuvnnain. Eatnamiin, maidda ii leat huksejuvvon, lea geatnegahttojuvvon konsešuvdna beroškeahtta areála sturrodagas. Jus mearrádus lea dahkkon plána- ja huksenlága vuodul omd. viessohuksema hárrái, de sáhtta maiddá huksekahtes areála háhkamis leat friddja konsešuvdna.

Sámediggeráđđi lea áican ahte rievdadusat konsešuvdnalágas, addet unnit vejolašvuodaid geavahit juridihkalaš váikkuhangaskaomiid eanandoallopoltihkalaš mihttomeriid joksamis. Sámediggeráđđi deattuha seammás ahte eanandoalus lea guovddáš sadji sámi kulturárbeviruid bisuheamis, ja lea maiddá deahálaš bargosuorgi sámi guovlluin. Sámedikki mihttomearrin lea bisuhit dálá barggaid ja doallostruktuvrra.

Sámediggeráđđi oaivvilda ahte lea dárbu bidjat sihke juridihkalaš ja ekonomalaš doaimmaid johtui, vai jovssašii eanandoallopoltihkalaš mihttomeriid. Dettege ii gánnát oaččuhit konsešuvdnalága rievdadusaid máhcahuvvot. Sámediggeráđđi atná ávkkálaččabun bargat eará čuolbmačilgehusaiguin, mat leat nugo omd. láigoeatnamiid viidodaga ja earenoamáš mielkeeriid birra sámi guovlluin. Maiddá čujuhuvvo stáhtaráđđái Terje Riis-Johansenii, gii sártnistis Norges Bonde- og Småbrukarlag:a jahkečoahkkimis golgotmánus 2005:s čielgasit dajai ahte ii leat áigumuš máhcahahttit dan ovdáneami mii lea dahpáhuvvan.

Sámediggeráđđi áigu válgaáigodagastis ráhkadahttit odđa eanandoallodiedáhusa, mii galgá sihkkarastit sámi eanandoalu ovdáneami.

Evttohus 14: Bissehit našuvnnalaš guolleeriid privatiserema

Sámediggeráđđi lea áican makkár dilli lea guolástusain Norggas. Stuorát bivdiid eriid lassáneapmi, lea dovddus váttisvuolta. Eriid čoahkáiduvvan čuohcá garrásit unnimus fanasvehkii guovlluin. Seammás dat čuohcá maiddá sakká sámi guolástusaide. Sámediggeráđđi lea guhká áican dán ovdáneami, muhto lea leamaš váttis dahkat maidege dainna áššiin. Sivvan dasa lea ahte stuora ruhtafámut leat seahkánan dán ovdáneapmái sihke našuvnnalaš ja gaskariikkalaš dásis.

Vejolašvuohta mii Sámedikkis lea váikkuhit privatiserema laskamii, lea geavahit eamiálbmotrievttalaš prinsihpaid. Sámediggeráđis leat leamaš ráđđádallamat Guolástus- ja riddodepartemeanttain. Ráđđi lea dasto searvan lávdegotti álggaheapmái, mii lea čielggadeame sámiid ja earáid rivttiid guolástit olggobealde Finnmárkkku. Sámediggeráđđi lea dál bargame gulaskuddancealkámušain "Strukturvirkemidler i fiskeflåten", NOU 2006:16 olis. Das biddjo ovdan min ráđđádallansávaldat guolástusaid strukturerema hárrái. Dát ášši guoská njuolga eriid čoahkaiduvvamii, ja Sámedikkis lea dáikko dasto vejolašvuohta váikkuhit našuvnnaš eriid juogadeapmái.

Evttohus 15: Ollislaš plána bieggamillohukseimi

Bieggamillohuksen ja gáibádus ollislaš plánai bieggamillohukseimiid hárrái sámii guovlluin, lea ovdalis leamaš fáddán Sámedikki dievasčoahkkimis. Sámediggeráđđi diehtá ahte gávdnojit moanat plánat bieggamillohukseimiid hárrái sámii guovlluin, ja ahte ovttaskas huksenáššit ja oktasaš boadus buot dieđihuvvon hukseimiin, lea veagalaš areábillisteapmi, mas šaddet leat stuora váikkuhusat sámii ealahusaide. Sámediggeráđđi lea hui balus daid váikkuhusaid dihte, maid dieđihuvvon bieggamillohukseimat sáhttet buktit sámii vuoddoalahusaide, mátkkoštanfitnodagaide ja sámii kulturmuittuide. Dasa lassin lea eahpádus daid váikkuhusárvoštallamiid hárrái, mat lea vuodđun Norges vassdrags- og energidirektorat: a konsešuvdnaohcamiid meannudeapmái.

Sámediggeráđđi lea čoahkkimis 14.08.06 Oljo- ja energiijadepartemeantta stáhtaráđiin Odd Roger Enoksen:iin, ságastallan daid hástalusaid birra, mat gustojit bieggamillohukseimiplánaide sámii guovlluin. Bieggamillohukseimiid ferte oaidnit finnmárkkulága ja ráđđádallanmeannudeami oktavuodas, Sámedikki ja stáhtalaš eiseváldiid gaskkas.

Sámediggeráđđi atná bieggamillohukseimiplánaide sámii guovlluide, dakkár doaibman mat váikkuhit njuolga sámii beroštumiide. Sámediggeráđđi áigu váldit oktavuodá Bargo- ja searvadahttindepertemeanttain, geain lea ovttastahttinovddasvástádus sámii áššiin, ja áigu dáhttit beassat ráđđádallat ášši birra.

Evttohus 16: Sámii giellaguovddáža ásaheapmi lullisámii guvlui, Helgelándda guovlu

Sámedikki mielas leat sámii giellaguovddážat deatalaš giellaarenat ja háliida danne movttidahttit báikkálaš oasálaččaid ásaheapmi daid. Sámediggi addá doaibmadoarjaga ásaheapmiin sámii giellaguovddážiidda, ja oaiivvilda ahte lea erenoamáš deatalaš ahte doppe gos sámii giella lea fuones dilis leat giellaarenat. Giellaguovddážiin lea deatalaš bargu suodjalit, doalahit ja ovdánahttit sámegiella geavaheami báikkálaš birra. Sámediggi addá doaibmadoarjaga ásaheapmiin sámii giellaguovddážiidda, ja oaiivvilda ahte lea erenoamáš deatalaš ahte doppe gos sámii giella lea fuones dilis leat giellaarenat. Giellaguovddážiin lea deatalaš bargu suodjalit, doalahit ja ovdánahttit sámegiella geavaheami báikkálaš birra.

Go stáhtabušeahhta jahkái 2007 lea ovddiduvvon, de sáhtta Sámediggi árvoštallat doarjaga ođđa giellaguovddážiidda. Sámediggeráđđi čujuha muđui ovttasbargošiehtadussii máttasámii guovlluide fylkka-gielddaguin mas bohtet ovdan oktasaš áigumušat ahte ásaheapmiin lea deatalaš bargu suodjalit, doalahit ja ovdánahttit sámegiella geavaheami báikkálaš birra.

Evttohus 17: Máttasámii gelbbolašvuodagírjeráju viidásetovddideapmi

Sámediggi lea meannudeamen ášši viidáseappot.

Evttohus 18: Sámediggi ásaheapmi konsuleantavirggi vistesuodjalusa Helgelándii máttasámii guovllus

Sámediggeráđđi lea hui duhtavaš Sijti Jarngge rahčamušain sámii kultuvrra ektui, ja erenoamážit sámii kulturmuittosuodjalusa ja vistesuodjalusa ektui. Sámediggi lea leamaš mielde addimin doarjaga mángga prošeaktii maid guovddáš jodiha.

Sámediggi čađahii 2003 prošeavtta Sámi huksehusaid suodjaleapmi ja hálddašeapmi (raportta oažžu hálddahusas). Raportta loahppajurdda lea dárbbášuvvojit 3 ođđa virggi Sámedikki vistesuodjalanbargui, 1 juohke dán kantorbáikkiin: Snoasas, Ájluovttas, Romssas (dál Olmmáivákkis) ja Vuonnabađas. Dál lea Sámedikkis okta vistesuodjalusvirgi mii galgá gokčat olles Sámi Norgga bealde. Sámedikki iežas bušehtas eai leat dál ruđat ođđa vistesuodjalusvirggiide.

Sámediggeráđđi mielas berre áŋgiruššat daiguin kántorbáikkiiguin mat mis leat dál, ja háliida nannet ja viiddidit gelbbolašvuoda dán báikkiin. Vásihusat čájehit ahte nana fágabirrasat mat leat čoahkis, mearkkašit ollu bargguid bohtosiidda. Dattetge dat ii hehte Sijti Jarne hukset ja viiddidit vistesuodjalusgelbbolašvuodaset iežaset bušehta ja prošeaktaruhtadeami bokte.

Ráđdehus lea stuorradiggedieđáhusas nr 16 (2004-2005) Eallit kulturmuittuiguin deattuhan sámi vistesuodjalusa sierra áŋgiruššansuorgin. Dieđáhusas lea árvoštallojuvvon ahte dárbbášuvvo 5 milj ru stáhtadoarjjalasáhussan jahkásaččat sámi visttiid divvumii. Dieđáhusas deattuhuvvo maiddái ahte dárbbášuvvo buoret ja eanet gelbbolašvuodta sámi vistesuodjalusa birra ja ahte departemeanta áigu ráhkadahttit plána mo viidáseappot čuovvulit prošeavtta Sámi huksehusaid suodjaleapmi ja hálddašeapmi.

Ráđđi eaktuda ahte Ráđdehus čuovvula stuorradiggedieđáhusa dán jagi stáhtabušehtas. Dan lassin ahte eanet ruđat juolluduvvojit sámi visttiid divvumii, lea deatalaš sámi vistesuodjalusbargui ahte Sámediggi oažžu eanet návccaid.

Evttohus 19: Ollislaš doaibmaprogramma máttasámi oahpahusa, giela ja kultuvrra várás

Sámediggeráđđi joatká čuovvulanbarggu sihkkarastit ahte sámi mánát ja nuorat ožžot dan oahpahusa sámeielas ja sámegeallii masa sis oahpahuslága vuodul lea vuoigatvuodta. Earret eará gáibida Sámediggeráđđi ahte oahpahusláhka ferte rievdaduvvot, nu ahte sámi oahppit ožžot oktagaslaš vuoigatvuodta sámegeall oahpahussii. Ášši váldojuvvui maŋimuččat ovdan čoahkkimis gaskal presideantta ja máhttominstara 12.09.06. Čoahkkimis bodii ovdan ahte Máhttodepartemeanta lea čielggadeamen ášši.

Departemeanta lea mearridan ahte gáiddusoahpahusa lágideapmi sámi oahppiide olggobealde sámi giellahálddašanguovllu, mii dán rádjai lea leamašan prošeakta, dás duohko galgá šaddat bistevažžan bistevaš jahkasaš stáhtabušehtajuolludemiguin. Dát guoská maiddái oahpahussii máttasámegeall, mii 2005 álggu rádjai lágiduvvui prošeaktan Máttasámegeall oahpahus ruovttuskuvllas. Dan oktavuodas lea Máhttodepartemeanta ásahan bargujoavkku man bargamuššan lea neavvut mo buoremusat organiseret. Sámediggi lea oassálastán bargujoavkku muhtun čoahkkimiidda.

Sámediggeráđđi bargá viidáseappot sihkkarastimin ahte dat posiitiiva bargu mii lea álggahuvvon viđa jahkasaš giellamovttiidahttinprošeavttain Elgá bajásšaddanguovddážiis jotkojuvvo. Presideanta lea váldán ovdan guovddáža viidáset doaibmama čoahkkimis Máhttodepartemeantta stáhtačállin. Ovttasbargošiehtadusas gaskal Sámedikki ja máttasámegeovllu fylkkasuohkaniiguin leat bealit čalmmustuhtán dárbbu sihkkarastit ja vidásetovddidit guovddáža pedagogihkkafálaldaga. Dán vuodul lea Sámediggeráđđi cuoŋománus 2006 sádden reivve Máhttodepartemeantii. Reivves bohtá ovdan ahte Sámediggi ja Hedmárkku fylkkasuohkan ávžžuhit departemeantta posiitiivalaččat meannudit Engerdala suohkan doarjjaohcama guovddáža jodiheapmái. Dan lassin ovddiduvvui sávaldat oažžut bistevaš jahkasaš doarjaga guovddážiis vai fálaldat guovllu máttasámi mánáide sihkkarastojuvvošii guhkit áiggi vuollái. Ášši váldojuvvui maiddái ovdan čoahkkimis gaskal presideantta ja Máhttodepartemeantta stáhtačállin 31.05.06. Skuvlla doaibma lea vuosttain sihkkarastojuvvon skuvlajahkái 2006 - 2007.

Bistevas̄ ovttasbargofora lea áсахuvvon máttasámi fylkkaid fylkkamánniid gaskkas, mas leat oahpahusdirektovrrat, Snoasa ja Árborddi sámeskuvllaid jođiheaddjit, Brekken ja Elgá bajásšaddanguovddážat ja Sámediggi ovddastuvvon. Fora deaivvada guktii jahkái, ja dan ulbmil lea áсахit dássidis fierpmádaga vai máttasámegiella odđasis ealáskuhttojuvvo, ja vai oahpahus ja oahppu ovddiduvvo. Dieđuid lonohallan ja sámegiel oahpahusa organiseren, das maiddái gáiddusoahpahus, leat leamaš čoahkkimiid deatalaš fáttát.

Sámediggi lea čađahan erenoamášpedagogihkalaš gelbbolašvuodáloktenprošeavtta mii lea čalmmustuhtán giellaovdáneami, lohkan- ja čállinváttisvuodaid ja guovttegielalašvuoda máttá- ja julevsámeguovlluin ja Máttá-Romssa ja Davit Nordlándda guovlluin. Prošeavtta ulbmiljoavkun lea leamaš mánáidgárddiid ja skuvllaid pedagogalaš bargit ja jođiheaddjit, PPT-bargit ja earát geat barget erenoamášpedagogalaš áššiiguin Sámedikki ovddasvástáduš- ja áŋgiruššansurggiin. Buot njeallje resursaskuvlla máttasámeguovllus leat oassálastán. Prošeakta loahpahuvvui árvoštallanseminárain Bodáddjos 05 - 06.09.06. Máttasámeguovllu oassálastiid ovttamielalaš loahppacealkka lei ahte sii háliidit viidásetovddidit gelbbolašvuodáset oahpponeavvovráhkadeamis.

Muđui čujuha Sámediggeráđdi 29.05.06 beaiváduvvon vástádussii áirasii Anders Urheim máttasámi doaimaplána ja doaimaprográmma birra. Vástádušas čujuhii Sámediggeráđdi dasa ahte plána geavahuvvo máttasámeguovllu politiikkahábmema vuodđun. Viidáseappot čujuhuvvui konkrehta doaimabijuide mat leat álggahuvvon máttasámi doaimaplána čuovvuleapmin, nugo ovdamearkka dihtii sámi giellaguovddáža ásaheapmi Rørosii.

Evttohus 20: Nannendiimmut sámegielas daid oahppiid várás, geain lea sámegiella 1. ja 2. giellan

Sámediggeráđdi lea mángii váldán oktavuoda Máhttodepartemeanttain ja gáibidan ahte oahpahuslága § 6.2 rievdaduvvo nu ahte buot sámi mánáide, beroškeahttá ássanbáikkis, sihkkarastojuvvo oktagaslaš vuoigatvuohta oahpaheapmái sámegielas ja sámegillii.

Sámediggepresideanta váldii dán ovdan čoahkkimis gaskal Sámedikki ja Máhttodepartemeantta 16.01.06, ja Máhttodepartemeantta galledeame oktavuodas 31.05.06 go Sámedikkis lei dievasčoahkkin. Stáhtačálli Lisbeth Rugtvedt oassálasttii goappašiid čoahkkimiidda.

Ášši biddjojuvvui maid ovdan máhttoministarii čoahkkimis Kárášjogas 12.09.06. Čoahkkimis oáččui Sámediggeráđdi vástádussan ahte departemeanta lea čielggadeamen ášši.

Sámediggeráđdi čujuha vel dasa ahte Máhttoloktema – Sámegiela - odđá fága- ja diibmojuohkima mielde, lea sámegiela vuosttaš- ja nuppigiela oahppiiddiibmolohku lassánan 1997 sámi oahppoplánaid (L97S) ektui.

Viidáseappot čujuhuvvo dasa ahte Máhttoloktema oahpahusorganiseren lea erenoamážit deattuhan oahpahusa heiveheami. Dát mielddisbukta ahte skuvlaeaiggádat sáhttet earaláhkai geavahit gitta 25 % muhtun fágain, nu ahte oahppit dárbbu mielde sáhttet oažžut lassediimmuid eará fágaid nannemii, odamearkka dihtii sámegielas.

Erenoamážit skuvlaeaiggádiidda lea veara mearkkašit ahte sihke sámegiela vuosttašgiela ja sámegiela nuppigiela oahppoplána fágaulbmilis lea čujuhuvvon dasa ahte sámegiel fága sáhtta leat reaidofágan eará fágaide.

Sámediggeráđdi áiddostahtta ahte Máhttolokten gustovaš oahppoplánaiguin ja fága- ja diibmojuogluin addá vejolašvuoda skuvlaeaiggádiidda lágideit skuvlabeaivvi nu ahte oahppit sáhttet oažžut nannejuvvot sámegieloahpahusa aiddo danne vai ollašuttet doaimi guovttegielalašvuoda ulbmila.

Sámediggeráđi árvvoštallama vuodul lea menddo árrat loahpalaččat cealkit mo skuvlaeigggádatiidd giellaoahpahusa heiveheapmi lea Máhttoloktemis. Sivvan dasa lea go ođastus doaibmagohtá easka dán skuvlajagi. Sámediggeráđi áigu dárkilit čuovvut sámegieloahpahusa ovdáneami Máhttoloktema – Sámegiela vuodul.

Evttohus 21 Diehtujuohkin doarjjaortnegiid birra

Buot dieđut Sámedikki doarjjaortnegiid birra gávdnojit min ruovttusiidduin www.samediggi.no. Ii leat ráhkaduvvon sierra gihpa mas doarjagat ovdanbuktojuvvojit. Dan lassin sáddejuvvojit jeavddalaččat dieđut ovttasbargoguimmiidasamet (gielddaide, fierpmádatguimmiide jna.). Lea maid vejolaš váldit oktavuoda hálddahasain.

Sámedikki doarjjastivrraortnegiid njuolggadusat galget ođasmahttojuvvot, ja dan maŋŋá árvvoštallojuvvo lea go dárbu ráhkadit gihppaga. Dassážiigo dat dáhpáhuvá, leat dieđut gavnamin nu mo lea čilgejuvvon bajábealde.

Evttohus 22: Ain balddehahti alla cesiumsidoallu máttasámi álbmogis

Sámediggeráđi lea ožžon dieđuid dan birra ahte cesiumsidoallu lea balddehahti allat máttasámi álbmogis. Ráđdi oaivvilda ahte Ráđdehus, Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeantta bokte, ferte dovddastit ovddasvástádusas dán áššis. Ferte dutkojuvvot man viiddis dát ášši lea ja makkár vahátváikkuhusat das leat. Guoskevaš sámi álbmot ferte oažžut dutkanbohtosiid. Sámediggeráđi áigu váldit ovdan ášši čoaččimis stáhtaráđiin Sylvia Brustad farggamusat.

Evttohus 23: Geaidnohusen Moskái

Sámediggeráđi ádde julevsámi álbmoga váttis dili bisuhit ássama ja barggaheami geainnohis giliin. Dattetge lea geaidnohusen viehka stuorra doaibmabidju, ja das leat váikkuhusat sihke luonddu- ja kulturbirrasi Divttasvuonas. Ráđdi diehtá maidái ahte lea plánejuvvoamin geaidnu vári badjel. Sámediggeráđi oaivvilda ahte dán ferte oktiordnet. Danne ferte vuđolaččat guorahallat váikkuhusaid ovdalge sáhtá mearridit guđe čovddus lea buoremus Moskái. Ferte dárkileappot guorahallat geainnu váikkuhusaid servodahkii, ja dakkár fáttaid go boazodoalu, ealáhusaid, mátkaaláhusaid ja sámi kulturmuittuid ferte guorahallat erenoamážit.

Go leat maŋga geaidnohusenevttohusa, de háliida Sámediggeráđi vuos váldit oktavuoda geaidnoeiseválddiiguin ja álggahit gulahallama ollislaš váikkuhusčielggadeami birra. Čielggadeamis galget buot vejolašvuodas leat mielde, ja dáid váikkuhusaid ferte vuđolaččat čielggadit. Sámediggeráđi aiddostahtá dattetge ahte golut geaidnohusemiid oktavuodas leat suohkaniid ja guovlluláš eiseváldiid ovddasvástádus.

Evttohus 24: Ájluovtta doaibmapárka

Dát prošeakta lea ovdal meannuduvvon Sámedikki doarjjastivrras, ja dasa dalle ii vuoruhuvvon doarjja. Maŋŋá 2005:s ovddiduvvui ođđa doarjjaohcan. Ohcci vállji njukčamánu 2006 geassit ohcama eret ovdal go dat loahpalaččat meannuduvvui. Seamma oktavuodas dieđihii Drag Aktivitetspark ahte dat buktá maŋŋá ođđa ohcama Sámediggái. Dát lea stáhtus otnáš nammii.

Sámediggeráđi mielas lea buorre go bargujuvvo prošeavttaiguin mat sáhttet buvttihit doaimmaid ja mat sáhttet buktit fáldalaga iešguđet beroštupmijoavkkuide. Movt doaibmabidju galgá vuoruhuvvot Sámedikki ja Norlándda fylkagieldda gaskasaš ovttasbargošiehtadusa siskkobeaide, sorjá das movt prošeakta organiserejuvvo ja čađahuvo. Dasa lassin sorjá dat das lea go ráhkaduvvon dakkár

ruhtadanplána mas leat mielde iešguđet bealit nugo Divttasvuona suohkan, Norlánda fylkka ja Sámediggi.

Evttohus 25: Sámegeiloahpahas – julevsámegeiella – joatkkaoahpahas

Sámediggeráđdi lea ovttaoavilis das ahte joatkkaoahpahas oahppiid oahpponeavvodilli julevsámegeielas ii leat dohkálaš. Dán ráđjai leat návccat geavahuvvon eanemusat vuodđoskuvlla oahpponeavvuide.

Sámediggeráđdi áigu dattetge ain áŋgiruššat oahpponeavvuid ráhkademiin buot sámi oahppiid várás. Vai dat bargu manašii buoremusat, de lea Sámediggi árvvoštallamin doarjagiid sámi oahpponeavvuid ráhkadeapmái. Ulbmil lea kártet sámi oahpponeavvoráhkadeami beavttu, lea go 2001 – 2005 oahpponeavvoráhkadeami strategalaš plána juksojuvvon ja lea go dárbu rievdadit doarjjaortnega. Árvvoštallanraporta galgá maiddái evttohit viidáset oahpponeavvobarggu, ja maiddái rávvvet mo vejolačcat nannet oahpponeavvoráhkadeami.

Mearkkašupmi 1, Bargiidbellodaga sámediggejoavku Marianne Balto Henriksen bokte

Sámediggeráđi doaibmadieđáhus

Sámediggeráđi doaibmadieđáhusas oaidnit ahte leat čađahuvvon moanat konferánssat ja seminárat bajásšaddan ja oahpahuskomitea fágasurggiin. Seammás lea dán komiteas leamaš dušše okta ášši meannudeapmái mii lea leamaš sin áigeovuodilis fágasuorggis dán ráđjai dán Sámediggeáigodagas.

Bargiidbellodaga sámediggejoavkku mielas orro áigi bivdit Sámediggeráđi atnit ávkki komitea oassálastimis ja engasjementtas.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku vuordá ahte bajásšaddan- ja oahpahuskomitea eanet go ovdal bovdejuvvo dan bargui mii dahkko, ovdamearkka dihte konferánssaide ja semináraide áicin.

Oaidnit Sámediggeráđi doaibmadieđáhusas ahte leat doaimmat siskkobealde komitea doaibmasuorggi ja geassit dan loahppageasu ahte boahpte áiggis šaddet ollu eanet áššit maid komitea galgá meannudit. Dainna oaidná Bargiidbellodaga sámediggejoavku deatalažžan loktet komitea lahtuid gealbbolašvuoda sin fágasuorggis vai ožžot ođasteami ja dieđuid dárbbuin ja vejolašvuodain siskkobealde surggiid mat gullet bajásšaddamii, oahpahussii, dearvvašvuhtii ja sosiálii.

2.4.1 Divvun

Sámediggi lea lohpidan dárkilit čilgehusa mii guoská dasa ahte lahttudat oarjelsámegeiella

Divvunprošeaktii.

Go Divvunprošeakta loahpahuvo 2007 loahpas, de ferte Sámediggeráđis plána mo čovdá oarjelsámegeiella divvunprográmma.

2.5.1 Museaođastus, 5.siidu, 2 gurgadas

Go guoská ovttasbargui siskkobealde Deanu ja Várjjaga museasiidda, de lea jearaldat leaba go Máttá-Várjjat ja Nuorta-sámi musea Njeavdámis guđdon dien ovttasbarggus go eaba leat namuhuvvon dieđáhusas.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku oaidná ahte museaođasteapmi ii fáttmmas davvi Nordlánda ja Romssa. Mii diehtit ahte diet ášši lea guorahallama vuolde ja mii jearrat goas dat gárvána ja goas dat sáddejuvvo gulaskuddamii?

2.6.2 Davveguovloáššit

Birasgáhttengeažaldagat leat deatalaččat davviguovlluid oljo- ja gássabuvttadeami hárrái, ja diet lea áššesuorgi mii gáibida doaimmalaš čuovvoleami, earret eará deavdindihte Norgga geatnegasvuodaid Kyoto šiehtadusa ektui. Dálkádatrievdademiin leat negatiivvalaš váikkuhusat guolásteapmái ja bozodollui, ealáhusaid boahhteáigi sáhtta leat áitojuvvon ja dán čuolmma ferte čalmmustahttit.

2.7.10 Konsultašuvdna boazodoalo vuoigatvuodaid birra, Meavkkis - Arvenjárggas.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku sávvá ahte boazodoallu galgá leat ealáhus mii bistá boahhte áiggis. Okta váldohástalusain lea guohtuneatnamiid suodjaleapmi. Dienna duogážiin geahččat fuolaštuvvamiin go boazoguohtunguovllut dál vuvdojuvvojit. Guohtunduodagat lea oktasaš sámi baوزهaláhusvuoigatvuohta maid galggašii váttis šiehtadallat eret.

2.7.14 Guolástus.

Doarjjaohcamiidda guollefatnasa oastimii, ferte Sámediggi ođastit iežas njuolggadusaid Sámi ovddidanfoandda njuolggadusaid ektui.

Lea maid deatalaš ahte Sámediggi cegge ovttasbarggu eará fágaásahusaiguin, omd Guolástusdirektoráhtain.

Direktoráhtas leat iežaset dohkkehanortnegat guollefatnasiid dohkkeheapmái, ja diet dohkkehanortnegat sáhttet biddjot vuodđun Sámedikki meannudepmái maid.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 43 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Aili Keskitalo, áššejođiheaddji	Åge B. Pedersen
	Aili Keskitalo	
2	Jørn Are Gaski	Johan Mikkel Sara
		Aili Keskitalo
		Tor Mikalsen
	Jørn Are Gaski	
3	Hilde Anita Nyvoll	Aili Keskitalo
		Terje Tretnes
4	Ann-Mari Thomassen	Per Edvin Varsi
		Johan Mikkel Sara
		Terje Tretnes
	Ann-Mari Thomassen	
5	Kjersti Myrnes Balto	Randi A. Skum
6	Magnhild Mathisen	Johan Mikkel Sara
		Randi A. Skum

		Terje Tretnes
	Magnhild Mathisen	
7	Miriam Paulsen	Johan Mikkel Sara
		Terje Tretnes
8	Marianne Balto Henriksen	Jørn Are Gaski
		Randi A. Skum
		Kirsti Guvsám
	Marianne Balto Henriksen	
9	Olaf Eliassen	
10	Arild Pettersen Inga	Johan Mikkel Sara
		Terje Tretnes
11	Per Andersen Bæhr	Aili Keskitalo
		Johan Mikkel Sara
	Per Andersen Bæhr	
12	Randi A. Skum	
13	Elisabeth Hegge Guttorm	Jørn Are Gaski
		Terje Tretnes
14	Gunn-Britt Retter	Randi A. Skum
15	Rune Guttorm	
16	John Harald Skum	Johan Mikkel Sara
17	Inger Jørstad	Johan Mikkel Sara
		Aili Keskitalo
		Ann-Mari Thomassen
	Inger Jørstad	
18	Tone Finnesen	
19	Jørn Are Gaski	
20	Per Andersen Bæhr	
21	Synnøve Solbakken-Härkönen	
22	Anders Urheim	
23	Kirsti Guvsám	
24	Maja Lisa Kappfjell	
25	Rita-Alise Porsanger	
26	Tone Merete Orti Olsen	
27	Susanne Amalie Andersen	
28	Isak Mathis O. Hætta	
29	Terje Tretnes	
30	Ann-Mari Thomassen	
31	Jarle Jonassen	
32	Per Edvin Varsi	
33	Anders Urheim	
34	Johan Mikkel Sara	
35	Josef Vedhugnes	
36	Marianne Balto Henriksen	
37	Toril Bakken	
38	Maja Lisa Kappfjell	
39	Kjersti Myrnes Balto	
40	Jarle Jonassen	
41	Lene Hansen	
42	Klemet Erland Hætta	
43	Aili Keskitalo, áššejođiheadđji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggeráđi dieđáhus válđojuvvo diehtun.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 26.09.06 dii. 15.20.

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 30/06

Gažaldagat Sámediggeráđđái Sámedikki čoahkkinortnega § 11 vuodul

Arkiiva

Arkiiváššenr.

06/3331

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus

II Evttohusat ja mearkkašumit

Ii ovddiduvvon oktage gažaldat áššis, ja danne ii giedahallojuvvon.

Ášši 31/06

Ođđa áššiid dieđiheapmi Sámedikki čoahkkinortnega § 4 vuodul

Arkiiva

Arkiiváššnr.

06/3332

Ášši meannudeapmi álggahuvvui distaga čakčamánu 26. b. 2006 dii. 15.45.

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahas
1	25.09.06	Áirras Kirsten Appfjell-Eira, Áarjel Læstoe	Máttasámi dearvvašvuodadoaimmahus
2	25.09.06	Áirras Kirsten Appfjell-Eira, Áarjel Læstoe	Lassi juolludeapmi gielddaide gos lea sámigieloahpahas
3	25.09.06	Áirras Rita-Alise Porsanger, NSR:a sámediggejoavku	Mo buoremusat áimmahuššat mearraluossabivddu sin várás geat ellet ja ášset vuonain
4	25.09.06	Áirras Olaf Eliassen, Guovddášbellodat	Mearraluossabivdiid váttisvuodát njurjuiguin ja čavráiguin
5	25.09.06	Áirras Tor Mikalsen, NSR:a ovttasbargojoavku	Statsskog fámostallá Romssas
6	25.06.09	Áirras Klemet Erland Hætta, NSR:a sámediggejoavku	Álgga: sámi filmmat
7	25.09.06	Áirras Per A. Bæhr, Guovdageainnu Johttisapmelaččaid Listu	Rievssatbivdu boazodoalloguovlluin
8	25.09.06	Áirras Inger Jørstad, BB:a sámediggejoavku	Giellastipeanda rávisolbmuide
9	25.09.06	Áirras Roger Pedersen, NSR:a sámediggejoavku	Dárbu čielggadit viessosadjeláigolága lonistannjuolggadusaid Norlánddas ja Romssas
10	25.09.06	Áirras Per Edvind Varsi, BB:a sámediggejoavku	Resursadárbu nannet bissovaš ássama ja mánggabealát ealáhuseallima
11	25.09.06	Áirras Magnhild Mathisen, BB:a sámediggejoavku	Boarrásiidfoandda ásaheapmi

II Evttohusat ja mearkkašumit

Evttohus 1, áirras Kirsten Appfjell-Eira, Áarjel Læstoe:

Máttasámi dearvvašvuodadoaimmahus

Máttasámi guovllus leat stuorra hástalusat dearvvašvuoda ja fuolahusa oktavuodas. Máttasámi álbmot ássá biedgguid mángga suohkanis njealji fylkkas. Danne leat stuorra erohusat máhtolašvuodas ja dávjá dat váilu oalát. Deaivvadettiin dearvvašvuodadoaimmahusain vásihit danne ollu sápmelaččat stuorra váilevašvuoda mii guoská áddejupmái, árvvusatnimii ja máhtolašvuhtii sámi kultuvrra ja identitehta birra. Ollugat vásihit maiddá giellaváttisvuodaid. Lea hui unohas go etniidda eai jáhke dearvvašvuodastašuvnnas, boarrásiidda čájehuvvo fuollameahttunvuolta ja olbmot eai duostašii váldit oktavuoda dearvvašvuodadoaimmahusain.

Áarjel Læstoe evttoha ahte ráhkaduvvojit diehtujuohkin- ja oahpahusávdnasat sámi diliid birra maid dearvvašvuodadoaimmahusain sáhttet geavahit nu ahte gelbbolašvuolta, áddejupmi ja máhtolašvuolta loktanivččii go deaivvadit sámi divššohasaiguin.

Evttohus 2, áirras Kirsten Appfjell-Eira, Áarjel Læstoe

Lassi juolludeapmi gielddaide gos lea sámigielloahpahus.

Norlándda fylkamánni dat juolluda 282 ruvnnu doarjaga oahppodiimmu ovddas fylkka gielddaide gos lea sámegielloahpahus. Oahpahus máttasámegielas dahkko vuosttažettin gáiddusoahpahusa bokte go oahppit fylkkas orrot biedgguid ja vázzet ieš guđet ge skuvllain. Go váilot ollu máttasámegiela oahpaheaddjit lea gáiddusoahpahus molssaeaktun dasa vai oahppit ožžot sámegielloahpahusa. Gáiddusoahpahusdiibmu máksá 500 ruvnnus bajás – vuolgá das makkár skuvllas bálvalus osto. Dasa lassin bohtet lassigolut nu go johtin oahpahusbáikái ja ruovttoluotta ja bálká vehkiide ja mátkeguobmái. Lea áddemis ahte 282 ruvdnosáš doarjja diibmui lea menddo unnán. Dát mielddisbuktá ahte muhtin gielddat eai hálit addit dan oahppofálaldaga oahppiide maid lea vuoigatvuolta oazžut. Dilli lea duođalaš, ja lea hui dehálaš ahte gielddat ožžot lassi juolludemiid vai oahppit ožžot dohkálaš oahpahusfálaldaga sámegielas.

Áarjel Læstoe bivdá Sámedikki guorahallat ášši Máhttodepartemeanttain.

Evttohus 3, áirras Rita-Alise Porsanger, NSRa sámediggejoavku:

Mo buoremusat áimmahuššat mearraluossabivddu sin várás geat ellet ja ássat vuonain

Dál gávdnojit luossasajit maid stáhta hálddaša, ja luossasajit mat gullet ovttaskas báikái.

Lea duohtavuolta ahte várra, dahje vejolašvuolta ahte luossasajit mat gullet báikkiide, vuvdojuvvojit olbmuid ja geavahuvvojit olbmuin geat eai ása eai ge viečča birgejumi vuonain.

Galgá go leat nu ahte dáid luossavuoigatvuodaid galgá leat vejolaš vuovdit sidjiide geain lea ruhta dasa, ja dávjá ahte dát vuvdojuvvojit olggobeallái giliid?

Go olbmot geat ássat vuonain leat rašes dilis, de ferte Sámediggi geahčadit dán čuolmma nu jođánit go vejolaš.

Evttohus 4, áirras Olav Eliassen, Guovddášbellodat:

Mearraluossabivdiid váttisvuodát njurjuiguin ja čavráiguin

Dat mearraluossabivdit geain leat gittabivdosat sámi guovlluin, leat maŋimus jagiid giksašuvvan njurjuiguin ja čavráiguin mat borret sin sállas. Njuorjjomáddodat lea nu go mii diehtit, laskan issorasat riddo- ja vuotnaguovlluin, ja dát ja lassánan čavrrismáddodat áitá dál ealahusa ja mearrasámi árbevieru ja kulturdoaimama.

Doaimmaevttohusat:

Sámediggi ferte váldit dili duodas ja álggahit doaimbajuid vai máddodagat bohtet dohkálaš dássái.

Sámediggi addá doarjagiid daidda báikkálaš bivdiide geat árbevieruid bokte leat háhkan

njuorjjobivdomáhtu.

Finnmárkku opmodat mii lea stuorámuš eanaeaiggát, berre maiddá searvat bajábeale doaimbajuide.

Evttohus 5, áirras Tor Mikalsen, NSRa sámediggejoavku:

Statsskog fámostallá Romssas

Statsskog SF pláne stuorra huksemiid guovlluin ea.ea. Ivgovuonbađas Romssas. Statsskog čállá iežas neahttasiidduin ahte sii plánejit 18-ráigasaš golfaspeallansillju, 160 allastandárda bartta, helikopterseaivunšillju, caravanguovllu, spábbačiekčansillju, luistenbáne ja vel ollu eará. Dasa lassin Statsskog investere ollu eará mátkemaaláhusprošeavttaide almmá čielggatkeahttá sámi riektegažaldagaid mat gusket eatnamiidda lulábeal Finnmárkku.

Stáda lávdegoddi mii galgá čielggadit sámi rivttiid eatnamiidda lulábeal Finnmárkku (Sámi vuoigatvuodálávdegoddi 2) geige evttohusas geasset. De beassat diehtit mo stáda eatnamiid Romssas berre hálddašit boahhteáiggis. Danne lea áibbas dohkketmeahttun plánet nu dramáhtalaš duohtademiid dál.

Sáhtta čajehuvvot ahte stáda ii oba leatge rivttes eanaeaiggát guovllus. Danne lea áibbas boastut ahte Statsskog SF galgá vuovdit dahje riggdáhttit iežas guovllu olis gasku daid proseassaid mat leat jođus.

NSRa ovttasbargojoavku prinsihpalaččat vuosttilda stuorát lihkahallamiid stáda eatnamiin nu guhká go vuoigatvuodagažaldagat eai leat čielggaduvvon. Statsskog ii leat vaikko gii eanaeaiggádin. Stádalaš fitnodahkan Statsskog lea geatnegáhtton doahttalit emiálbmotrivttiid mat leat mearriduvvon, earret eará ILO konvešuvnna bokte.

Mii bivdit Sámedikki čuovvolit ášši Statsskog ja guovddáš eiseváldiid hárrái.

Evttohus 6, áirras Klemet Erland Hætta, NSRa sámediggejoavku:

Álgga: sámi filmmat

Sámi filmmat, seamma dásis go Norgga filmmat, berrejit institutionaliserejuvvot iežaset ulbmiliiguin ja ruhtaduvvot almmolaš ruđaiguin, dego Norgga filmmat dán rádjái leat ožžon gelbbolašvuoda ovddideapmái, infrastruktuvrui, buvttadeapmái ja vuovdimii.

Danne galgá ásahtit sierra sámi institušuvnna, mii váldá vára sámi filmbabuvttadeami ulbmiliin ja buvttadeamis. Sámi Filbmalihtu evttohus ásahtit Sámi Filbmaguovddáža, mas lea iežas jahkásaš ruhtadeapmi, berre nappo ovddiduvvot jođánepmosit.

Sámi Filbmaguovddáš viiddida mandáhta bargat filmmaiguin davviguovlluin ja váldá maid vára, lassin Nordnorsk Filmsentera, bargguin, main Nordnorsk Filmsenteris dál lea ovddasvástádus.

Sámi filbmabiras berre oazžut infrastruktuurra, gelbbolašvuoda, márkana ja ekonomiija filbmaovddideapmái ja buvttadeapmái. Dát leat eaktun áiggi miel` ovdáneapmái.

Sámediggi ávžžuha Sámediggeráđi váldit oktavuoda Kulturdepartemeantta ráđdehusain ja eará relevánta orgánaiguin álggahan dihte Sámi Filbmaguovddáža, man ulbmil lea ovddidit sámi filmmaid ja sámi filbmabirrasa.

Evttohus:

Ášši sáddejuvvo Sámediggeráđái Sámedikki čoahkkinortnega vuodul.

Evttohus 7, Per A. Bæhr, Guovdageainnu Johttisápmelaččaid Listu:

Rievssatbivdu boazodoalloguovlluin

Čujuhit otná rievssatbivddu hálddašeapmái Finnmárkkus ja čavčča (2006) rievssatbivdui, ja earenoamážit rievssatbivddu álgui boazodoalloguovlluin.

Mánngat boazodoallit leat mearkašan ja čujuhan dasa, ahte rievssatbivdu beatnagiiguin čakcaorohagain (boazodoalloguovlluin čakcat) dagaha váttisvuodaid boazodollui. Bivdu beatnagiiguin muosehuhtá boazodoalu beaivválaš bargguid ja dagaha boazodolliide eambo bargguid dalle go leat guođoheame ealuset, seammás go dat muosehuhtá maid bohccuid lunddolaš ragatáiggi. Rievssatbivu beatnagiiguin doalvu maid dasa, ahte ealut báhkkejuvvojit boazoáiddiid vuostá, ja dat mielddisbukta dárbbasmeahtun stuora vahága daidda ealáhagaide, mat leat boazoáideguora.

Dát leat heajos váikkuhusat, maid Sámediggi ferte váldit ovdan áššeasálaččaiguin.

Dáiguin duogášdieđuiguin galgá rievssatbivdu beatnagiiguin boazodoalu čakcaguođohanguovlluin juogo gildojuvnot dehe hálddašuvnot nu, ahte dat ferte váldit guohttu bohccuid eambo vuhtii.

Evttohus 8, áirras Inger Jørstad, Bargiidbellodaga sámediggejoavku

Giellastipeanda rávisolbmuide

Bargiidbellodaga sámediggejoavku árvala ásahit giellastipeandda rávisolbmuide geat háliidit lohkat sámegiela dahje geat háliidit iežaset gelbbolašvuoda formaliseret, juogo vuodđoskuvla- dahje joatkkaskuvladasis.

Giellastipeanda árvaluvvo geavahuvnot oahpponeavvooastimii dahje vejolaččat barggus oastimii luovos go čuovvu oahpahusa ja váldá eksámena.

Stipeanda ferte fállot buohkaide geat ássat riikkas, maiddái sidjiide geat orrot olggobealde sámegiela hálddašanguovllu.

Stipeandda sturrodat gáržžiduvvo 10 000 ruvnno rádjái lohkanbajis.

Evttohus 9, áirras Roger Pedersen, NSRa sámediggejoavku:

Dárbu čielggadit viessosadjeláigolága lonistannjuolggadusaid Nordlánddas ja Romssas

Čujuhuvvo geassemánu 30. b. 2006 nr 52 láhkii mas ásahuvvojedje odđa njuolggadusat viessosadjeláigoláhkii láigoeatnamiid lonistanvuoigatvuođa birra. Lága § 34 vuodul eai galgga odđa lonistannjuolggadusat guoskat eatnamiidda mat gullet gilialmennegii, stáhtaalmennegii dahje Finnmárkkoopmodaga eatnamii Finnmárkkus.

Eanaš stáhta eatnamat Máttá-Norgga duottarguovlluin (dm. Nordlándda ja Davvi-Trøndelága fylkkarájás máttás) leat stáhtaalmennegat. Danne ii guoskka lonistanvuoigatvuohta viessosadjeláigolága vuodul stuorra osiide Máttá-Norgga duottarguovlluin. Go dál lágas lea aiddostahttojuvvon ahte eai Finnmárkkoopmodaga eatnamiidda ge guoskka lonistannjuolggadusat, de dat duohtavuodas mearkaša ahte dadjat jo olles Finnmárku lea spiehkastahkan. Finnmárkkuopmodat gokčá lagabui 98 % Finnmárkku eatnamiin.

Seammalágan spiehkastat ii leat dahkkojuvvon gustojeaddjin stáhta eatnamiidda Nordlánddas ja Romssas

Čuolbmačilgehus lea dát; - ii leat gažaldat das lea go olles stáhta eana Nordlánddas ja Romssas stáhtaalmmennet dahje oasis das, muhto ahte ii go buot stáhtaana (beroškeahhtá das lea go dat stáhtaalmmennet vai ostojuvvon stáhtaana) Nordlánddas ja Romssas berrešii dollojuvvot lonistanvuoigatvuođa olggobealde. Nu mo dál daddjojuvvo lágas, de sáhtá šaddat nu ahte bákkus ferte mearriduvvot lea go sáhka ostojuvvon stáhtaeatnamiid vai lea go dat stáhtaana konkrehta lonistangáibádusa mielde.

Riektepolitiikalaš válđočuokkis dán oktavuodas lea ahte dat seamma doahttalusat mat leat ággan dasa ahte Finnmárkkuopmodaga eatnamat galget leat spiehkastahkan, dihttogohtet seammaláhkai stáhtaeatnamiid ektui Nordlánddas ja Romssas. Dás lea sáhka doahttaleamis geavahandiliid ja sávnamis ahte eastadivččii eahpevuogálaš juohkkima. Dát šaddá gustojeaddjin seamma garrasit beroškeahhtá das adnojuvvojit go Nordlándda ja Romssa guovllut ”stáhtaalmmenegin” vai eai.

Danne ferte Sámediggi bargat dan ala ahte ásahuvvo seamma (gaskaboddasaččat jus lea dárbu) spiehkastat buot stáhtaeatnamiid láigohuvvon eatnamiid lonisteapmái Nordlánddas ja Romssas.

Mo dal de leš, de berre lonistanvuoigatvuođa mudden mañiduvvot dassážiigo dáid guovlluid vuoigatvuođadilit leat čielggaduvvon. Gaskaboddasaš čielggadus lea sajis go Sámi vuoigatvuođalávdegotti evttohus válmmastuvvo, vuordimis dat lea válmmas geassemánus 2007.

Evttohus 10, áirras Per Edvind Varsi, Bargiidbellodaga sámediggejoavku:

Resursadárbu nannet bissovaš ássama ja mánggabealat ealáhuseallima

Bargiidbellodaga Sámediggejoavku lea mánga dilálašvuodain deattuhan dárbbu lotnolasealáhusaid stuorát vuoruheapmái. Dasa gáibiduvvojit buoret ekonomalaš rámmaeavttut. Dát guoská sámi ássanguovllu ealáhusdoaimmaide, earenoamážit mearrasámiid guovlluin.

Otná ortnet/njuolggadusat hehttejit odđa ii-árbevirolaš ealáhusaid ovddideami, maid de sáhtášii ovtastit árbevirolaš sámi ealáhusaiguin. Danne leage dehálaš ráhkadit Sámi Ovddidanfoandda juolludan doarjagiidda odđa ruhtageavahan-njuolggadusaid. Odđa ealáhusdoaimmaide ferte leat vejolašvuohta oazžut doarjaga.

Dego ovdamearkka dihte okta boazodoalli dahje dálldoalli/smávvdálolaš sáhtá ovtastit iežas doaimma luondduvuđot mátkkoštanealáhusain.

Dát mearkkaša, ahte Sámediggi ferte ráhkadit ollislaš ealáhuspolitihka, mii hábmejuvvo guoskat iešguđetge ealáhusovttastusaide. Doarjjageavaheami bokte sáhtta maid nannet duhtadahtti sisaboahoovdáneami dákkár ealáhusovttastusdoaimmaide.

Bargiidbellodaga Sámediggejoavku ávžžuha dárkkistit Sámi Ovddidanfoandda njuolggadusaid.

Evttohus 11, áirras Magnhild Mathisen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku:

Boarrásiidfoandda ásaheapmi

Bargiidbellodaga Sámediggejoavku evttoha ásahtit boarrásiidfoandda, mii ruhtaduvvo Sámedikki bušeahta bokte, vai boaresolbmot oččošedje aktiiva boarisvuoda.

Boarrásat leat dájvja dat joavku, mii ii oidno min buresbirgenservodagas. Sis lea dat áddejupmi, ahte sii eai galgga vuorjat ovttaga – sii eai leat goassege leamaš gáibideaddjit, eaige leat hárganan gáibidit maidege.

Várjjágis, dárkilat daddjon Unjárggas, lea mis stuora boarrásiidjoavku, geat háliidit aktiiva boarisvuoda.

Unjárgga ovdagoddi lea juolludan penšunisttaide 100 000 ruvnno vai sii ožžot álgoruhtadeami aktiviteahttaviesu oastimii.

Boarrásat leat maid resurssat sámi servodatovdáneapmái, gilli, kultuvrii ja árbevieruide. Dán resurssa galgat mii atnit árvvus, ja danne Bargiidbellodaga Sámediggejoavku evttoha, ahte Sámediggi ásaaha boarrásiidfoandda.

Foanda galgá geavahuvvot boarrásiid aktivitehtaid ruhtadeapmái, ja maid dai ruhtadit daid aktivitehtaid maid boarrásat ieža álggahit.

Boaresolbmuid vuordamušain Sámediggái lea maid dehálaš váldit vára. Sii galget maid dovdat gullevašvuoda Sámediggái.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

Čoahkkinjođihangotti evttohus:

- Ođđa áššit 1-11 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái.
- Čoahkkinjođihangotti evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Magnhild Mathisen	Terje Tretnes
	Magnhild Mathisen	
2	Kirsten Appfjell-Eira	Terje Tretnes
	Kirsten Appfjell-Eira	
3	Kirsten Appfjell-Eira	Maja Lisa Kappfjell
		Jarle Jonassen

4	Rita-Alise Porsanger	Per Edvin Varsi
		Randi A. Skum
	Rita-Alise Porsanger	
5	Olaf Eliassen	
6	Tor Mikalsen	Toril Bakken
7	Klemet Erland Hætta	Terje Tretnes
		Kirsten Appfjell-Eira
	Klemet Erland Hætta	
8	Per Andersen Bæhr	Toril Bakken
		Isak Mathis O. Hætta
		Randi A. Skum
		Olaf Eliassen
		Marit Kirsten Anti Gaup
		Johan Mikkel Sara
	Per Andersen Bæhr	
9	Inger Jørstad	Kirsti Guvsám
		Terje Tretnes
		Aili Keskitalo
		Maja Lisa Kappfjell
	Inger Jørstad	
10	Roger Pedersen	
11	Per Edvin Varsi	

VI Sámedikki mearrádus

Ođđa áššit 1-11 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 26.09.06 dii. 17.35.

Ášši 32/06

Dutkan- ja duodaštusdoaimma ásaheapmi dan rádjalovsadoaimma hárrái mii lei nuppi máilmmesoadi áigge

Arkiivaáššennr..
04/529906 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđđi	22.08.06	R 065/06
Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi	12.-14.09.06	BOL 011/06
Sámedikki dievasčoahkkin	26.-29.09.06	32/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui gaskavahkku čakčamánu 27.b.2006 dii. 09.00.

Tone Finnesen dieđihii iežas bealálažžan áššis, ja jearai lobi guoddit sajis dán ášši giedahallamis. Anders Urheim, Aili Keskitalo, Miriam Paulsen ja Kirsti Guvsám bivde čoahkkinjođihangotti árvvoštallat iežaset bealátvuoda.

Čoahkkinjođihangoddi árvalii dohkkehit Tone Finnesena bealálažžan ja ahte Anders Urheim, Aili Keskitalo, Miriam Paulsen ja Kirsti Guvsám leat bealátkeahttá ja sáhttet leat mielde giedahallamin ášši.

Čoahkkinjođihangotti evttohus dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

I Mildosat

Nr.	Dok. beaivi	Sáddejeaddji/Vuostáiváldi	Namahus
1	22.08.06	Sámediggeráđđi	Ášši 065/06 Dutkan- ja duodaštusdoaimma ásaheapmi dan rádjalovsadoaimma hárrái mii lei nuppi máilmmisoadi áigge
2	15.05.95	Stáhtastipendiáhta Mikal Urheim	Divttasvuona rádjalovssat nuppi máilmmisoadi áigge (notáhta)
3	23.11.04	Sámediggeáirras Anders Urheim	Dutkan- ja duodaštusdoaimma ásaheapmi (Evttohus)
4	09.02.05	Stáhtaministaris Sámediggeáirasii Anders Urheim (márggus)	Divttasvuona rádjalovssat
5	16.02.05	Stáhtaministaris Sámediggái	Divttasvuona rádjalovssat
6	10.06.05	Stáhtastipendiáhta emeritus Mikal Urheim	Vearrivuohta bistá – 60 jagi maŋŋá. Ođđa notáhta sámi rádjalovssaid doaimma birra Divttasvuonas nuppi máilmmisoadi áiggi gudnečuoččaldahttin

7	15.06.05	Stáhtastipendiáhtas emeritus Mikal Urheim Stáhtaministarii Kjell Magne Bondevik (márggus)	Divttasvuona rádjelovssat
8	02.09.05	Sámedikkis Stáhtaministarii Kjell Magne Bondevik	Divttasvuona rádjelovssat – gudnečuoččáldahttindoaimbajut
9	27.03.06	Stáhtastipendiáhtas emeritus Mikal Urheim	Dutkan- ja duođastusdoaimma Divttasvuona rádjelovssaid birra (notáhta)
10	21.04.06	Norgga Girku	Sáhkavuorru sámi girkoráđi bargolávdegotti čeahkkimis cuoŋománu 21. b. 2006 ja Hápmira suohkanbáhpa cealkámuš
11	25.04.06	Anders Urheim	Evttohus Sámedikki duođastusbargui dutkan- ja Divttasvuona rádjelovssaid doaimma birra
12	04.05.06	Stáhtastipendiáhta emeritus Mikal Urheim	Sámi rádjaovssaguovddáš, Moski Oarjevuonas, Divttasvuona suohkani (sáhkavuorru rádjelovssaseminárs)
13	05.05.06	Árran	Dutkan- ja duođastusdoaimma Divttasvuona rádjelovssaid birra (sáhkavuorru rádjelovssaseminárs)
14	08.05.06	Sámediggi siskkáldasat	Referáhta semináras dutkan- ja duođastusdoaimma birra Divttasvuona rádjelovssaid birra
15	12.09.06	Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi Jørn Are Gaski bokte	Čálalaš gažaldat Sámediggeráđđái Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti čeahkkima oktavuodas - Ášši Dutkan- ja duođastusdoaimma ásaheapmi dan rádjelovssadoaimma hárrái mii lei nuppi máilmmisoađi áigge
16	13.09.06	Sámediggeráđđi	Vástádus gažaldahki Sámediggeráđđái Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti čeahkkima oktavuodas -

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus lávdegoddái:

- I. Galgá ásaheavvot dutkan- ja duođastusdoaimma rádjelovssaid johtalusa hárrái, mii lei nuppi máilmmesoađi áigge.
- II. Dás lea vuodđun viiddiduvvon geográfalaš perspektiiva, mii fáttmasta rádjelovssaid johtalusa oppalaččat sámi guovlluin, ja earenoamážit Divttasvuonas.
- III. Dutkan ja duođasteapmi galgá bidjat guovddáži rádjelovssaid ollislaš johtalusa, iige ovttaskasolbmuid, geat doibme rádjelovssan. Earenoamážit galgá biddjot guovddáži rádjelovssaid vuorbi, mii lei dáruiduhttinpolitihka olis oassi sámiid oktasaš historjjás. Dáinna lágiin biddjo guovddáži mo ja manne riikka eiseváldit meannudedje eahpidemiin olles álbmotjoavkku.
- IV. Berre ásaheavvot referánsajoavku, sihkkarastin dihte sihke fágalaš máhtu, rievttalašvuoda ja báikkálaš gullevašvuoda.
- V. Galget biddjot dutkanehtalaš njuolggadusat vuodđun dutkamii ja duođastandoaimmii.
- VI. Ásahanovddasvástádus addo Árran julevsámi guovddáži. Ásaheapmi galgá dahkkot gulahaladettiin Sámedikkiin.
- VII. Juolluduvvo 1 mill. ru. dán ulbmilii jagi 2006:s. Doaimma joatkašupmi eaktuda lassijuolludeami stáhtabušehtas.

Bajášaddan- ja oahppolávdegoddi – árvalus:

Mearkašupmit

Lávdegoddi dáiguin miellahtuiguin: Bargiidbellodaga sámedikkejoavku; Jørn Are Gaski, Per Ivar Henriksen, Inger Jørstad, Hilde Anita Nyvoll, Josef Ingmar Vedhugnes ja Åarjel Læstoës; Kirsten Appfjell-Eira.

Go guoská 1 000 000 ruvdnosáš juolludussii rádjaloſsa dutkan- ja duođáštusdoaimma ásaheami váste Divttasvuonas, de Sámediggi álggahii proseassa rabas seminárain mii dollojuvvui miessemánu 5. b. 2006 Ájluovttas. Sámediggi ádde ahte ollugiid mielas ášši lea stuoris, viiddis ja rašši, nugo lea ovdan bohtán semináras, ja maiddái iešguđet oaiviliin ja eará čálalaš evttohusain Sámediggái.

Jodáneamos lági mielde ferte álgit čohkket dieđuid dain informánttain geat ain leat eallimin, ja dat ferte dahkkojuvvot dutkanfágalaččat ja etihkalaččat dohkálaš vugiin. Duođáštusproseassa galgá dattetge vuoruhuvvot jodáneamos lági mielde, ja ferte nammaduvvot referánsajoavku mas eanetlogus leat guoskevaš báikki olbmot ja dutkanfágalaš olbmot čilget dán čadaheami, go informánttaid agi geažil lea hoahppu.

Stoltenberg ráđdehusa lassiproposišuvnnas, go guoská 2006 stáhtabušehtti, čuožžu kapihttalis 680 earret eará: ”Sámediggái biddjojuvvo ovddasvástádus rádjaloſsa dutkan- ja duođáštusdoaimma ásaheames Divttasvuonas, Árrana oktavuhtii. Sámedikki bušehtti evttohuvvo lasihuvvot 1 miljon ruvnno 2006:s.” Gielalávdegotti evttohusas ja stáhtabušehta 2006 mearrádusas čuožžu: ”Sametinget tillegges ansvaret for å etablere forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord. (Sámediggái biddjojuvvo ovddasvástádus rádjaloſsa dutkan- ja duođáštusdoaimma ásaheames Divttasvuonas.)”

Bargiidbellodaga sámediggejoavkku mielas lea hui imaš oaidnit makkár dieđut leat ovddiduvvon Sámedikki dievasčoahkkimii ovdal go ášši galgá meannuduvvot dievasčoahkkimis. Imaš lea maid go Stuorradikki gielalávdegotti evttohus ii namuhuvvo sániinge Sámediggeráđi mearrádusárvalusas ja áššebáhpiriin, muhto ráđdehusa evttohus gal lea sitáhtan. Ráđdehusa evttohusa ja Gielalávdegotti mearkkašumiid gaska lea okta stuorra erohus:

- Gielalávdegotti bušehttamearkkašumis ii leat ásahus Árran namuhuvvon oasálašžan, ja dán geažil ferte leat ágga jáhkkit ahte Stuorradikki gielalávdegoddi dihtomielalaččat lea dan guođđán eret. Sámediggeráđi ii leat čujuhan dán duohtavuođa. Danne lea duođalaš ágga jearrat manne Sámediggeráđi nie dagai.

Sámediggeráđi áššebáhpiriin čujuhuvvo gažaldahkii stáhtaráđđái ahte doarju go son ráđdehusa evttohusa, ja stáhtaráđi galgá leat miedihán ahte son doarju dan. Áššebáhpiriin ii oidno duođi eanet movt jearaldagas guoskkahuvvui gielalávdegotti mearkkašupmi.

Sámediggeráđi áššebáhpiriin čuožžu:

”Čoahkkimis Sámediggeráđi ja stáhtaráđi Bjarne Håkon Hansena gaska 29.06.06 jearai Sámediggeráđi stáhtaráđis ahte doarju go ráđdehus dan teavstta mii čuožžu Sd.prp.:s nr 1 (2005-2006) mas čuožžu ahte Sámediggái dat biddjojuvvo ovddasvástádus Divttasvuona rádjaloſsa duođášus- ja dutkandoaimma ásaheames Árrana oktavuhtii. Stáhtaráđi duođášti ahte ráđdehus doarju dan.”

Sámediggeráđi áššebáhpiris čuožžu dasto:

”Árvoštallamis, gosa galgá biddjojuvvot ovddasvástádus dutkan- ja duođáštusdoaimma ásaheames čujuha Sámediggeráđi ahte Ráđdehus doarju dan ahte Sámediggái biddjojuvvo ovddasvástádus rádjaloſsa dutkan- ja duođáštusdoaimma ásaheames Divttasvuonas, , ja ahte ovddasvástádus

biddjojuvvošii Árranii, čoahkkima mielde Sámediggeráđi ja stáhtaráđi gaskka 29.06.06.”
(Vuolláisárgojuvvon dás)

Čujuhit Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti čálalaš gažaldahkii Sámediggeráđđái b. 12.09.06 ja ráđi čálalaš vástádussii b. 13.09.06. Nugo Sámediggeráđi vástida ja árvoštallá, de oaidná dat ahte Árranis lea sihke kapasitehta ja gelbbolašvuohta gozihit dutkan- ja duođastusdoaimma. Dat makkár kapasitehta ja gelbbolašvuohta Árranis lea ii namuhuvvo, earret go nama mielde namuhuvvo okta psykologijaprofessor. Ieš dárbbalaš fágagelbbolašvuohta ii leat oppa namuhuvvon ge. Danne lea hui imaš go Sámediggeráđi mielas lea dát hui váttis ášši, muhto liikká oaivvilda ahte okta ásahus galgá nagodit gozihit buot doaimmaid ja giedahallat oalle váttis gažaldagaid. Čujuhit dalle Bargiðbellodaga sámediggejoavkku molssaeaktosaš evttohussii ahte biddjošii sierra dutkanstivra mas leat mielde Romssa universitehta, Bådådđjo allaskuvlla, Sámi instituhta, Sámi girkoráđi, Árrana ovddasteaddjit ja unnimusat guokte ovddasteaddji guoskevaš álbmoga gaskkas, ja sierra referánsajoavku.

Sámediggeráđi vástádusas boahdá maidđái ovdan ahte ”Dál ii leat vuos ráhkaduvvon makkárgе formalalaš (deattuhuvvon dás) šiehtadus Árraniin, ja ahte ášši ferte vuos Sámedikki dievasčoahkkinn meannudit. (..)”

Vástádusa vuodul sáhtta jáhkkit ahte ovdagihit lea njálmálaččat šiehttojuvvon ahte dát ruđat galget liikká juolluduvvot Árranii, almmá ahte Sámedikki eará politihkkarat ja álbmot dihtet dan birra. Jos ná leaš, de lea dat hui duođalaš.

Vel eanet imaš lea dat go áššeovddidusas dievasčoahkkimii ovddiduvvo ággan manne Sámediggeráđđi lea nie válljen, geahča kapihttalas Árvvoštallamat:

”(..) Sámi giella- ja kulturguovddážat leat deatalaččat sámi giella ja kultuvrra ealáskuhttima goziheapmái. Deatalaš lea ahte ásahuvvon sámi giella- ja kulturguovddážat ožžot doarvái fágalaš ja ekonomalaš resurssaid dán saji goziheapmái. Dán vuodul lea danne (deattuhuvvon dás) deatalaš ja lunddolaš ahte rádjalošva dutkan- ja duođastusdoaimma ásaheapmi šattašii juo ásahuvvon sámi ásahussii dan geografalaš guovllus masa rádjalošsadoaibma guoská.”

Dat go rádjalošvaášši ain lea hirbmat rašis ášši muitala ahte bargguin ferte joatkit hirbmat várrugasat ja viissisvuodain, nu ahte buot guoskevaš bealit dovddašedje ahte sii gozihuvvojit ja fátmastuvvojit dovddastan- ja soabadandáhtuin.

Sámi girkoráđđi cealká rávvagiinnis earret eará:

”Sámi girkoráđđi ávžžuha ahte čađaheami plánema oktavuodas guldaluvvojit divdna dat olbmot geaidda ášši eanemusat guoská, amas olbmot eisege guđege láhkai gártat gillát. Legitimitehta ja guorraseami geažil lea deatalaš leat sorjjasmeahtun sihke stivrema ja čađaheami oktavuodas, ja ahte guoskevaš olbmot ožžot saji stivrejumis.”

Das, jos dál garvit dan maid lea dárbu dahkat, soitet šaddat váidalahtti váikkuhusat. Olles proseassa várra gártá dalle ruovttogežiid ja šaddet juste nuppelágan váikkuhusat go movt lei jurddašuvvon. Dát guoská ovttaskas olbmuide nu garrasit ahte boadus šaddá áibbas nuppe ládje go soabadeapmi ja vuoiggalaš dovddosteapmi Danne ávžžuhit ahte ášši ollásit meannuduvvo odđasis, ovttaráđiid daid oasálaččai guovllus geaid lea lunddolaš guldalit. Gč. Bargiðbellodaga evttohusa áššái.

Bargiðbellodaga sámediggejoavku šalloša hui sakka go Sámedikki eanetlohku ii váldde mielde dan viiddis dutkanbirrasa maid Bargiðbellodat evttoha dán áššis.

Evttohusat

Lávdegoddi dáiguin miellahtuiguin: NSR:a sámedikkejoavku; Synnøve Solbakken-Härkönen, Aili Keskitalo, Kjersti Myrnes Balto, Rita-Alice Porsanger, Berit Anna Gaup ja Sámit lulli-Norggas; Johan Mikkel Sara ovddidit čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 1

Mearrádusárvalusa čuokkis II rievdaduvvo dánin:
Dás lea vuodđun rádjaloŋsen Divttasvuonas ja dan birrasin.

Lávdegoddi doarju muđui Sámediggeráđi evttohusa.

Lávdegoddi dáiguin miellahtuiguin: Bargiidbellodaga sámedikkejoavku; Jørn Are Gaski, Per Ivar Henriksen, Inger Jørstad, Hilde Anita Nyvoll, ja Josef Ingmar Vedhugnes, ja Åarjel Læstoës; Kirsten Appfjell-Eira ovddidit čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 2

Ásahuvvo dutkan- ja duođáštusdoaimma dan rádjaloŋsadoaimma hárrái mii lei nuppi máilmmisoađi áigge.

Dás lea vuodđun rádjaloŋsen Divttasvuonas ja dan birrasin.

Galgá ásahuvvot dutkanstivra, sihke danne ahte sihkkarastit fágalaš gelbbolašvuoda ja danne ahte sihkkarastit legitimatehta ja báikkálaš čatnaseami. Stivrra galgá Romssa universitehta jođihit, dan lassin galgá stivrras leat Sámi Instituhtta, Árran, Bodáddjo allaskuvla, Sámi girkoráđi ovddasteaddjit ja uhcimusat guoskevaš álbmoga ovddasteaddji.

Galgá ásahuvvot referánsajoavku, sihkkarastin dihte sihke fágalaš gelbbolašvuoda ja sihkkarastin dihte dohkkejumi ja báikkálaš čanastaga.

Galget biddjot dutkanehtalaš njuolggadusat vuodđun dutkamii ja duođáštusdoimii. Soabadanoaidnu galgá maiddái deattuhuvvot.

Stivrii addojuvvo doaimman ja dárbbalaš válđi ásahit dutkan- ja duođášandoaimma rádjaloŋsema birra, nu mo Gielalávdegoddi eaktuda 2006 stáhtabušehta meannudeamis.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 39 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti evttohus 2 hilgojuvvui 21 jienain. 18 jienastedje beali.
- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti evttohus 1 mearriduvvui 21 jienain 18 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
	Tone Finnesen, čoahkkinortnegii	
	Jánoš Trosten, čoahkkinortnegii	
	Anders Urheim, čoahkkinortnegii	
	Aili Keskitalo, čoahkkinortnegii	
	Miriam Paulsen, čoahkkinortnegii	
	Kirsti Guvsám, čoahkkinortnegii	
	Jánoš Trosten, čoahkkinortnegii	
1	Jørn Are Gaski, áššejođiheaddji	
2	Synnøve Solbakken-Härkönen	
3	Anders Urheim	Synnøve Solbakken-Härkönen
		Miriam Paulsen
		Jørn Are Gaski
	Anders Urheim	
4	Johan Mikkel Sara	Anders Urheim
	Johan Mikkel Sara	
5	Terje Tretnes	
6	Miriam Paulsen	Anders Urheim
		Jørn Are Gaski
	Miriam Paulsen	
7	Kjersti Myrnes Balto	
8	Anders Urheim	Miriam Paulsen
		Tor Mikalsen
		Aili Keskitalo
	Anders Urheim	
9	Johan Mikkel Sara	
10	Terje Tretnes	
11	Jørn Are Gaski, áššejođiheaddji	
	Jánoš Trosten, čoahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

- I. Galgá áсахuvvot dutkan- ja duodaštusdoaimba rádjelovssaid johtalusa hárrái, mii lei nuppi máilmmesoadi áigge.
- II. Dás lea vuodđun rádjelovsen Divttasvuonas ja dan birrasiin.
- III. Dutkan ja duodašteapmi galgá bidjat guovddáži rádjelovssaid ollislaš johtalusa, iige ovttaskasolbmuid, geat doibme rádjelovssan. Earenoamážit galgá biddjot guovddáži rádjelovssaid vuorbi, mii lei dáruiduhttinpolitihka olis oassi sámiid oktasaš historjjás. Dáinna lágiin biddjo guovddáži mo ja manne riikka eiseváldit meannudedje eahpidemiin olles álbmotjoavkku.
- IV. Berre áсахuvvot referánsajoavku, sihkkarastin dihte sihke fágalaš máhtu, rievttalašvuoda ja báikkálaš gullevašvuoda.
- V. Galget biddjot dutkanehtalaš njuolggadusat vuodđun dutkamii ja duodaštandoibmii.
- VI. Ásahanovddasvástádus addo Árran julevsámi guovddáži. Ásaheapmi galgá dahkkot gulahaladettiin Sámedikkiin.

VII. Juolluduvvo 1 mill. ru. dán ulbmili jagi 2006:s. Doaimma joatkašupmi eaktuda lassijuolludeami stáhtabušehtas.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.09.06. dii. 11.20.

Ášši 33/06

Evttohus 2007 - 2008 bozodoallosiehtadussii

Arkiivaáššnr..
06/3226

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššnr.
Sámediggeráđđi	22.08.06	R 064/06
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	12.-14.09.06	EKL 010/06
Sámedikki dievasčoahkkin	26.-29.09.06	33/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui gaskavahkku čakčamánu 27 b. 2006 dii. 13.35.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	22.08.06	Sámediggeráđđi	R 064/06

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus lávdegoddái:

Sámediggi áigu ovdal bozodoallošiehtadallamiid 2007/2008 ovddidit cealkámušaid čuovvovaš surggiin:

- Dásseárvu bozodoalus
- Rekruteren ja plánejuvvon doaimmat árvoháhkama ektui bozodoalus
- Bozodoalu ovddidanfoanda
- Gollovuolideaddji ja njuolga doarjagat
- Roassofoanda
- Eanasuodjalus
- Bozodoalu divatortnegat

Álggahus

Bozodoallošiehtadusa 2006/2007 ekonomalaš rámma lea 92,5 miljon ruvno, seamma go 2005/2006 rámma. Bozodoalloaláhusa dálá hástalusaid lea váttis čuovdit jus bozodoallošiehtadusa ekonomalaš rámma ii lassán. Danne lea hui dehálaš nannet Bozodoalu ovddidanfoandda. Viidásit lea dehálaš lasihit juolludemiid doaluide.

Dásseárvu boazodoalus

Boazodoallonissonolbmo árvu ja rolla ii leat nannejuvvon daid maŋemus jagiid, ja danne lea dehálaš deattuhit nissonolbmuid vuoigatvuođaid ja eavttuid boazodoalus, earret eará ekonomalaš gaskaomiid bokte. Boazodoalloaláhus lea guovddáš bargodilálašvuohta ja kulturguoddi ealáhus buot báikkiin gos lea sámi boazodoallu. Boazodoallonissonolbmuid áŋgiruššan ealáhusas sihke resursalaččat ja sosiálalaččat lea hui mávssolaš. Boazodoalu kultuvrralaš- ja ekonomalaš ceavzin eaktuda nissonolbmuid searvama boazodollui boahtteáiggis. Sámediggi áiggušii bisuhit nissonolbmuid ja sin resurssaid boazodoalus, ja dan máhtu mii sis lea.

Dásseárvohástalusat leat leamaš eanet guovddázis boazodoallošiehtadallamiin daid maŋemus jagiid go ovdal. Dat leat mielddisbuktán posiitiiva váikkuhusaid nugo; stuorát doaibmadoarjja nissoniidda geat leat doalloamasteaddjit, stuorát náittosbeallálašdoarjja, ja ahte šiehtadusas biddjo sierra supmi nissonolbmuid doaimmaide.

Nissonvuoruheami ruhta galggašii leat álkibut olahit. Oassi nissonvuoruheami ruđas boazodoallošiehtadusas lea odne várrejuvvon nissonfierpmádagaide. Mángea báikkiin eai leat dat fierpmádagat oba doaimmas ge. Eavttut unnidit nissonolbmuid vejolašvuođa ohat doarjagiid, ja daid berre ložžet vai nu olu nissonolbmot go vejolaš besset ávkkástallat dain doarjagiin.

Sámedikki mielas lea dehálaš buoridit nissonolbmuid oppalaš čálgoortnegiid oadjovuoigatvuođaid ektui, ja áhpehisvuođa, riegádahttima ja mánáidfuolahusa buhttenortnegiid, nu ahte dát buoriduvvojit vai lea nissonolbmuide ovdamunnin vuodđoealáhusain. Dohkálaš čálgoortnegat leat hui dehálaččat go galgá rekruteret eanet nissonolbmuid boazodollui.

Ulbmil ja doaimmat:

Movttiidahttit eanet nissonolbmuid välljet boazodoalu ealáhussan.

Váikkuhit nissonolbmuid searvama ja saji ealáhussii.

- Sámediggi oaivvilda ahte bealálaččat berrejit movttiidahttit buoret dásseárvvu boazodoalus nannen bokte nissonolbmuid ekonomalaš rámmaeavttuid boazodoalus.
- Nissondoaimmaid ruđa ferte juohkit ortnega ulbmila vuodul.
- Sámediggi áigu evttohit ahte šiehtadallanbealit árvvoštallet doaimmaid mat sihkkarastet boazodoallonissonolbmuide seamma čálgoortnegiid (áhpehisvuođa, riegádahttima ja buohcama oktavuodas) go dábálaš bargiin.

Rekruteren ja plánejuvvon doaimmat árvoháhkama ektui boazodoalus

Boazodoalu deháleamos resursa lea boazobargi. Sus lea earenoamáš máhttu sihke callobargguin ja proseassain mat sistisdollet njuovvanbohccuid välljema, bohccobierggus reidet biepmu, ja buvttadit álgoávdnasiid bohccos. Čađat lea dárbu márkanfievrridit bohccobierggu. Ealáhus ferte ovttrasáđiid biergofidnosurrggiin ráhkadit márkanfievrridan strategiijaid. Gálvojohtolađđasat fertejit oazžut dieđu goas bohccobiergu lea oazžumis, ja man ollu, vai geavaheaddjit dihtet goas sáhtta oastit bohccobierggu.

Boazodoalu árvoháhkkanprográmma lea leamaš doaimmas suoidnemánu 2001 rájes. Mángea buori proševtta leat álggahuvvon. Prográmma ferte evalueret vai oaidná ahte lea go aitto árvoháhkkan lassánan boazodoalus.

Doaluid eaktodáhtolaš lonisteapmi lea doaibma mii lea ásahuvvon láchčin dihte ekonomalaš ja ekologalaš ceavzi boazodoalu. Lea dehálaš ahte guovlluin gos leat beare olu bohccot guohtuma ektui ferte ain leat fáaldat eaktodáhtolaččat lonistit doaluid.

Boazodoallu lea garra ealáhus mii gáibida olu bargiid. Siida mas leat olu bargit lea doaimbi ja nanu doaimma. Sámediggi háliida bisuhit ja buoridit boazodoalu bargiidresurssa, ja dan sáhtta earret eará dahkat árvoháhkandoaimmaid bokte. Earenoamážit dakkár guovlluin gos boazolohku lea beare stuoris guohtumiid ektui, berre heivehit árvoháhkandoaimmaid. Árvoháhkan gáibida olmmošlaš resurssaid geain lea vejolašvuohta ja máhttu čadáhít dakkár lassibarggu maid dakkár proševttat mielddisbuktet. Jus árvoháhkan boazodoalus galgá lihkestuvvat, de dat eaktuda ahte boazodoalus leat dat olmmošlaš resurssat mat gáibiduvvojit, sihke máhtu ektui ja ahte lea doarvái bargit. Go vuoruha plánet árvoháhkama orohagain, de dat geasuha sihke eanet nissonolbmuid ja nuoraid ealáhussii, ja oázžu ekonomalaš ja ekologalaš ceavzi ealáhusa.

Ulbmil ja doaimmat:

Movttiidahttit rekruteremii ja árvoháhkamii

- Vuoruhit plánalaš árvoháhkama orohagain, earenoamážit dakkár orohagain gos lea beara alla boazolohku guohtumiid ektui
- Šiehtadanbealit vuoruhit barggu ráhkadit bohccobierggu márkanfievrridan strategiijaid
- Evalueret boazodoalu árvoháhkanprográmma

Boazodoalu ovddidanfoanda

Foandda ruđat lassánedje 3,0 miljon ruvnnuin ovddit jagi ektui – šiehtadusjagis 2006/2007 dát dahká 37,3 miljon ruvnnu. 20,4 miljon ruvnnu dán ruđain leat gittaruđat. Dat mearkkaša ahte dušše 17 miljon ruvnnu leat friijaruhtan. Konkrehta dát lea mielddisbuktán ahte deatalaš doaimbábijut nuoraid várás eai leat vuoruhuvvon. Álgaheaddji nuoraide lea duodalaš go eai oáččo doarjagiid hukset guođohanbarttaid ja áiddiid ja oastit sagahusealániid. Boazodoallu ii sáhte bissut sámi kulturguoddin almmá buriid rámmaeavttuid haga daid nuoraid várás, geat háliidit álgit ealáhussii.

Ulbmil ja doaimmat:

Oáčuhit eanet nissonolbmuid ja nuoraid álgit boazodollui.

- Sámediggi ávžžuha šiehtadusbeliid nannet Boazodoalu ovddidanfoandda ekonomiiija boahhtevaš boazodoallošiehtadallamiin.

Gollovuolideaddji ja njuolgga doarjagat

Orohagaid hálddahasgolut leat lassánan. Válđoáššis dát leat barggut maid eiseválddit leat buvttihan ealáhussii iešguđetlágan gohččumiid, gulaskuddamiid, lohkamiid jna. geažil. Dát hehte boazodoalu doaimma. Orohagat fertejit oázžut lassi orohatdoarjagiid.

Sámediggi lea mángii cuiggodan man dárbbášlaš dat lea ahte boazomassin berre biddjojuvvot vuodđun buvttadanbálkkašupmái. Dat mo buvttadanbálkkašupmi rehkenastojuvvo, lea ain hui vearrut daidda boazoeaiggádiidda, geat masset ollu bohccuid togii/mohtorfievrruide vuddjomiid, luondduvahágiid ja eará massinsivaid geažil. Ornet hedjonahtta boazodoallošiehtadusa boahtodássema ja mielddibuktá uhcit boaduid boazoeaiggádiidda dain guovlluin gos massinlohku lea stuoris. Dán geažil lea moaittehahti go njuolgga doarjja uhciduvvo jagis jahkái. Lea deatalaš ahte juolludeamit boazodollui muddejuvvojit indeavssa vuodul

Ulbmil ja doaimmat:

Boahtomudden ja einnostuvvi ekonomiiija boazodoalus

- Sámediggi bivdá ovddasvástideaddji departemeanttaid ja šiehtadusbeliid čielggadit mo galgá buhtadit buvttadanbálkkašeami massima vahágiid geažil, jus dát ii dahkkojuvvo buvttadanbálkkašeapmeortnega bokte.
- Sámediggi rávve šiehtadusbeliid ahte eai uhcit njuolgga doarjagiid boazodoalliide, muhto ahte dat lasihuvvojit hadde- ja golloovdáneami mielde.
- Orohtadoarjja ferte lasihuvvot vai orohagat sáhttet čadahit hálldahuslaš doaimmaid dohkálaččat.

Roassofoanda

Boazoeaiggádat geat vásihit vuorddekeahkes ja stuorra massimiid boazolihkohisvuodaid geažil, sáhttet ohcat doarjaga Boazodoallošiehtadusa lánkaásahusa 4. kapihttala vuodul. Váttisvuhtan dáinna ortnegiin lea ahte eai leat ruđat mieđihit daid ohcamiid mat ollašuhttet lánkaásahusa gáibádusaid. Dát eastada boazodoalliid ohcamis buhtaduvvot dakkár massimiid luondduvahátfoanddas go massimat eaktuduvvojit buhtaduvvot boazodoalliid iežaset ekonomijaortnegiid bokte.

Jus lánkaásahusain galggaš leat ávki, de ferte sihkkarastit ruđaid mieđihit buhtadandárbbuid stuorra massimiid geažil vejolaččat roassofoandda ásaheamin.

Doaibma:

- Sámediggi evttoha ahte šiehtadallanbealit sihkkarastet daid ekonomalaš eavttuid mat dárbbášuvvojit vai sáhtta ollašuhttet Boazodoallošiehtadusa lánkaásahusa 4. kapihttala.

Eanasuodjalus

Odne lea eatnamiid massin stuorámuš áittan boahhteáiggi sámi boazodollui. Boazodoalu eatnamiid sihkkarastin lea áibbas mearrideaddjin boazodoalu leahkimii. Eiseválddiid váilevaš ollesvuodajurddašeapmi huksenáššiin ja váilevaš váikkuhanfápmu plánaeiseválddiid ektui leat muhtun dain sivain dasa ahte boazodoalu ákkat sisabahkkemiid vuostá, eai váldojuvvo vuhtii eaige árvvusadnojuvvo.

Boazodoalus lea iehčanas riektevuodđu ásaheamin dološáiggi rájes geavaheami bokte mii ráddje daid sisabahkkemiid maid sáhttet čadahit sámi boazoguohtunguovlluin. Boazodoalu iehčanas riektevuodđu boahťa dađibahábut menddo uhccán ovdan politiikkas, lágain ja hálldašeamis. Danne lea Sámediggái hui deatlaš ahte ođđa boazodoallolága dálá revisuvdna johtilit čuovvoluvvo dakkár proseassaiguin, mat sihkkarastet boazodoalloeatnamiid ođđa lágas.

Jámma sisabahkkemat boazoguohtuneatnamiidda leat dagahan mearkašahtti stuorát bargonoadi orohagaide. Smávva orohagain main leat uhccán doalut, ii leat ráđđi oassálastit daidda ollu ja lassáneaddji areálaáššiide, eaige leat návccat áššemeannudit daid. Dát dagaha ahte deatlaš áššit mearriduvvojit almmá boazodoalu oassálastima haga. Buoridandihtii dán bonjuvoda, berre orohagaid, ja erenoamážit smávva orohagaid, ekonomija nannet.

Doaibma:

- Sámediggi evttoha ahte lánččojuvvo nu ahte orohagat, ja erenoamážit orohagat main leat uhccán doalut, besset čuovvolit lassáneaddji areálaáššiid.

Boazodoalu divatortnegat

Šiehtadusbealit sohpe 2006 šiehtadallamiin ásahtit stáhtalaš bargujoavkku, mas Ruhtadandepartemeanta ja Eandoallo- ja biebmodepartemeanta galget leat mielde ja mii galgá árvvoštallat 1982 nuppástuhttimiid váikkuhusaid go divatluvven rievdaduvvui lassi doarjjan

boazodoallošiehtadusas. Boazodoalu doaibmagolut leat stuorrát boađu ektui ja lassánit olu jagis jahkái. Dáid lassánemiid sivva lea earret eará dat alla ja stuorru divatdássi mii boazodoalus lea mohtorboaldámušaid ja mohtorfievrruid oastima oktavuodas. Sámedikkis leat stuorra vuordámušat dán stáhtalaš bargojovkku loahppaevttohussii boazodoalu divatortnegiid oktavuodas. Dát evttohus galgá leat válmmas ovdalگو 2007-2008 šiehtadallamat álggahuvvojit.

Sámediggi lea evttohusastis 2007-2008 boazodoallošiehtadallamiidda cealkán ahte:

Boazodoalu doaibmagolut leat stuorrát dietnasa ektui ja golut lassánit olu jagis jahkái earret eará alla ja dađistaga stuorrát divatdási geažil.

- *Sámediggi evttoba ortnega mas boazodoallit ožžot divabis mohtorboaldámuša ealáhusa mohtorfievrruid geavaheami oktavuodas seamma ládje go eanadoalus*
- *Sámediggi ávžžuha šiehtadanbeliid addit boazodolliide seamma vejolašvuodaid doaibmareaidduid oastimii go eanadoalloealáhusas leat*

Boazodoalu ekonomijalávdegoddi lea 2005:s ráhkadan raportta guovddáš divadiid ja gessosiid birra. Sámediggi doarju buori muddui ovdanbiddjojuvvon evttohusaid. Sámediggi lea dattege fuolastuvvan das guđe vuolidemiid dát doaibmabijut vejolaččat sáhttet mielddisbuktit boahtteáiggi boazodoallošiehtadusrámmaide.

1981:s sohpe boazodoallošiehtadusbealit heaittihit besiidnadivada ruovttoluotta máksima, ja maiddái mohtorfievrruid jd. tuolluid ja ovttagearddedivadiid luvvema/ruovttoluotta máksima ja lasséarvodivada luvvema/ruovttoluotta máksima muohtaskohteroastima oktavuodas. Ortnet biddjojuvvui fápmui 1983 rájes. Dáid divadiid buhtadussubmin biddjojuvvui 6 miljon ruvdnosaš juolludus. Dát juolludus váldojuvvui mielde boazodoallošiehtadusrámmii oassin dábalaš doarjagis orohagaide ja boazoserviide.

Sámediggi berošta das ahte boazodoallu oážžu seamma eavttuid njealje- ja guovttejuvllat mohtorsihkkeliid ja muohtaskohteriid oastima oktavuodas go dat mat eanadoalus leat tráktoriid ja eará doallobiergasiid oastima oktavuodas, danne go mohtorsihkkelat ja muohtaskohterat leat boazodoalu deataleamos doallobiergasat. Boazodoalus leat viehka stuorra doallogolut investeremiidda, ortnegisdoallamiidda ja dárbbášlaš doaibmareaidduide ealáhusas. 2004 ollesrehkedoallu ja 2005 bušeahtta čajehit 14,3 miljon ruvdnosaš gollolassáneami orohagain dušše 2003 rájes 2004 rádjai. Dát golut čatnasit poastaide mohtorfievrrut/másiinnat, gálvooastin, vierisbálvalusat ja reaidut. Ekonomijalávdegoddi lea raporttastis Boazodoallu – vearut ja divadat, meroštallan buohkanassii 31,5 miljon ruvdnosaš jahkásaš gollogeahpádussan boazodollui jus ealáhus livččii luvvejuvvt ovttagearddedivadiin doallobiergasiid investerema oktavuodas ja luvvejuvvt bensiidnadivadis. Dán vuodul sáhtta Sámediggi čuočuhit ahte dat divatnoađđi mii buhtaduvvui boazodollui 1982/1983 šiehtadusjagi boazodoallošiehtadallamiin, ii oro vástideamen boazodoalu 2006 divatnoađđái.

Sámediggi lea 14.06.06 reivvestis Ruhtadandepartementii čilgen erehusaid ja bivdán ahte Ruhtadandepartemeantta ja Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta bargojovkku bivdá Ekonomijalávdegotti bidjat ovdan boahttevaš boazodoallošiehtadallamiidda dakkar loguid, mat čajehit duohta divatgoluid boazodoalu investeremiid ja doaimmaheami oktavuodas, ja mat eai buhtaduvvo.

Viidáseappot lea Sámediggi čujuhan Ruhtadandepartementii ahte boazodollui lea oktagaslaš divatluvenortnet buoremus, ii ge oppalaš buhtadus boazodoallošiehtadusa bokte. Ja ahte vearro- ja divatortnegat boazodoalu várás berrejit dollojuvvt boazodoallošiehtadusrámmaid olggobealde nu mo dahkkojuvvo eará vuodđoealáhusain.

Sámediggi lea ávžžuhan Ruhtadandepartemeantta njulget bonjuvuodaid vearro- ja divatortnegiin ja sihkkarastit ahte vuoddoealáhusat gieđahallojuvvojit ovttaláhkai.

Doaimmat:

- Sámediggi evttoha dakkár ortnega, mas boazodoallit ožžot divahis boaldámuša go geavahit mohtorfievrru ealáhusas seammaláhkai go eanadoalus ge.
- Sámediggi rávve šiehtadusbeliid addit boazodollui seamma vejolašvuodaid oastit doallobiergasiid go dat mat eanadoalus leat.
- Sámediggi evttoha ahte Boazodoalu ekonomiijálvdegoddi ovddida boahttevaš boazodoallošiehtadallamiidda dakkar loguid, mat čájehit duohta divatgoluid boazodoalu investeremiid ja doaimmaheami oktavuodas, ja mat eai buhtaduvvo.
- Divatvuogádaga rievdadeamit eai galgga noađuhit boazodoallošiehtadusa.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi – árvalus:

Evttohusat

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) Lene Hansen, Klemet Erland Hætta, Tor Mikalsen, Miriam Paulsen, Susanne Amalie Andersen, Bargiidbellodaga (BBa) Margit Eli Anti Oskal, Marit Kirsten A. Gaup, Knut Store, Bjarne Store-Jakobsen, Anders Urheim, Per Edvind Varsi, Guovdageainnu johttisápmelaččaid listtu Per Andersen Bæhr, Guovddášbellodaga Olaf Eliassen

Evttohus 1

Álggahus – lasáhus ođđa cealkkaoasit 2. siiddus:

Sámediggi neavvu šiehtadusbeliid ráhkadišgoahtit ođđa Stuorradiggedieđáhusa boazodoallopolitihka birra, danne go gustojeaddji St.dieđáhusa nr 28. (91-92) “Nana bissovaš boazodoallu” áinnas berre ođasmahttit.

Rekruteren ja plánejuvnon doaimmat árvohahkama ektui boazodoalus - lasáhus, ođđa teakstaossit, ovddabeallái ulbmila, 3. siiddus:

Gelbbolašvuodalokten boazodoalus lea vuoruhansuorgi ja gelbbolašvuohta jerrojuvvo. Danne lea deatalaš movttiidahttit nuoraid váldit oahpu. Boazodoalu árbevirolaš gelbbolašvuohta, ovtastuvvon ođđa gelbbolašvuodain, váikkuha ođđajurddašeapmái ja árvoháhkami.

Mañimus boazodoallošiehtadallamiin mearriduvvui loahpahit oahppostipeandda. Dát váikkuha negatiivvalaččat boazodoalu ovdánanvejolašvuodaide.

Ođđa kuvlačuokkis, ulbmil 3. siiddus:

Stipeandaortnega ferte bisuhit ja nannet Boazodoallošiehtadusa bokte.

Boazodoalu ovddidanfoanda, 3. siiddus, ođđa kuvlačuokkis:

Sámediggi oaivvilda ahte ferte movttiidahttit árvoháhkami buot boazodoalloguovlluin Norggas. Prográmma váikkuhangaskaomiid geavaheapmi ferte boahtit buot boazoeaiggádiidda buorrin.

Gollovuolideaddji ja njuolggá doarjagat, 4. siidu, ođđa kuvlačuoggát:

Samediggi bivdá šiehtadusbeliid árvvoštallat doaibmá go otná juohkominsttar ulbmillaččat.

Samediggi ávžžuha šiehtadusbeliid árvvoštallat njuovvankapasitehta.

Sii, geat erenoamáš dilálašvuodaid geazil, eai beasa doalvut bohccuid njuovvamii áigemearis oazžut árranjuovvandoarjaga, berrejit ohcama vuodul oazžut sierralobi áigemearis.

Otná rádjá jus ii galgga oazžut doarjaga boazodoallošiehtadusa bokte, lea biddjojuvvon 600 bohccui, rádjá maid šiehtadusbealit berrejit árvvoštallat.

Roassofoanda, 4. siidu, ođđa kuvlačuoggát:

Sámediggi bivdá šiehtadusbeliid ásahit dakkár ortnega, mii gokčá massimiid go boazoguohtumat leat jilsjon.

Otná buhtadusfoandaortnet ii govčča boazomassima mii lea vuolled 10 % ja gokčá dušše 60 % olles massimis, Sámediggi bivdá dán rievdadit.

Boazodoalu divatortnegat, ođđa kuvlačuokkis 7. siidus:

Sámediggi rávve šiehtadusbeliid gávnnaht mo galgá heivehit boazodoalu doaibmaneavvuid divadiid. Dan danne vai sihkkarastojuvvo ahte boazoeaiggádiidda eai biddjojuvvo ođđa divadat daidda doaibmaneavvuide, mat geavahuvvojit boazodoalus, omd. njealjejuvllagiidda.

Gollovuolideaddji ja njuolgga doarjagat, 4. siidu, ođđa kuvlačuokkis:

Šiehtadusbealit berrejit árvvoštallat sierradoaibmabijuid movttiidahttit eanet eaktodáhtolaš njuovvama, erenoamážit dain guovlluin, gos mearriduvvon bajimus boazolohku galgá čađahuvvot. Dát berre guoskat buot boazoeaiggádiidda. Vejolaš sierradoaibmabijut ruhtaduvvojit boazodoallošiehtadusa ekonomalaš rámmaid olggobealde.

Čálgoortnegat

Lasáhus 1. siidui, ođđa kuvlačuokkis, ođđa evttohus dakkár suorgin maid Sámediggi háliida galgá boahit mielde.

Lasáhus mañimus siidui:

Boazodoalliin leat uhcit sisaboadut, mii mielddisbukta ahte sii dálá penšuvdnaortnega mielde gártet uhcimuspensjonistan.

Sámediggi bivdá šiehtadusbeliid bargat dan ala ahte boazodoalliid penšuvdnaortnet buoriduvvo.

Lávdegottis eai leat muđui mearkašumit dahje eará evttohusat áššái ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Samediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Mearkašupmit Áarjel Læstoe Kirsten Appfjell-Eira bokte:

Cealkámuš 2007/2008 boazodoallošiehtadussii:

Boazodoalu ovddidanfoanda

Ođđa kuvlačuokkis;

Buolvamolsunortnet berre jotkojuvvot sihkkarastin dihtii nuoraid rekruterema ealáhussii seammás go boarrásiid máhtu ja gelbbolašvuohta fuolahuvvo ja jotkojuvvo.

Gollovuolideaddji ja njuolggá doarjagat

Mearkkašumit rievdadit lávdegotti 2. kuvlačuoggái: Sámediggi rávve ahte šiehtadusbealit vuoruhit njuvvankapasitehta iešguđet boazodoalloguovlluin. Konkrehta proševttat njuovahagaiguin ja njuovvanbussiiguin fertejít čuovvoluvvot ja addojuvvot ekonomalaš doarjaga vai boazoeaiggádat ožžot duohta vejolašvuođa čađahit dohkálaš njuovvama.

Mearkkašumit rievdadit lávdegott 4. kuvlačuoggái: Rádjá jus ii galgga oažžut doarjaga boazodoallošiehtadusa bokte, lea guhká leamaš biddjojuvvon 600 bohccui, rádjá mii berre bajiduvvot ealáhusa lassegoluid ektui.

Mearkkašumit lasáhussan sámediggeráđi 3. kuvlačuoggái:

Orohatdoarjja ferte lasihuvvot vai orohagat sáhttet čađahit hálldahuslaš doaimmaid dohkálaččat. Šiehtadusjahkái 2007/2008 berre várrejuvvot sierra doarjja ođđaásahuvvon orohagaide vai dat ožžot vejolašvuođa ođđasisorganiseremii ja álggahapmái almmá dan haga ahte dat čuohcá siiddaide.

Roassofoanda

Mearkkašumit rievdadit lávdegott 1. kuvlačuoggái:

Samediggi bivdá šiehtadusbeliid ásaht dakkár ortnega, mii gokčá massimiid ja lassegoluid go boazoguhtumat leat lohkašuvvan jieŋa vuollái.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 41 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Per Andersen Bæhr, áššejođiheaddji	
2	Per Edvin Varsi	Terje Tretnes
	Per Edvin Varsi	
3	Kirsten Appfjell-Eira	
	Kirsten Appfjell-Eira	
4	Arild Pettersen Inga	Randi A. Skum
5	Randi A. Skum	
6	Klemet Erland Hætta	
7	Lene Hansen	
8	Per Andersen Bæhr	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi áigu ovdal boazodoallošiehtadallamiid 2007/2008 ovddidit cealkámušaid čuovvovaš surggiin:

- Dásseárvu boazodoalus
- Rekruteren ja plánejuvvon doaimmat árvoháhkama ektui boazodoalus
- Boazodoalu ovddidanfoanda
- Gollovuolideaddji ja njuolgga doarjagat
- Roassofoanda
- Eanasuodjalus
- Boazodoalu divatortnegat
- Čálgoortnegat

Álggahus

Boazodoallošiehtadusa 2006/2007 ekonomalaš rámma lea 92,5 miljon ruvnno, seamma go 2005/2006 rámma. Boazodoalloaláhusa dálá hástalusaid lea váttis čovdit jus boazodoallošiehtadusa ekonomalaš rámma ii lassán. Danne lea hui dehálaš nannet Boazodoalu ovddidanfoandda. Viidásit lea dehálaš lasihit juolludemiid doaluide.

Sámediggi neavvu šiehtadusbeliid ráhkadišgoahtit ođđa Stuorradiggedieđáhusa boazodoallopolitihka birra, danne go gustojeaddji St.dieđáhusa nr 28. (91-92) “Nana bissovaš boazodoallu” áinnas berre ođasmahttit.

Dásseárvu boazodoalus

Boazodoallonissonolbmo árvu ja rolla ii leat nannejuvvon daid mañemus jagiid, ja danne lea dehálaš deattuhit nissonolbmuid vuoigatvuođaid ja eavttuid boazodoalus, earret eará ekonomalaš gaskaomiid bokte. Boazodoalloaláhus lea guovddáš bargodilálašvuohta ja kulturguoddi ealáhus buot báikkiin gos lea sámi boazodoallu. Boazodoallonissonolbmuid áŋgiruššan ealáhusas sihke resursalaččat ja sosiálalaččat lea hui mávssolaš. Boazodoalu kultuvrralaš- ja ekonomalaš ceavzin eaktuda nissonolbmuid searvama boazodollui boahpteáiggis. Sámediggi áiggušii bisuhit nissonolbmuid ja sin resurssaid boazodoalus, ja dan máhtu mii sis lea.

Dásseárvohástalusat leat leamaš eanet guovddázis boazodoallošiehtadallamiin daid mañemus jagiid go ovdal. Dat leat mielddisbuktán posiitiiva váikkuhusaid nugo; stuorát doaibmadoarjja nissoniidda geat leat doalloamasteaddjit, stuorát náittosbeallálašdoarjja, ja ahte šiehtadusas biddjo sierra supmi nissonolbmuid doaimmaide.

Nissonvuoruheami ruhta galggašii leat álkibut olahit. Oassi nissonvuoruheami ruđas boazodoallošiehtadusas lea odne várrejuvvon nissonfierpmádagaide. Mánnga báikkiin eai leat dat fierpmádagat oba doaimmas ge. Eavttut unnidit nissonolbmuid vejolašvuođa ohat doarjagiid, ja daid berre ložžet vai nu olu nissonolbmot go vejolaš besset ávkkástallat dain doarjagiin.

Sámedikki mielas lea dehálaš buoridit nissonolbmuid oppalaš čálgoortnegiid oadjovuogitvuođaid ektui, ja áhpehisvuođa, riegeahttimá ja mánáidfuolahusa buhttenortnegiid oktavuodas, nu ahte dát buoriduvvojit vai lea nissonolbmuide ovdamunnin vuodđoealáhusain. Dohkálaš čálgoortnegat leat hui dehálaččat go galgá rekruteret eanet nissonolbmuid boazodollui.

Ulbmil ja doaimmat:

Movttiidahttit eanet nissonolbmuid välljet boazodoalu ealáhussan. Váikkuhit nissonolbmuid searvama ja saji ealáhussii.

- Sámediggi oaivvilda ahte bealálaččat berrejit movttiidahttit buoret dásseárvvu boazodoalus nannen bokte nissonolbmuid ekonomalaš rámmaeavttuid boazodoalus.
- Nissondoaimmaid ruđa fertte juohkit ortnega ulbmila vuodul.
- Sámediggi áigu evttohit ahte šiehtadallanbealit árvvoštallet doaimmaid mat sihkkarastet boazodoallonissonolbmuide seamma čálgoortnegiid (áhpehisvuoda, riegádahttima ja buohcama oktavuodas) go dábálaš bargiin.

Rekruteren ja plánejuvvon doaimmat árvoháhkama ektui boazodoalus

Boazodoalu deháleamos resursa lea boazobargi. Sus lea earenoamáš máhttu sihke eallobargguin ja proseassain mat sisttisdoallet njuovvanbohccuid välljema, bohccobierggus reidet biepmu, ja buvttadit álgoávdnasiid bohccos. Čadat lea dárbu márkanfievrridit bohccobierggu. Ealáhus fertte ovttasráđiid biergofidnosurggiin ráhkadit márkanfievrridan strategiijaid. Gálvojohtoladđasat ferttejit oazžut dieđu goas bohccobiergu lea oazžumis, ja man ollu, vai geavaheaddjit dihtet goas sáhtá oastit bohccobierggu.

Boazodoalu árvoháhkana prográmma lea leamaš doaimmas suoidnemánu 2001 rájes. Mánnga buori proševtta leat álggahuvvon. Prográmma fertte evalueret vai oaidná ahte lea go aitto árvoháhkana lassánan boazodoalus.

Doaluid eaktodáhtolaš lonisteapmi lea doaibma mii lea ásahuvvon láchčn dihte ekonomalaš ja ekologalaš ceavzi boazodoalu. Lea dehálaš ahte guovlluin gos leat beare olu bohccot guohtuma ektui fertte ain leat fáldat eaktodáhtolaččat lonistit doaluid.

Boazodoallu lea garra ealáhus mii gáibida olu bargiid. Siida mas leat olu bargit lea doaibmi ja nanu doaibma. Sámediggi háliida bisuhit ja buoridit boazodoalu bargiidresurssa, ja dan sáhtá earret eará dahkat árvoháhkandoaimmaid bokte. Earenoamážit dakkár guovlluin gos boazolohku lea beare stuoris guohtumiid ektui, berre heivehit árvoháhkandoaimmaid. Árvoháhkana gáibida olmmošlaš resurssaid geain lea vejolašvuohta ja máhttu čađahit dakkár lassibarggu maid dakkár proševttat mielddisbuktet. Jus árvoháhkana boazodoalus galgá lihkestuvvat, de dat eaktuda ahte boazodoalus leat dat olmmošlaš resurssat mat gáibiduvvojit, sihke máhtu ektui ja ahte lea doarvái bargit. Go vuoruhá plánet árvoháhkama orohagain, de dat geasuha sihke eanet nissonolbmuid ja nuoraid ealáhussii, ja oazžu ekonomalaš ja ekologalaš ceavzi ealáhusa.

Gelbbolašvuođalokten boazodoalus lea vuoruhansuorgi ja gelbbolašvuohta jerrojuvvo. Danne lea deatalaš movttiidahttit nuoraid váldit oahpu. Boazodoalu árbevirolaš gelbbolašvuohta, ovttastuvvon ođđa gelbbolašvuođain, váikkuha ođđajurddašepmái ja árvoháhkamii.

Maŋimus boazodoallošiehtadallamiin mearriduvvui loahpahit oahppostipeandda. Dát váikkuha negatiivvalaččat boazodoalu ovdánanvejolašvuođaide.

Ulbmil ja doaimmat:

Movttiidahttit rekruteremii ja árvoháhkamii.

- Vuoruhit plánalaš árvoháhkama orohagain, earenoamážit dakkár orohagain gos lea beara alla boazolohku guohtumiid ektui
- Šiehtadanbealálit vuoruhit barggu ráhkadit bohccobierggu márkanfievrridan strategiijaid

- Evalueret boazodoalu árvoháhkkanprográmma
- Stipeandaortnega ferte bisuhit ja nannet Boazodoallošiehtadusa bokte.

Boazodoalu ovddidanfoanda

Foandda ruđat lassánedje 3,0 miljon ruvnnuin ovddit jagi ektui – šiehtadusjagis 2006/2007 dát dahká 37,3 miljon ruvno. 20,4 miljon ruvno dán ruđain leat gittaruđat. Dat mearkkaša ahte dušše 17 miljon ruvno leat friijaruhtan. Konkrehta dát lea mielddisbuktán ahte deatalaš doaibmabijut nuoraid várás eai leat vuoruhuvvon. Álggaheaddji nuoraide lea duođalaš go eai oaččo doarjagiid hukset guođohanbarttaid ja áiddiid ja oastit sagahusealániid. Boazodoallu ii sáhte bissut sámi kulturguoddin almmá buriid rámmaeavttuid haga daid nuoraid várás, geat háliidit álgit ealáhussii.

Ulbmil ja doaimmat:

Oaččuhit eanet nissonolbmuid ja nuoraid álgit boazodollui.

- Sámediggi ávžžuha šiehtadusbeliid nannet Boazodoalu ovddidanfoandda ekonomiija boahhtevas boazodoallošiehtadallamiin.
- Samediggi oaivvilda ahte ferte movttidahttit árvoháhkami buot boazodoalloguovlluin Norggas. Prográmma váikkuhangaskaomiid geavaheapmi ferte boahtit buot boazoeaiggádiidda buorin.

Gollovuolideaddji ja njuolgga doarjagat

Orohagaid hálddahušgolut leat lassánan. Váldoáššis dát leat barggut maid eiseválddit leat buvttihan ealáhussii iešguđetlágan gohččumiid, gulaskuddamiid, lohkamiid jna. geažil. Dát hehte boazodoalu doaimma. Orohagat fertejit oazžut lassi orohatdoarjagiid.

Sámediggi lea mángii cuiggodan man dárbbášlaš dat lea ahte boazomassin berre biddjojuvvot vuodđun buvttadanbálkkašupmái. Dat mo buvttadanbálkkašupmi rehkenastojuvvo, lea ain hui vearrut daidda boazoeaiggádiidda, geat masset ollu bohccuid togii/mohtorfievrruide vuddjomiid, luondduvahágiid ja eará massinsivaid geažil. Ortnet hedjonahtta boazodoallošiehtadusa boahtodássema ja mielddibuktá uhcit boaduid boazoeaiggádiidda dain guovlluin gos massinlohku lea stuoris. Dán geažil lea moaittehahti go njuolgga doarjja uhciduvvo jagis jahkái. Lea deatalaš ahte juolludeamit boazodollui muddejuvvojit indeavssa vuodul.

Ulbmil ja doaimmat:

Boahtomudden ja einnostuvvi ekonomiija boazodoalus.

- Sámediggi bivdá ovddasvástideaddji departemeantaid ja šiehtadusbeliid čielggadit mo galgá buhtadit buvttadanbálkkašeami massima vahágiid geažil, jus dát ii dahkkojuvvo buvttadanbálkkašeapmeortnega bokte.
- Sámediggi rávve šiehtadusbeliid ahte eai uhcit njuolgga doarjagiid boazodoalliide, muhto ahte dat lasihuvvojit hadde- ja golloovdáneami mielde.
- Orohtadoarjja ferte lasihuvvot vai orohagat sáhttet čadahit hálddahušlaš doaimmaid dohkálaččat.
- Samediggi bivdá šiehtadusbeliid árvvoštallat doaibmá go otná juohkominstar ulbmillaččat.
- Samediggi ávžžuha šiehtadusbeliid árvvoštallat njuovvankapasitehta.
- Sii, geat erenoamáš dilálašvuodaid geažil, eai beasa doalvut bohccuid njuovvamii áigemearis oazžut árranjuovvandoarjaga, berrejit ohcama vuodá oazžut sierralobi áigemearis.
- Otná rádja jus ii galgga oazžut doarjaga boazodoallošiehtadusa bokte, lea biddjojuvvon 600 bohccui, rádja maid šiehtadusbealit berrejit árvvoštallat.

- Šiehtadusbealit berrejit árvvoštallat sierradoaibmabijuid movttiidahttit eanet eaktodáhtolaš njuovvama, erenoamážit dain guovlluin, gos mearriduvvon bajimus boazolohku galgá čađahuvvot. Dát berre guoskat buot boazoeaiggádiidda. Vejolaš sierradoaibmabijut ruhtaduvvojit boazodoallošiehtadusa ekonomalaš rámmaid olggobealde.

Roassofoanda

Boazoeaiggádat geat vásihit vuorddekeahtes ja stuorra massimiid boazolihkohisvuodaid geažil, sáhttet ohcat doarjaga Boazodoallošiehtadusa lánkaásahusa 4. kapihttala vuodul. Váttisvuohtan dáinna ortnegiin lea ahte eai leat ruđat mieđihit daid ohcamiid mat ollašuhttet lánkaásahusa gáibádusaid. Dát eastada boazodoalliid ohcamis buhtaduvvot dakkár massimiid luondduvahátfoanddas go massimat eaktuduvvojit buhtaduvvot boazodoalliid iežaset ekonomijaortnegiid bokte.

Jus lánkaásahusain galggaš leat ávki, de fertet sihkkarastit ruđaid mieđihit buhtadandárbbuid stuorra massimiid geažil vejolaččat roassofoandda ásaheamin.

Doaimmat:

- Sámediggi evttoha ahte šiehtadallanbealit sihkkarastet daid ekonomalaš eavttuid mat dárbbášuvvojit vai sáhtta ollašuhttet Boazodoallošiehtadusa lánkaásahusa 4. kapihttala.
- Samediggi bivdá šiehtadusbeliid ásaht dakkár ortnega, mii gokčá massimiid go boazoguohtumat leat lohkkášuvvan jieŋa vuollái.
- Otná buhtadusfoandaortnet ii govčča boazomassima mii lea vuollel 10 % ja gokčá dušše 60 % olles massimis, Sámediggi bivdá dán rievdadit.

Eanasuodjalus

Odne lea eatnamiid massin stuorámuš áittan boahhteáiggi sámi boazodollui. Boazodoalu eatnamiid sihkkarastin lea áibbas mearrideaddjin boazodoalu leahkimii. Eiseválddiid váilevaš ollesvuodajurddašepmi huksenáššiin ja váilevaš váikkuhanfápmu plánaeiseválddiid ektui leat muhtun dain sivain dasa ahte boazodoalu ákkat sisabahkkemiid vuostá, eai válđojuvvo vuhtii eaige árvvusadnojuvvo.

Boazodoalus lea iehčanas riektivuodđu ásaheamin dološáiggi rájes geavaheami bokte mii ráddje daid sisabahkkemiid maid sáhttet čađahit sámi boazoguohtunguovlluin. Boazodoalu iehčanas riektivuodđu boahťa dađibahábut menddo uhccán ovdan politiikkas, lágain ja hálddašeamis. Danne lea Sámediggái hui deatalaš ahte ođđa boazodoallolága dálá revisuvdna johtilit čuoovvovuođu dakkár proseassaiguin, mat sihkkarastet boazodoalloeatnamiid ođđa lágas.

Jámma sisabahkkemat boazoguohtuneatnamiidda leat dagahan mearkkašahtti stuorát bargonoađi orohagaide. Smávva orohagain main leat uhccán doalut, ii leat ráđđi oassálastit daidda ollu ja lassáneaddji areálaáššiide, eaige leat návccat áššemeannudit daid. Dát dagaha ahte deatalaš áššit mearriduvvojit almmá boazodoalu oassálastima haga. Buoridandihtii dán bonjuvuodá, berre orohagaid, ja erenoamážit smávva orohagaid, ekonomija nannet.

Doaimmat:

- Sámediggi evttoha ahte lánččojuvvo nu ahte orohagat, ja erenoamážit orohagat main leat uhccán doalut, besset čuoovvot lassáneaddji areálaáššiid.

Boazodoalu divatortnegat

Šiehtadusbealit sohpe 2006 šiehtadallamiin ásahit stáhtalaš bargojoavkku, mas Ruhtadandepartemeanta ja Eandoallo- ja biebmodepartemeanta galget leat mielde ja mii galgá árvoštallat 1982 nuppástuhttimiid váikkuhusaid go divatluvven rievdaduvvui lassi doarjjan boazodoallošiehtadusas. Boazodoalu doaibmagolut leat stuorrát boađu ektui ja lassánit olu jagis jahkái. Dáid lassánemiid sivva lea earret eará dat alla ja stuorru divatdássi mii boazodoalus lea mohtorboaldámušaid ja mohtorfievrruid oastima oktavuodas. Sámedikkis leat stuorra vuordámušat dán stáhtalaš bargojoavkku loahppaevttohussii boazodoalu divatortnegiid oktavuodas. Dát evttohus galgá leat válmmas ovdalge 2007-2008 šiehtadallamat álggahuvvojit.

Sámediggi lea evttohusastis 2007-2008 boazodoallošiehtadallamiidda cealkán ahte:

Boazodoalu doaibmagolut leat stuorrát dietnasa ektui ja golut lassánit olu jagis jahkái earret eará alla ja dadistaga stuorrát divatdássi geažil.

- *Sámediggi evttoba ortnega mas boazodoallit ožžot divabis mohtorboaldámuša ealáhusa mohtorfievrruid geavaheami oktavuodas seamma ládje go eanadoalus*
- *Sámediggi ávžžuha šiehtadanbeliid addit boazodolluide seamma vejolašvuodaid doaibmareaidduid oastimii go eanadoalloealáhusas leat*

Boazodoalu ekonomijalávdegoddi lea 2005:s ráhkadan raportta guovddáš divadiid ja gessosiid birra. Sámediggi doarju buori muddui ovdanbiddjojuvvon evttohusaid. Sámediggi lea dattege fuolastuvvan das guđe vuolidemiid dát doaibmabijut vejolaččat sáhttet mielddisbuktit boahtteáiggi boazodoallošiehtadusrámmaide.

1981:s sohpe boazodoallošiehtadusbealit heaittihit besiidnadivada ruovttoluotta máksima, ja maiddá mohtorfievrruid jd. tuolluid ja ovttagearddedivadiid luvvema/ruovttoluotta máksima ja lasseárvodivada luvvema/ruovttoluotta máksima muohtaskohteroastima oktavuodas. Ortnet biddjojuvvui fápmui 1983 rájes. Dáid divadiid buhtadussubmin biddjojuvvui 6 miljon ruvdnosaš juolludus. Dát juolludus váldojuvvui mielde boazodoallošiehtadusrámmii oassin dábalaš doarjagis orohagaide ja boazoserviide.

Sámediggi berošta das ahte boazodoallu oazžu seamma eavttuid njealje- ja guovttejuvllat mohtorsihkkeliid ja muohtaskohteriid oastima oktavuodas go dat mat eanadoalus leat tráktoriid ja eará doallobiergasiid oastima oktavuodas, danne go mohtorsihkkelat ja muohtaskohterat leat boazodoalu deatalemos doallobiergasat. Boazodoalus leat viehka stuorra doallogolut investeremiidda, ortnegisdoallamiidda ja dárbbalaš doaibmareaidduide ealáhusas. 2004 ollesrehkedoallu ja 2005 bušeahtta čájehit 14,3 miljon ruvdnosaš gollolassáneami orohagain dušše 2003 rájes 2004 rádjai. Dát golut čatnasit poasttaide mohtorfievrrut/másiinnat, gálvooastin, vierisbálvalusat ja reaiddut. Ekonomijalávdegoddi lea raporttastis Boazodoallu – vearut ja divadat, meroštallan buohkanassii 31,5 miljon ruvdnosaš jahkásaš gollogeahpádussan boazodollui jus ealáhus livččii luvvejuvvot ovttagearddedivadiin doallobiergasiid investerema oktavuodas ja luvvejuvvot bensiidnadivadis. Dán vuodul sáhtta Sámediggi čuočuhit ahte dat divatnoadđi mii buhtaduvvui boazodollui 1982/1983 šiehtadusjagi boazodoallošiehtadallamiin, ii oro vástideamen boazodoalu 2006 divatnoadđái.

Sámediggi lea 14.06.06 reivvestis Ruhtadandepartementii čilgen erehusaid ja bivdán ahte Ruhtadandepartemeantta ja Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta bargojoavku bivdá Ekonomijalávdegotti bidjat ovdan boahttevaš boazodoallošiehtadallamiidda dakkar loguid, mat čájehit duohta divatgoluid boazodoalu investeremiid ja doaimmaheami oktavuodas, ja mat eai buhtaduvvo.

Viidáseappot lea Sámediggi čujuhan Ruhtadandepartementii ahte boazodollui lea oktagaslaš divatluvvenortnet buoremus, ii ge oppalaš buhtadus boazodoallošiehtadusa bokte. Ja ahte vearro- ja divatortnegat boazodoalu várás berrejit dollojuvvot boazodoallošiehtadusrámmaid olggobealde nu mo dahkkojuvvo eará vuodđoaláhusain.

Sámediggi lea ávžžuhan Ruhtadandepartemeantta njulget bonjuvuodaid vearro- ja divatortnegiin ja sihkkarastit ahte vuodđoaláhusat gieđahallojuvvot ovttaláhkai.

Doaimmat:

- Sámediggi evttoha dakkár ortnega, mas boazodoallit ožžot divahis boaldámuša go geavahit mohtorfievrru ealáhusas seammaláhkai go eanadoalus.
- Sámediggi rávve šiehtadusbeliid addit boazodollui seamma vejolašvuodaid oastit doallobiergasiid go dat mat eanadoalus leat.
- Sámediggi evttoha ahte Boazodoalu ekonomiijalávdegoddi ovddida boahttevaš boazodoallošiehtadallamiidda dakkar loguid, mat čájehit duohta divatgoluid boazodoalu investeremiid ja doaimmaheami oktavuodas, ja mat eai buhtaduvvo.
- Divatvuogádaga rievdadeamit eai galgga noađuhit boazodoallošiehtadusa.
- Sámediggi rávve šiehtadusbeliid gávnnaht mo galgá heivehit boazodoalu doaibmaneavvuid divadiid. Dan danne vai sihkkarastojuvvo ahte boazoeaiggádiidda eai biddjojuvvo ođđa divadat daidda doaibmaneavvuide, mat geavahuvvojit boazodoalus, omd. njealjejuvllagiidda.

Boazodoalliin leat uhcit sisaboađut, mii mielddisbuktá ahte sii dálá penšuvdnaortnega mielde gártet uhcimuspenšonistan.

- Sámediggi bivdá šiehtadusbeliid bargat dan ala ahte boazodoalliid penšuvdnaortnet buoriduvvo.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.09.06 dii. 14.15

Ášši 34/06

Sierra njuolggadusat Bearráigeahččanlávdegotti ovddasvástádussii ja bargosuorgái

Arkiivaáššennr..
04/35806 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikalaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Čoahkkinjođihangoddi	21.06.06	012/06
Plána- ja finánsalávdegoddi	12.-14.09.06	PFL 011/06
Sámedikki dievasčoahkkin	26.-29.09.06	34/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui gaskavahkku čakčamánu 27.b.2006 dii. 11.20.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	21.06.06	Čoahkkinjođihangoddi	Ášši 012/06 Sierra njuolggadusat Bearráigeahččanlávdegotti ovddasvástádussii ja bargosuorgá
2	26.10.05	Dievasčoahkkinjođiheaddji Josef Vedhugnes	Sierra njuolggadusevttohusat bearráigeahččanlávdegoddái
3	28.04..06	Bearráigeahččanlávdegoddi	Sierra njuolggadusevttohusat bearráigeahččanlávdegoddái

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámedikki čoahkkinjođihangotti mearrádusárvalus lávdegoddái:

Sámediggi mearrida čuoovvovaš njuolggadusaid Bearráigeahččanlávdegoddái:

§ 1 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Bearráigeahččanlávdegotti organiseren, bargggut ja ovddasvástádus čilgejuvvo Sámedikki čoahkkinortnegis § 19 ja § 24.

§ 2 Bearráigeahččanlávdegotti barggut

Bearráigeahččanlávdegoddi galgá fágalaš vuoduin doaimmahit parlamentáralaš bearráigeahču ja stivrenberráigeahču iskamiin mii lea dáhpáhuvvan, veardidemiin ásahuvvon eavttuiguin ja ortnegiiguin, ja leat mielde njulgemin vejolaš boasttuvuođaid ja meattáhusaid. Hálddahusat, duopmostuolut ja áittardanortnegat dábálaččat gozihit ovttaskas olbmuid beroštumiid. Bearráigeahččanlávdegotti lahtuin lea viiddiduvvon vuoigatvuohta oaidnit Sámedikki dokumeanttaid, rapporttaid ja sullasaččaid.

§ 3 Bearráigeahččanlávdegotti áššiid ovddideapmi

Bearráigeahččanlávdegoddi sáhtta earenoamáš áššiin ovddidit mearrádusárvalusa sierra áššin dievasčoahkkimii. Muđui áššit ovddiduvvot jahkedieđáhusa bokte, gč § 4 nr. 1. Mearrádusárvalus galgá sáddejuvvot áirasiidna mañimusat 3 vahku ovdal dievasčoahkkima.

§ 4 Bearráigeahččanlávdegotti jahkedieđáhus

Bearráigeahččanlávdegoddi galgá juohke jagi ráhkadit jahkedieđáhusa maid ovddida dievasčoahkkimii. Dieđáhus galgá sáddejuvvot áirasiidna mañimusat 3 vahku ovdal dievasčoahkkima, gč čoahkkinortnega, ja das galget čuovvovaš fáttat leat mielde:

1. Konkrehta áššit maid Bearráigeahččanlávdegoddi lea gieđahallan, oktan mearrádusárvalusain jus ášši ii leat leamaš ovddiduvvon sierra áššin dievasčoahkkimii, gč § 3.
2. Čoahkkegovva mii čájeha čoahkkimiid mat leat dollojuvvon ja bargguid mat leat dahkkojuvvon.
3. Mearkkašumit Sámedikki jahkerekhetdollui.
4. Mearkkašumit Sámediggeráđi čoahkkingirjjiide.
5. Mearkkašumit Doarjjastivrra čoahkkingirjjiide.
6. Mearkkašumit riikarevišuvnna rapporttaide.
7. Vejolaš ávžžuhus riikarevišuvdnii lagabui geahčadit dihto beliid.
8. Vuodustuvvon plána das maid Bearráigeahččanlávdegoddi áigu lagabui iskat boahhtevaš jagi bearráigeahčcus.

§ 5 Bearráigeahččanlávdegotti mearrádusat

Bearráigeahččanlávdegoddi mearrida čoahkkimis go áigu:

1. Dahkat ovdaiskkademiid nugo čálalaš oktavuohhta Sámediggeráđiin dahje Doarjjastivrrain.
2. Formálalaččat gieđahallagoahit ášši. Bearáigeahččaniskkademiid ja gulaskuddamiid sáhtta čadáhít dušše áššiin mat lea mearriduvvon formálalaččat gieđahallojuvvot bearráigeahččanlávdegottis. Buot áššit mat lea formálalaččat gieđahallojuvvon, galget oidnot lávdegotti jahkedieđáhusas.
3. Doallat čoahkkima Sámediggeráđiin, Doarjjastivrrain, riikarevišuvnnain, departemeanttain, organisašuvnnaiguin, ovttaskas olbmuiguin ja nu ain.
4. Bijat johtui iskkademiid mat eai oidno bearráigeahččanlávdegotti jahkedieđáhusas. Dán sáhtta dahkat dušše go dasa leat earenoamáš sivat.
5. Bidjat johtui iskkademiid mat mielddisbuktet bálvalusaid oastima.

§ 6 Bearráigeahččanlávdegotti bargovuogit

Bearráigeahččanlávdegoddi galgá barggustis:

1. Láhččit saji rabas digáštallamii gos moaitámuš čilgejuvvo ja vuodustuvvo.
2. Láhččit saji digáštallamii Sámedikki orgánain.
3. Láhččit saji daidda geat moitojuvvot vai besset vástidit bearráigeahččanlávdegodái ja/dahje dievasčoahkkimii.

4. Geahččalit garvit bellodatpolitihkalaš beliid.
5. Doahhtalit hálldahusa bellodatpolitihkalaš bealatkehtesvuoda ja buktit dohkálaš fágalaš ákkaid go hálldahusa áigu moaitit.
6. Álo veardidit bearráigeahččanbarggu vejolašvuodain gávdat meattáhusaid ja váilevašvuodaid ja beaktilis stivrema vejolašvuodain. Bearráigeahččanbargu ii galggašii leat nu viiddis ahte dagaha Sámedikki eará deatalaš bargguid ovdii.
7. Iskkademiid oktavuodas čelgasit čilget bargguid mat galget dahkkojuvvot.
8. Sámedikki ruhtadan doaimmaid iskkademiin ja guorahallamiin, gozihit daid olbmuid, organisašuvnnaid dahje lihtuid riektesihkkarvuolta geaidda dát guoská.

Plána- ja finánsalávdegoddi – árvalus:

Evttohusat

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut, Roger Pedersen, Henry Høgmo, Kirsti Guvsám, ja Per Bjørn Lakselvnes, Bargiidbellodaga (BB) lahtut, Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen ja Wiebke Synnøve Slåtsveen, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR)/Sámi álbmotbellodaga (SÁB) lahtut, Janoš Trosten ja Gunn-Britt Retter, Finnmárkkulistta lahttu, Toril Bakken ja Sámi álbmotbellodaga (SÁB) lahttu Terje Tretnes ovddidit čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 1

§ 4-8: ”Vuodustuvvon” sihkkojuvvo.

§ 5-4: Maŋemuš cealkka: ”Dán sáhtta dahkat dušše go dasa leat erenoamáš sivat” sihkkojuvvo. Čuovvovaš cealkka lasihuvvo cealkaga lohppii: ”Dakkár dilálašvuodain galgá Sámediggeráddái dieđihuvvot formálalaččat”.

Lávdegottis eai leat muđui mearkkašumit eai ge evttohusat áššái ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui čoahkkinjodihangotti mearrádusárvalusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 38 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Toril Bakken, áššejodiheaddji	Åge B. Pedersen
2	Kirsti Guvsám	
3	Jørn Are Gaski	
4	Toril Bakken, áššejodiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi mearrida čuoovvovaš njuolggadusaid Bearráigeahččanlávdegoddái:

§ 1 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Bearráigeahččanlávdegotti organiseren, bargggut ja ovddasvástádus čilgejuvvo Sámedikki čeahkkinortnegis § 19 ja § 24.

§ 2 Bearráigeahččanlávdegotti barggut

Bearráigeahččanlávdegoddi galgá fágalaš vuođuin doaimmahit parlamentáralaš bearráigeahču ja stivrenberráigeahču iskamiin mii lea dáhpáhuvvan, veardidemiin ásahuvvon eavttuiguin ja ortnegiiguin, ja leat mielde njulgemin vejolaš boasttuvuođaid ja meattáhusaid. Hálldahusat, duopmostuolut ja áittardanortnegat dábálaččat gozihit ovttaskas olbmuid beroštumiid. Bearráigeahččanlávdegotti lahtuin lea viiddiduvvon vuoigatvuohta oaidnit Sámedikki dokumeanttaid, rapporttaid ja sullasaččaid.

§ 3 Bearráigeahččanlávdegotti áššiid ovddideapmi

Bearráigeahččanlávdegoddi sáhtta earenoamáš áššiin ovddidit mearrádusárvalusa sierra áššin dievasčeahkkimii. Muđui áššit ovddiduvvot jahkediđáhusa bokte, gč § 4 nr. 1. Mearrádusárvalus galgá sáddejuvvo áirasiidda mañimusat 3 vahku ovdal dievasčeahkkima.

§ 4 Bearráigeahččanlávdegotti jahkediđáhus

Bearráigeahččanlávdegoddi galgá juohke jagi ráhkadit jahkediđáhusa maid ovddida dievasčeahkkimii. Dieđáhus galgá sáddejuvvo áirasiidda mañimusat 3 vahku ovdal dievasčeahkkima, gč čeahkkinortnega, ja das galget čuoovvovaš fáttát leat mielde:

1. Konkrehta áššit maid Bearráigeahččanlávdegoddi lea gieđahallan, oktan mearrádusárvalusain jus ášši ii leat leamaš ovddiduvvon sierra áššin dievasčeahkkimii, gč § 3.
2. Čeahkkegovva mii čájeha čeahkkimiid mat leat dollojuvvon ja bargguid mat leat dahkkojuvvon.
3. Mearkkašumit Sámedikki jahkerektdollui.
4. Mearkkašumit Sámediggeráđi čeahkkingirjiide.
5. Mearkkašumit Doarjjastivrra čeahkkingirjiide.
6. Mearkkašumit riikarevišuvnna rapporttaide.
7. Vejolaš ávžžuhus riikarevišuvdnii lagabui geahčadit dihto beliid.
8. Plána das maid Bearráigeahččanlávdegoddi áigu lagabui iskat boahhtevaš jagi bearráigeahčcus.

§ 5 Bearráigeahččanlávdegotti mearráduusat

Bearráigeahččanlávdegoddi mearrida čeahkkimis go áigu:

1. Dahkat ovdaiskkademiid nugo čálalaš oktavuohhta Sámediggeráđiin dahje Doarjjastivrrain.
2. Formálalaččat gieđahallagoahit ášši. Bearráigeahččaniskkademiid ja gulaskuddamiid sáhtta čadáhut dušše áššiin mat lea mearriduvvon formálalaččat gieđahallojuvvo bearráigeahččanlávdegottis. Buot áššit mat lea formálalaččat gieđahallojuvvon, galget oidnot lávdegotti jahkediđáhusas.
3. Doallat čeahkkima Sámediggeráđiin, Doarjjastivrrain, riikarevišuvnnain, departemeanttain, organisašuvnnaiguin, ovttaskas olbmuiguin ja nu ain.
4. Bijat johtui iskkademiid mat eai oidno bearráigeahččanlávdegotti jahkediđáhusas. Dakkár dilálašvuođain galgá Sámediggeráđái dieđihuvvot formálalaččat.

5. Bidjat johtui iskkademiid mat mielddisbuktet bálvalusaid oastima.

§ 6 Bearráigeahččanlávdegotti bargovuogit

Bearráigeahččanlávdegoddi galgá barggustis:

1. Láhččit saji rabas digáštallamii gos moaitámuš čilgejuvvo ja vuodustuvvo.
2. Láhččit saji digáštallamii Sámedikki orgánain.
3. Láhččit saji daidda geat moitojuvvojit vai besset vástidit bearráigeahččanlávdegoddái ja/dahje dievasčoahkkimii.
4. Geahččalit garvit bellodatpolitihkalaš beliid.
5. Doahttalit hálddahusa bellodatpolitihkalaš bealatkehtesvuođa ja buktit dohkálaš fágalaš ákkaid go hálddahusa áigu moaitit.
6. Álo veardidit bearráigeahččanbarggu vejolašvuodain gávdnat meattáhusaid ja váilevašvuodaid ja beaktilis stivrema vejolašvuodain. Bearráigeahččanbargu ii galggašii leat nu viiddis ahte dagaha Sámedikki eará deatalaš bargguid ovdii.
7. Iskkademiid oktavuodas čelgasit čilget bargguid mat galget dahkkojuvvot.
8. Sámedikki ruhtadan doaimmaid iskkademiin ja guorahallamiin, gozihit daid olbmuid, organisašuvnnaid dahje lihtuid riektesihkkarvuolta geaidda dát guoská.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 27.09.06 dii. 11.35.

Ášši 35/06

Davviriikkaid sámekonvenšuvdna

Arkiivaáššenr..
04/500206 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššenr.
Sámediggeráđđi	22.08.06	R 066/06
Plána- ja finánsalávdegoddi	12.-14.09.06	PFL 012/06
Sámedikki dievasčoahkkin	26.-29.09.06	35/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui duorastaga čakčamánu 28. b. 2006 dii. 09.00.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	22.08.06	Sámediggeráđđi	Ášši R 066/06 Davviriikkaid sámekonvenšuvdna

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus lávdegoddái

Sámediggi dohkkeha áššedovdijoavkku evttohusa davviriikkalaš sámekonvenšuvdnan.

Plána- ja finánsalávdegoddi – árvalus

Mearkkašumit

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut, Roger Pedersen, Henry Høgmo, Kirsti Guvsám, ja Per Bjørn Lakselvenes, Bargiidbellodaga (BB) lahtut, Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen ja Wiebke Synnøve Slåtsveen, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR)/Sámi álbmotbellodaga (SÁB) lahtut, Janoš Trosten ja Gunn-Britt Retter, Finnmárkkulistta lahttu, Toril Bakken ja Sámi álbmotbellodaga (SÁB) lahttu Terje Tretnes ovddidit čuoovvovaš mearkkašumi:

Davviriikkaid sámekonvenšuvdna lea oktasaš sámepolitiikkalaš lávdi man Norgga, Ruoŧa ja Suoma stáhtaid nammadan áššedovdilávdegoddi lea duddjon ovttasráđiid sámedikkiiguin. Konvenšuvdna lea duddjojuvvon riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid, julggaštusaid ja soahpamušaid ala.

Konvenšuvdna lea vuodđogaskaoapmi mii dohkkeha sápmelaččaid oktan álbmogin ja sápmelaččaid ovttdássásaš vuoigatvuođaid beroškeahhtá Davviriikkaid riikkarájáin. Danne lea deatalaš ahte sihke Norgga, Ruota ja Suoma stáhtat nannejit konvenšuvnna ja dan láhkai leat mielde sihkkarastimin sápmelaččaide dakkár positiivva servodatovddideami, mas birgeláhki suodjaluvvo ja iešmearrideapmi iežaset ovddideami badjel dohkkehuvvo.

Lávdegottis eai leat muđui mearkkašumit eai ge evttohusat áššái ja rávvet Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 38 čeahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Plána- ja finánsalávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihkka
1	Jánoš Trosten, áššejođiheaddji	
2	Åge B. Pedersen	
3	Roger Pedersen	
4	Magnhild Mathisen	
5	Gunn-Britt Retter	
6	Susanne Amalie Andersen	
7	Aili Keskitalo	
8	Anders Urheim	
9	Terje Tretnes	
10	Johan Mikkel Sara	
11	Ann-Mari Thomassen	
12	Jánoš Trosten	
	Jørn Are Gaski, čeahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi dohkkeha áššedovdijoavkku evttohusa davviriikkalaš sámekonvenšuvdnan.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.09.06 dii. 09.55.

Ášši 36/06

Hálldašanođastus – ovddasvástádus- ja bargujuogadeapmi hálldašandásiid gaskkas

Arkiivaáššennr..
06/36406 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđđi	22.08.06	R 063/06
Plána- ja finánsalávdegoddi	12.-14.09.06	PFL 013/06
Sámedikki dievasčoahkkin	26.-29.09.06	36/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui duorastaga čakčamánu 28.b.2006 dii. 09.55.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	22.08.06	Sámediggeráđđi	Ášši R 063/06
2	17.01.06	Gieldaminister Ásllaug Haga	Stuorradiggedieđáhus hálldašanođastusa birra
3	12.07.06	Gieldaminister Ásllaug Haga	Dieđut hálldašanođastusa bargguid birra.
4	01.06.06	Gieldaminister Ásllaug Haga	Ođđa regiovnnaid barggut. Hálldašanođastus.

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus lávdegoddái:

Go ráđđádallanortnet gaskal Sámedikki ja stáhta vuolláičállojuvvui 2005, de nannii stáhta ráđđádallangeatnegasvuodas sámiid ektui go sámit lea álgoálbmot. Jus bargujuohku gaskal stáhta ja regiovna ja Sámedikki galggaš rievdaduvvot, de lea eaktun ahte dat galgá dahkkojuvvot duohta ráđđádallamiid vuodul beliid gaskkas ja stáhta geatnegasvuodat sámiid ektui galget fuolahuvvot.

Sámediggi doarju evttohusa ahte galget leat golbma hálldašandási Norggas. Ođđa regiovdnajuogadeapmi ii galgga geanohuhttit Sámedikki válldi. Dán sihkkarastá dakko bokte ahte čađahuvvojit duohta ja beaktilis golmmabeallásaš šiehtadallamat gaskal stáhta, regiovna ja Sámedikki vai sihkkarastojuvvo ahte Norgga geatnegasvuodat sámiid ektui álbmotrievtti vuodul

ollašuhthtojuvvojit. Boahhtevaš regiovdnadássi galgá leat vuđolaččat čielggaduvvon daid vuoigatvuođaid ektui, mat sámiin leat álbmogin ja álgoálbmogin.

Regiovnnaide galget sihkkarastojuvvot resurssat nu ahte daid bargguid dássi mat biddjojuvvojit regiovnnaide bisuhuvvot guhkit áiggi. Buot regiovnnaide ja erenoamážit daidda guovlluide main leat árbevirolaš sámi geavahan- ja ássanguovllut, ferte sihkkarastit dan gelbbolašvuođa ja daid resurssaid mat gáibiduvvojit čuovvolit stáhta sámedipolitiikka. Sámediggái fertejit maid sihkkarastojuvvot resurssat vai sáhtta nannet barggu regiovnnaid ektui.

Jus galggašii mearridit sámi regiovnna riikkarájáid mielde, de das livčče geográfalaš, giellaidentitehtalaš headjuvuođat. Sámit ássat njealji našonálastáhtas oktasaš kultuvrrain, gielain, fuolkevuođain ja historjáiin. Sámedikki regionálapolitiikkalaš doaimmas lea danne riikkarájáid rasttideddji perspektiiva. Oktasaš sámedipolitiikka hábmemis boahdá dat regionálapolitiikkalaš perspektiiva lassin našuvnnalaš regionálapolitiikkalaš dimenšuvdnii.

Regiovnnaid geográfalaš juogadeapmi Norggas ferte sorját dain bargguin, mat regiovnnaid galget leat. Ođđa regiovdnajuogadeami ferte geahččat sturrodaga, doaimmanvejolašvuođa ja identitehta ektui. Sámediggi háliida ahte sámi geavahan- ja ássanguovllut čohkkejuvvojit buorebut go dálá organiseremis.

Plána- ja finánsalávdegoddi – árvalus:

Mearkkašumit

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut, Roger Pedersen, Henry Høgmo, Kirsti Guvsám, ja Per Bjørn Lakselvenes, Bargiidbellodaga (BB) lahtut, Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen ja Wiebke Synnøve Slåtsveen, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR)/Sámi álbmotbellodaga (SáB) lahtut, Janoš Trosten ja Gunn-Britt Retter, Finnmárkkulistta lahttu, Toril Bakken ja Sámi álbmotbellodaga (SáB) lahttu Terje Tretnes ovddidit čuovvovaš mearkkašumi:

Barggu oktavuodas hálldašanođastusain, mii lea jurddašuvvon čađahuvvot ođđajagimánu 1. b. 2010, oidná Plána- ja finánsalávdegoddi hui deatalažžan ahte sámi perspektiiva ja sámi beroštumit fuolahuvvojit ja ahte Norgga geatnegasvuođat sámi álbmoga ektui sihkkarastojuvvojit ođđa regiovnnaid.

Álgovuorus lea deatalaš čalmmustahttit bargujuogu hálldašandásiid gaskkas. Ferte leat čielga ovddasvástádušjuohku ođđa hálldašeamis vai sámi beroštumit nannejuvvojit. Ferte sihkkarastit doarvái resurssaid ja gelbbolašvuođa buot hálldašandásiide vai sámi beroštumit nannejuvvojit.

Sámedikki rolla ja váldi boahhtevaš hálldašanmodeallas ferte čielggaduvvot, ee. dan ektui mo sámi giella, kultuvra ja eallinvuohki fuolahuvvo. Ferte maddái čielggaduvvot mo šiehtadallamat dan golmma beali gaskkas galget čađahuvvot vai ášahuvvon ráđđádallanortnet joatkašuvvá dainna lágiin ahte dat nanne sámiid beroštumiid.

Gielda lea dat hálldašandási mii lea lagamusat sámi geavaheaddji, ja danne háliida lávdegoddi nannejuvvon gielddási ja ahte ferte čielggaduvvot mo hálldašanođastus guoská gielddaide ja sin doaimmaide.

Evttohusat

Lávdegoddi ovddida čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 1

1. cealkkaoassi, 2. cealkka.

Lasseevttohus;

”Jus bargojuohku gaskal stáhta, gielddaid, regiovnna ja Sámedikki

2. cealkkaoassi, mañimus cealkka

Lasseevttohus;

”...dát ferte guoskat maiddái gielddaide”.

Evttohus 2

2. cealkkaoassi, nubbi cealkka rievdaduvvo dánin: ”Ođđa regiovdnajuogadeapmi galgá nannet Sámedikki válldi.”.

Lávdegotti unnitlohku Bargiibellodaga (BBa) lahtuiguin Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen ja Wiebke Synnøve Slåtsveen ja Finnmárkkulistta lahtuin Toril Bakken, ovddida čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 3

Ráđi evttohus dohkkehuvvo čuovvovaš rievdadusain:

Mañimus cealkka: ”Sámediggi háliida.....” sihkkojuvvo

Olles Lávdegottis

Evttohus 4

Lávdegottis eai leat muđui mearkašumit eai ge evttohusat áššái ja rávvet Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 35 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 1 mearriduvvui 34 jienain 1 jienas vuostá.
- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 2 mearriduvvui 34 jienain 1 jiena vuostá.
- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 3 hilgojuvvui 20 jienain. 15 jienastedje beali.
- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 4 mearriduvvui 34 jienain 1 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Magnhild Mathisen, áššejođiheaddji	
2	Gunn-Britt Retter	
	Magnhild Mathisen, čoahkkinortnegii	
3	Josef Vedhugnes	Terje Tretnes
		Kjersti Myrnes Balto
		Gunn-Britt Retter
	Josef Vedhugnes	
4	Per Edvin Varsi	Jørn Are Gaski
		Terje Tretnes
		Ann-Mari Thomassen
	Per Edvin Varsi	
5	Kirsti Guvsám	
6	Anders Urheim	Gunn-Britt Retter
	Anders Urheim	
7	Susanne Amalie Andersen	
8	Bjørn Arne Pedersen	Terje Tretnes
		Johan Mikkel Sara
	Bjørn Arne Pedersen	
9	Lene Hansen	Per Edvin Varsi
		Bjørn Arne Pedersen
		Josef Vedhugnes
	Lene Hansen	
10	Terje Tretnes	Per Edvin Varsi
	Terje Tretnes	
11	Magnhild Mathisen	
	Ann-Mari Thomassen, čoahkkinortnegii	
	Jørn Are Gaski, čoahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Go ráddádallanortnet gaskal Sámedikki ja stáhta vuolláičállojuvvui 2005, de nannii stáhta ráddádallangeatnegasvuodas sámiiid ektui go sámít lea álgoálbmot. Jus bargojuohku gaskal stáhta, gielddaid, regiovnna ja Sámedikki, de lea eaktun ahte dat galgá dahkkojuvvot duohta ráddádallamiid vuodul beliid gaskkas ja stáhta geatnegasvuodát sámiiid ektui galget fuolahuvvot.

Sámediggi doarju evttohusa ahte galget leat golbma hálddašandási Norggas. Ođđa regioldnajuogadeapmi galgá nannet Sámedikki válldi. Dán sihkkarastá dakko bokte ahte čadahuvvojit duohta ja beaktilis golmmabeallásaš šiehtadallamat gaskal stáhta, gielddaid, regiovnna ja Sámedikki vai sihkkarastojuvvo ahte Norgga geatnegasvuodát sámiiid ektui álbmotrievtti vuodul ollašuhthuvvojit. Boahhtevaš regioldnadási galgá leat vuđolaččat čielggaduvvon daid vuoigatvuodáid ektui, mat sámiiin leat álbmogin ja álgoálbmogin. Dát ferte maid gullat gielddaide.

Regiovnnaide galget sihkkarastojuvvot resurssat nu ahte daid bargguid dássi mat biddjojuvvojit regiovnnaide bisuhuvvot guhkit áiggi. Buot regiovnnaide ja erenoamážit daidda guovlluide main leat

árbevirolaš sámi geavahan- ja ássanguovllut, ferte sihkkarastit dan gelbbolašvuoda ja daid resurssaid mat gáibiduvvojit čuovvolit stáhta sámepolitihka. Sámediggái fertejit maid sihkkarastojuvvot resurssat vai sáhtta nannet barggu regiovnnaid ektui.

Jus galggašii mearridit sámi regiovnna riikkarájaid mielde, de das livčče geográfalaš, giellaidentitehtalaš headjuvuoda. Sámit ássat njealji našonálastáhtas oktasaš kultuvrrain, gielain, fuolkevuodain ja historjjáin. Sámedikki regionálapolitihkalaš doaimmas lea danne riikkarájaid rasttideaddji perspektiiva. Oktasaš sámepolitihka hábmemis boahtá dát regionálapolitihkalaš perspektiiva lassin našuvnnalaš regionálapolitihkalaš dimenšuvdnii.

Regiovnnaid geográfalaš juogadeapmi Norggas ferte sorjât dain bargguin, mat regiovnnaid galget leat. Ođđa regiovdnajuogadeami ferte geahččat sturrodaga, doaibmanvejolašvuoda ja identitehta ektui. Sámediggi háliida ahte sámi geavahan- ja ássanguovllut čohkkejuvvojit buorebut go dálá organiseremis.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.09.06 dii. 11.50

Ášši 37/06

Ovttasbargošiehtadus gaskal Nordlándda fylkkasuohkana ja Sámedikki

Arkiivaáššenr..
04/406506 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššenr.
Sámediggeráđđi	13.06.06	R 047/06
Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi	12.-14.09.06	BOL 012/06
Sámedikki dievasčoahkkin	26.-29.09.06	37/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui duorastaga čakčamánu 28.b.2006 dii. 11.50.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	13.06.06	Sámediggeráđđi	Ášši R 047/06
2			Ovttasbargošiehtadus gaskal Norlándda fylkkasuohkana ja Sámedikki - vuolláičállojuvvon

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus lávdegoddái:

Sámediggi dohkkeha ovttasbargošiehtadusa Norlándda fylkkagielddain maid Sámedikki presideanta ja Norlándda fylkkagieldda fylkkaráđđejodiheadji Geir Knutson leaba vuolláičállán.

Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi - árvalus:

Olles lávdegoddi dain miellahtuiguin: NSR:a sámedikkejoavku; Synnøve Solbakken-Härkönen, Aili Keskitalo, Kjersti Myrnes Balto, Tone Finnesen, Rita-Alice Porsanger, Berit Anna Gaup, Sámit lulli-Norggas; Johan Mikkel Sara, Bargiidbellodaga sámedikkejoavku; Jørn Are Gaski, Inger Jørstad, Josef Ingmar Vedhugnes, Hilde Anita Nyvoll ja Per Ivar Henriksen, Åarjel læstoos; Kirsten Appfjell-Eira

rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Bajásčaddan- ja oahppolávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Rita-Alise Porsanger, áššejođiheaddji	
2	Jørn Are Gaski	
3	Tone Finnesen	
4	Anders Urheim	Aili Keskitalo
	Anders Urheim	
5	Kjersti Myrnes Balto	
6	Terje Tretnes	
7	Aili Keskitalo	Anders Urheim
	Aili Keskitalo	
8	Arild Pettersen Inga	
9	Kirsten Appfjell-Eira	
10	Miriam Paulsen	
11	Susanne Amalie Andersen	Terje Tretnes
	Susanne Amalie Andersen	
12	Aili Keskitalo	
13	Rita-Alise Porsanger	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi dohkkeha ovttasbargošiehtadusa Norlándda fylkkagiieldain maid Sámedikki presideanta ja Norlándda fylkkagiielda fylkkaráđđejođiheaddji Geir Knutson leaba vuolláičállán.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.09.06 dii. 13.30

Ášši 38/06

Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta ođđa boazodoalloláhkaevttohus

Arkiivaáššennr..
06/335206 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđđi	13.09.06	R 079/06
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi		EKL 11/06
Sámedikki dievasčoahkkin	25.-28.09.06	38/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui gaskavahkku čakčamánu 27.b. dii. 14.15.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	13.06.06	Sámediggeráđđi	Ášši R 079/06

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus lávdegoddaí:

I

Sámediggi čujuha Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta borgemánu 28. b. 2006 beaiváduvvon ođđa boazodoalloláhkaevttohussii, ja čakčamánu 5. b. 2006 beaiváduvvon notáhtii.

Láhkaevttohusa meannudettiin ii leat Sámediggi beassan geahččat dievaslaš mearkkašumiid láhkaevttohussii. Danne go mearkkašumit dávjá leat áibbas dárbbaslaččat láhkaáddejupmái, de ii dieđe Sámediggi ollásit Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta láhkaevttohusa váikkuhusaid. Lága ovdabargguid mearkkašupmi boahťá earret eará čielgasit ovdan Alismusrievtti geavadis. Sámediggi oaivvilda ahte váilevaš dokumeanttaid sisdoallu ii čuovo ILO konvenšuvnna 6. artihkkala ja Ráđđádallansiehtadusa 3. čuoggá.

II

Boazodoallu lea dehálaš sámi ealáhus ja dehálaš kulturovddideaddji. Dát addá boazodollui riikkaidgaskasaš riektesuodjalusa, dás čujuhuvvo erenoamážit ILO konvenšuvnna nr. 169:ii. Sámediggi lea fuolastuvvan das go boazodoallu čađat ferte gillát duvdima iešguđet guovllus nu ahte boazodoallu ollu guovlluin dál lea váttis dilis. Sámediggi berošta erenoamážit das ahte ođđa boazodoalloláhka galgá sihkkarastit ja ovddidit boazodoalu vai mis maiddái boahťeáiggis sáhttá leat ceavzilis boazodoallu.

Dat dokumeanttat maid Sámediggi dán rádjai lea ožžon ráđđehusas, eai atte oadjebasvuodá das ahte ođđa boazodoalloláhka sihkkarasttášii ja ovddidivččii boazodoalu. Sámediggi ballá das ahte dat riektesuodjalus, mii boazodoalus lea riikkaidgaskasaš lágain, erenoamážit ILO-konvenšuvnna nr. 169:s, dál raššuduvvo. Danne lea áibbas deatalaš ahte láhka rievdaduvvo nu ahte dat čuovvu gustovaš rievtti.

Samediggi čujuha dás daidda mearrádusaide mat fertejit rievdaduvvot nu ahte dat čuvvot riikkaidgaskasaš rievtti:

Áibbaš čielga eaktun Sámedikki bealis ja uhcimusčoavddus lea ahte boazodoallolága § 1 nuppi lađas oažžu lasáhusa nu ahte lágas daddjojuvvo seammaláhkai go finnmárkkulága 3. paragrafas. Dán láhkai ferte dadjat § 1 nuppi lađđasis vai sihkkarastá ahte oktavuohhta álbmotriektái ii raššuduvvo go buohtastahtta finnmárkkulága sisdoaluin:

”Láhka gusto daid ráddjehusaiguin mat čuvvot ILO-konvenšuvnna nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddaid birra iehčanas stáhtain. Láhka galgá adnojuvvo álbmotrievtti njuolggadusaid mielde álgoálbmogiid ja unnitloguálbmogiid birra.”

Samediggi lea duhtavaš dainna ahte láhkateakstaevttohus gávnnaha ahte boazodoalloriekti lea vuodđuduvvon dološ vieruiduvvanriektái mii lea iehčanas riektevuodđu.

Deatalaš eaktun lea ahte boazodoallu ferte oažžut stuorát váikkuhanfámu boazodoalu stivrenorgánain, gč. §§ 73 ja 74. Sámediggái lea mearrideaddjin ahte mearrádusat sihkkarastet boazodoallosápmelaččaide duohta vejolašvuodá searvat mearrádusaide, dás čujuhuvvo erenoamážit ILO-konvenšuvnna 7. artihkkalii mii gieđahallá vuoigatvuodá beassat oassálastit ovddidanproseassaide ja vuoruhit daid nu guhká go dat gusket eamiálbmogiidda. Dát eaktuda ahte láhka addá vuodá ásahtit dakkár mearridanorgánaid, main boazosápmelaččat eai leat unnitlogus, dát eaktuda maiddái boazodoallosámi jodiheami stivrrain. Paragrafaid 73 ja 74 ferte rievdadit.

Viidáseappot lea eaktun ahte § 64 mañimus lađđasa láhkaásahusvuodđu sihkkojuvvo ollásit. Mearrádusa vuolidit boazologu ferte erenoamážit geahččat daid álbmotrievtti gáibádusaid vuodul, mat bohtet ovdan siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid konvenšuvnna 27. artihkkalis eamiálbmot ávnnaslaš vuodosa suodjaleami birra, ILO-konvenšuvnna 8. artihkkalis dološ vieruiduvvonrievtti birra, 6. artihkkalis ráđđádallangáibádusa birra ja 7. artihkkalis vuoigatvuodá birra beassat searvat daidda ovddidanproseassaide, mat gusket eamiálbmogiidda, ja leat mielde vuoruheamen daid proseassaid. Ii sáhte dohkkehít ahte departemeanta ovttabeallásaččat sáhtta mearridit aiddostahtti láhkaásahusa boazologu heiveheami birra, gč. § 64 mañimus lađđasa.

Eanajuohkinriektái ii sáhte leat riidočoavdinorgána boazodoallolága mielde, gč. § 63. Sámediggi oaivvilda ahte lea deatalaš ahte boazodoalus lea luohttámuš riidočoavdinorgánii, ja ahte sámi riekteoainnuide ja dološ vieruiduvvanriektái ferte addojuvvot dat deaddu ja čuožžovašvuohhta, mii dain galgá leat go loahpalaš mearrádus galgá dahkkojuvvo. Sámediggi čujuha dasa ahte eanajuohkinrievttis ii leat dál makkárge erenoamáš gelbbolašvuohhta dain dilálašvuodain. Dát rihkku ILO-konvenšuvnna 7. artihkkala mii gieđahallá vuoigatvuodá beassat searvat daidda ovddidanproseassaide, mat gusket eamiálbmogiidda, ja leat mielde vuoruheamen daid proseassaid. Sámediggi oaivvilda ahte berre ásaheavvot sierra riidočoavdinorgána mas lea erenoamáš gelbbolašvuohhta earret eará sámi riektegálduid ja riekteoainnuid birra.

III

Samediggi oaidná seammás dárbbu čájehit guđet mearrádusain láhkaásahusas lea stuorra mearkkašupmi boahhteáiggi boazodollui, ja mat Sámedikki mielas eai leat doarvái bures fuolahuvvon láhkaásahusas. Dáid mearrádusaid ferte rievdadit ovdalgo ođasmahttojuvvon boazodoalloláhka sihkkarastá boahttevaš boazodoalu.

Samedikki mielas lea buorre go lálkkaásahusas váldojuvvon mielde mearrádus eanasuodjaleami birra 2. paragrafás aiddostahttit ja čalmmustahttit gustovaš rievtti. Sámediggi oaivvilda dattetge ahte fertejit leat nannoset ja eanet geatnegahtti mearrádusat eanasuodjaleami birra. Danne ferte váldojuvvot mielde 2. paragrafii ahte eiseválddiin, ii ge dušše stáhtaeseválddiin, lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid. Dát sihkkarastá ahte maiddá gielddain, mat leat mearridanorgánat plána- ja huksenlága vuodul, lea ovddasvástádus. Nu guhkás go stáhtaeseválddit fápmudit lálkkaálkkašandoaimmaid gielddaide, de fertejit dieđusge maiddá gielddat hálddašit dáid lágaid álbmotrievtti gáibádusaid vuodul. Evttohusa § 2 ferte danne rievdaduvvot ja das ferte ná daddjojuvvot:

”Sihke boazodoallorievtti eaiggádiin, eará vuogatuodaeaiggádiin sámi bozoguhtunguovlluin ja eiseválddiin lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid. Dan lassin lea eiseválddiin erenoamáš ovddasvástádus fuolahit ja sihkkarastit boazodoalu areálaid.”

Dávistettiin lálkkaálkkašdegotti evttohusa, de ferte váldit mielde mearrádusa suodjalussan sidjiide geain lea gaskamearálaš boazolohku dahje uhcit boazolohku, dainna lágiin ahte vuolideapmi gohččojuvvot evttohusa § 64 mielde. Siiddat galget mearridit uhcimus mearriduvvon boazologu. Juohke ovddasvástideaddji doallu mas lea eanet go uhcimus boazolohku maid siida lea mearridan, vuolida liigelogu gorálaččat. Jus siida ii mearrit uhcimus boazologu, de berre bidjat vuodđun lálkkaálkkašdegotti evttohusa mii lea 200 bohcco. Dát veahkeha sihkkarastit nuorra álgaheadji boazodoalliid ja sihkkarastit ekonomalaččat ceavzilis boazodoalu buot boazodoalliide.

64. paragrafá nuppi lađđasii berre váldojuvvot lasáhus nu ahte cealkka čuodjá ná:

”Dálvesiida dahje eará joavku, nu go mánga siidda ovttas, sáhttet dáhttut mearriduvvot sierra boazologu sin várás.”

13. paragrafa viđat lađđasa mearrádusa maŋimus cealkka ferte sihkkojuvvot. Sámediggi čujuha dasa ahte leat maiddá eará bealit go boazolohku mat berrejit biddjojuvvot vuodđun árvoštallamiidda odđa siiddaoasi ásahtettiin. Ovdamearkka dihtii ferte vuhtiiváldit siidda vejolaččat uhccán bargonavccaid.

53. paragrafii ferte váldojuvvot mielde mearrádus ahte go beallelaččat doaimmahit siidaosiid ovttas, de dat dagaha ahte jienaid lohku orohatčoahkkimiin lassána.

Lálkka ii galgga earuhit geassesiidda ja dálvesiidda, muhto dušše geavahit siida-doahpaga, gč. 4., 5., 8. ja 9. kapihttaliid.

66. paragrafa nuppi lađđasa 3. čuoggá mearrádus gáibida ahte orohatplána galgá čájehit dárbblaš johtin- ja geasehaneavvuid boazodoalus. Sámediggi oaivvilda ahte lea ulmmeheapme geavahit resurssaid dasa, ja čuokkis ferte sihkkojuvvot.

Ráŋggáštusmearrádusaid 13. kapihttalis ferte geahččat dan oktavuodas ahte gii dat mearrida boazodoalu rámmaeavttuid. Jus boazodoallu ieš ii oaččo válddi mearridit boazologu ja dan lassin das ii leat eanetlohku stivrenorgánain, de hedjona 13. kapihttala ráŋggáštusmearrádusaid lobálašvuolta. Sivvan dasa lea ahte vejolaš ráŋggáštusain ferte leat lobálašvuolta boazodoalus, dainna lágiin ahte boazodoallu ieš, geavahannjuolggadusaid bokte, lea mearridan dan boazologu man ektui ráŋggáštuvo.

Eaktu beassat eaiggáduššat bohccuid sámi bozoguhtunguovlluin čavgejuvo lálkkaevttohusas, gč. §§ 11 ja 36. Dattetge ferte addojuvvot vejolašvuolta sápmelaččaide, geain ii leat boazomearkavuogatuolta, beassat eaiggáduššat bohccuid. Liikká berre leat eaktun ahte dákkár boazoeaiggáduššamis lea čanastagat sámi boazodollui.

Samediggi oaidná posiitiivalažžan ahte 15. paragrafa mearrádus rievdaduvvo nu ahte ii leat šat automatihkka das ahte náitaleami bokte oažžu mielovddasvástádusa boazodoalus, muhto ahte vejolaččat galgá addojuvvot diehtu jus háliida solidaralaš ovddasvástádusa siidaoasi jodiheaddjin.

Samediggi gávnnaha šallošahttin ahte boazodoalliide ain biddjojuvvo várrogasvuoda- ja buhtadanovddasvástádus man sáhtta buhtastahttit dakkár diliiguin gos lea doaibma mas lea erenoamáš riska dahje mii lea erenoamáš váralaš. Dán ođasmahttimii eai gula gažaldagat mat gusket boazodoalu buhtadanovddasvástádussii. Dattetge jáhká Sámediggi ahte dat ákkat mat čatnasit buhtadangážaldagaide, maiddá leat váikkuhan 13. kapihttala ránggáštusaid birra. Sámedikki oaidnu lea ahte eiseválddiid bearráigeahččanvejolašvuodaid vuosttažettiin berre nannet buoret máhtu bokte sámi boazodoalu birra.

Samediggi eaktuda ahte lágas lea dakkár sisdoallu man sáhtta doahttalit iešguđelágan doaibmadiliin, erenoamážit dálke- ja luonddudiliin ja erenoamážit go olbmuid sisabahkkemat ja muosehuhttimat dagahit dakkár dilálašvuodaid mat eai leat sávvojuvvon. Danne Sámediggi váraša evttohusa § 81 vuostá mii addá eiseválddiide lobi sáhkohit mii nuppi lađđasa mielde eaktuda ahte son guhte áššáskuhttojuvvo, ferte ieš rievttálaččat duođastatit ahte son lea vigiheapmi. Dat dábalaš eaktu ahte juohkehaš lea vigiheapmi dassážiigo nuppeláhkai lea duođastuvvon, galgá maiddá gustot boazodoalliide.

Láhkii fertejit válđojuvvot mielde sámi doahpagat, nu mo láhkalávdegoddi háliida.

IV

Samediggi eaktuda ahte departemeanta fargga álggaha čuovvolanproseassaid ođasmahttimis daid boazodoallolága osiid oktavuodas, mat dál eai galgga ođasmahttojuvvo. Dát lea deatalaš danne go dat sihkkarasttášii ahte mii lagaš boahhteáiggis sáhttit oažžut dievaslaš boazodoallolága heivehuvvon dálá duohtavuhtii. Go ođđa dievaslaš boazodoalloláhkka ráhkaduvvo, de ferte earret eará geahčedit davviriikkaid sámekonvenšuvdnaevttohusa, plána- ja huksenlága, Norgga-Ruota boazoguohtunkonvenšuvnna ja sámi vuogitvuodálávdegotti evttohusa.

Samediggi eaktuda ahte fargga čađahuvvovjit čuovvolanproseassat boazodoallohálddahusa boahhtevas organiserema ektui. Ferte váldit mielde geatnegahtti dadjanvugiid dakkár čuovvoleami birra odeldiggeproposišuvnnas.

Samediggi eaktuda maiddá ahte departemeanta fargga čađaha čuovvolanproseassa boazodoalloareálaid buoret suodjaleami ja duohta sihkkarastima oktavuodas. Maiddá dát ferte oažžut geatnehtti dadjanvuogi odeldiggeproposišuvnnas.

V

Samediggi bivdá oažžut láhkaevttohusa sámegilli ja eaŋgalasgilli nu fargga go vejolaš.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi – árvalus:

Mearkkašumit

Lávdegotti unnitlohku, Bargiidbellodaga sámediggejoavku lahtut Marianne Balto Henriksen, Margit Eli Anti Oskal, Marit Kirsten A. Gaup, Knut Store, Sissel Klausen, Anders Urheim, Per Edvind Varsi

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea duhtavaš go ráđđehus go bođii fápmu vuoruhii ođđa boazodoallolága proseassa ja jearahallamiid. Láhkaevttohus lea dál Sámedikki orgánaid hálddus gieđahallamii árat go jagi maŋŋilgo dát ráđđehus doaibmagodii.

Boazodoallolága lávdegotti nammadii Eanandoallodepartemeanta skábmamánu 5. b. 1998. Láhkalávdegotti mandadáhtta lei, ahte galgá árvalit nuppástusaid daidda mearrádusaide mat mearridit boazodoalu stivrema ja hálddašeami ja dan siskkáldas dilálašvuodaid, ee. guđege boazodoalli riektedili. Lávdegoddi buvttii iežas evttohusa njukčamánu 2001 (NÁČ 2001: 35 Nuppástusevttohusat boazodoalloláhkii).

Dát láhkaevttohus mearkkaša nappo dalle boazodoalloláhkii ođasmahttima duššefal muhtumassii. Dat oassi mii ii nuppástuva lágas dál, lea čuovvovaš:

- Boazodoallovoigatvuoda rievttálaš hápmi, boazodoallovoigatvuoda sisdoallu
- Riektivuodu láhkananejupmi
- Boazodoallolága reguleren voigatvuodát §§ 9-14, mat siskkildit; oppalaččat voigatvuoda jodihit boazodoalu, orostallamiid, johtimiid, ja johtolagaid, guođohanvoigatvuoda; áiddiid ja eará rusttegiid, boaldámušaid ja muorraávdnasiid; meahcásteami, bivddu ja guolásteami.
- Earáid beassan boazoguohtunguovlluide ja daid geavaheapmi, vrd., § 15.
- Gáibádusat mat leat boazodoalu jodihemáid
- Boazodoalliid buhttengeatnegasvuolta
- Boazoeatnamiid gáhtten

Dát áššit fertejit váldojuvvot ovdan boazodoallolága boahttevaš ođasmahttimis. Sámi voigatvuodaid lávdegoddi II lea čielggadeamen áššiid mat gullet boazodoalu eatnamiid gáhttemii ja dan gaskavuodát eará doaimmaide. Mii de fertet jáhkkit ahte ádjána muhtun áiggi ovdalگو dán oasi sáhttet gieđahallat politihkalaččat maŋŋilgo čielggadeapmi lea gárvánan, ja ahte lea hoahppu čađahit daid láhkanuppástusaid mat leat árvaluvvon dál. Menddo guhkes áigi lea vuordit dasságo bajábealde namahuvvon áššit leat čielggaduvvon ja meannuduvvon politihkalaččat.

Sámediggi dáhttu čujuhit Eanandoallodepartementii ahte dat áššit mat eai ođasmahttojuvvo dán vuoru, fertejit namahit Odeldiggeproposišuvnnas ja mearridit áiggi goas lágas dát oassi galgá čielggaduvvot, ja maiddái merridit goassáži olles láhka galgá leat gárvásii ođasmahttojuvvon.

Vaikko láhkalávdegottis lei bargomearrádussan maid čielggadit boazodoalu hálddašeami, de Sámediggi, NBR ja Eanandepartemeanta sohpe gulaskuddamiin maŋidit dán oasi ođasmahttimis. Boazodoalu hálddašeapmi lea viiddis proseassa ja Ealáhus- ja kulturlávdegoddi dáhttu ahte gulaskuddamat boazodoalu olggaldas hálldahusa hárrái galget álggahuvvot nu farga go lea vejolaš ja ahte dat galget namahuvvot Odeldiggeproposišuvnnas ja daid joatkevaš proseassa áigi mearriduvvot. Dat lea maid deatalaš boazodoalu iežas searvamii boazodoalu stivrejeaddji orgánaide ja dainna lágiin dan searvamii iežas boahtteáiggi plánenprosessii.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea váldán diehtun ahte Sámediggeráđdi eahpida viehka ollu daid osiid lágas mat mearridit sihke hálddašeami, eatnamiid gáhttema, buhtadasortnegiid jna. mat eai galgga ođasmahttojuvvo dán hávi. Dannego lea leamaš rabasvuolta dan hárrái ahte dán vuoru lea sáhka boazodoallolága oasseođasmahttimis dušše, ja ahte dat ii fátmmas namahuvvon áššiid, de Ealáhus- ja kulturlávdegoddi ii doarjjo daid moaitámušaid mat Sámediggerádis leat gulaskuddanprosessii daid áššiid geažil. Ealáhus- ja kulturlávdegoddi doarju dattetge Sámediggeráđi vuorjašuvvamiid das go oassi dain paragrafain mat dál eai ođasmahttojuvvo, eai sáhte gokčat boazodoalu otnáš dárbbuid ja danne čuhcet bahás ealáhussii. Ealáhus- ja kulturlávdegottis lea dattetge luohttámuš Eanandoallodepartementii, ahte dat čuovvola báhcán ođasmahttimiid ja váldá daid ovdan Odeldiggeproposišuvnnas ja mearrida joatkevaš proseassa áiggi.

Láhka lea ođas mángga suorggis mat leat deatalaččat boazodoalloaláhusa ovdáneapmái. Ođđa oassin lea vejolaš namahit ee. Ahte dásseárvoviidodat ja erenoamážit nissonolbmuid voigatvuodát sihkkojuvvot eret lágas. Ođđa olbmuid oččodit álgit boazodollui lea maid viehka viiddis hástalus boazodoalloaláhussii, ja láhka ferte dan vuhtii váldit dainna lágiin ahte dál lea vejolaš vuodđudit buhtalas ealáhussioččodanoasi. (rekrutteringsandel). Dasto máhccá siidadoaba ja dan geavaheapmi

láhki, juoga mii lea leamaš ealáhusa deatlaš gáibáduš. Boazodoallu oažžu viiddis vejolašvuodaid ieš ráhkadit geavahannjuolggadusaid guohtuneatnamiid geavaheamis. Láhka maid mearrida mo riidduid galget čoavdit mat čuožžiležžet geavahannjuolggadusaid geažil, vai ahte unnitlohkuge suodjaluvvo.

Dattetge leat heajut bealitse lágas čuovvovaš áššiid dáfus:

ILO-soahpamuš ferte šaddat norgalaš láhkaásahussii oassin, mii ii dáhpuhva boazodoallolágas dál. Dat mearkkaša ahte dat galgá stivret norgalaš lágaid ja lága čadaheami. Dat mearkkaša ee. ahte álgoálbmoga ii galgga leat vejolaš duvdi eret sin árbevirolaš guovlluin, omd. Boazoguohtunguovlluin. Duššefal dain dáhpuhusain main riikkalaš beroštumit leat vaháguvvamin, riikka eiseválddit sáhttet garvit álgoálbmoga beroštumiid. Muhto, jos nu geavaš, de álgoálbmogii galgá dáhkiduvvot vejolašvuotta ”searvat”. Dat mearkkaša ahte álgoálbmogis galgá leat dihto áigáiboahtu, dinestusoassi dain doaimmain mat leat sin guovlluin. Dat addá geavadis juogalágan veto-vuoigatvuoda dahje eatnamiid gáhttema mii ollá guhkkeli go duot vuoigatvuodát maid bággolotnun (ekspropriasjon) buktá mielddis, nu ahte dat ii leat aivvefal bággolotnunbuhtadas, muhto bissovaš máksu das go guovllut leat riikkalaš geavahussii.

Jos ILO-soahpamuš nr 169 ii šatta láhki dál, de dat dattetge ferte váldojuvvot ovdan áššin Odeldiggeproposišuvnnas ja leat joatkevaš láhkaodasmahttimii guovdilis fáddá. Dat ferte dattetge dál juo váldojuvvot Odeldiggeproposišuvdnii ahte ILO-soahpamuš galgá leat dat mii čujuha mo láhka galgá čadahuvvot. Ealáhus- ja kulturlávdegoddi ovdeha dainna lágiin ahte soahpamuš farggamusat váldojuvvo oassin norgalaš láhki ja nu šaddá dál juo gustot maiddá dasage mo boazodoallolága mearrádušat galget ipmirduvvot.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi dáhttu rámidit Eanadoallodepartemeantta dainnago lágá § 2 muhtumassii váldá vuhtii eatnamiid gáhttenášši, vaikko dát oassi ii gula bargomearrádussii dán vuoru. Jos mii vuorddašit ahte dárkileappot galget čilgejuvvo suohkaniid, fylkkasuohkaniid ja Finnmarkoopmodaga ovddasvástádušat go eatnamiid gáhttenášši loahpalaččat odasmahttojuvvo boazodoalloláhki, de vuordit maid ahte láhka gáhtte ja atná ávvira báikkálaš sámi árbevierunge.

§ 64 ii čuovvol lálkalávdegotti evttohusa vuodđologu geassimis mii guoská boazologu reguleremii, jos boazolohku lea stuorit go mii mearriduvvo.

Sámi servodahki ja boazodoallokultuvrii, go lea deatlaš, galgá leat suodjalus nu ahte maiddá unnitge boazodoalliin galgá leat dárbbasuvvon áigáiboahtu ealáhusas. Danne lea vuodđologu geassin hirbmat deatlaš go boazolohku regulerejuvvo. Ealáhuspolitihka ferte maid addit servodatekonomalaš ávkki ja bisuhit boazodoalloealáhusa šláddjiivuoda, vai unna doalutge sáhttet birget.

Odne orohagat dahje siiddat sturrot dađistaga, ja dat sáhtá dagahit dan ahte erenoamážit Kárášjoga ja Guovdageainnu boazodoalloguovlluide šaddá váddáscabbo soahpat geahpedeami plánemis. Danne lea deatlaš ahte vuodđologu geassin boahá ovdan lágas.

§ 64 mañimuš laddasa hárrái Ealáhus- ja kulturlávdegoddi oaivvilda ahte dat berre bissut, ja deatlaš lea ahte ráhkaduvvo čoavdinvuohki mainna lea vejolaš reguleret orohatboazologu go eará siskkáldas proseassat eai buvttet čovdosa ealáhusas.

Nu go boahá ovdan bajábeale mearkkašumiin, de ii doarjjo Bargiidbellodaga sámediggejoavku muđui Sámediggeráđi mearrádušárvalusa, earret čuovvovaš cealkkaosi:

2. siidu:

”Sámediggi berošta erenoamážit das ahte ođđa boazodoalloláhka galgá sihkkarastit ja ovddidit boazodoalu vai mis maiddá boahhteáiggis sáhtá leat ceavzilis boazodoallu.”

”Eanajuohkinriektii ii sáhte leat riidočoavdinorgána boazodoallolága mielde, gč. § 63. Sámediggi oaivvilda ahte lea deatlaš ahte boazodoalus lea luohhtamuš riidočoavdinorgáni, ja ahte sámi

riekteoainnuide ja dološ vieruiduvvanriektái ferte addojuvvot dat deaddu ja čuožžovašvuohta, mii dain galgá leat go loahpalaš mearrádus galgá dahkkojuvvot. Sámediggi čujuha dasa ahte eanajuohkinrievttis ii leat dál makkárge erenoamáš gelbbolašvuohta dain dilálašvuodain. Dát rihkku ILO-konvenšuvnna 7. artihkkala mii gieđahallá vuoigatvuoda beassat searvat daidda ovddidanproseassaide, mat gusket eamiálbmogiidda, ja leat mielde vuoruheamen daid proseassaid. Sámediggi oaivvilda ahte berre ásahuvvot sierra riidočoavdinorgána mas lea erenoamáš gelbbolašvuohta earret eará sámi riektegálduid ja riekteoainnuid birra.”

3. siidu:

"Samedikki mielas lea buorre go láhkaásahasas váldojuvvo mielde mearrádus eanasuodjaleami birra 2. paragrafas aiddostahttit ja čalmmustahttit gustovaš rievtti. Sámediggi oaivvilda dattetge ahte fertejit leat nannoset ja canet geatnegahtti mearrádusat eanasuodjaleami birra. Danne ferte váldojuvvot mielde 2. paragrafii ahte eiseválddiin, ii ge dušše stáhtaeiseválddiin, lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid. Dát sihkkarastá ahte maiddá gielddain, mat leat mearridanorgánat plána- ja huksenlága vuodul, lea ovddasvástádus. Nu guhkás go stáhtaeiseválddit fápmudit láhkahálddašandoaimmaid gielddaide, de fertejit dieđusge maiddá gielddat hálddašit dáid lágaid álbmotrievtti gáibádusaid vuodul. Evttohusa § 2 ferte danne rievdaduvvot ja das ferte ná daddjojuvvot:

"Sibke boazodoallorievtti eaiggádiin, eará vuoigatvuodaeiaiggádiin sámi bozoguhtunguovlluin ja eiseválddiin lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid. Dan lassin lea eiseválddiin erenoamáš ovddasvástádus fuolahit ja sihkkarastit boazodoalu areálaid."

"13. paragrafa viđat ladđasa mearrádusa maŋimus cealkka ferte sihkkojuvvot. Sámediggi čujuha dasa ahte leat maiddá eará bealit go boazolohku mat berrejit biddjojuvvot vuodđun odđa siiddaoasi ásaheami árvoštallamiidda. Ovdamearkka dihtii ferte vuhtiiváldit siidda vejolaččat uhccán bargonávccaid."

4. siidu:

"Eavttut beassat eaiggáduššat bohccuid sámi bozoguhtunguovlluin čavgejuvvo láhkaevttohusas, gč. §§ 11 ja 36. Dattetge ferte addojuvvot vejolašvuohta sápmelaččaide, geain ii leat bozomearkavuogitvuohta, beassat eaiggáduššat bohccuid. Liikká berre leat eaktun ahte dákkár bozoeaiggáduššamis lea čanastagat sámi boazodollui.

Samediggi oaidná posiitiivalažžan ahte 15. paragrafa mearrádus rievdaduvvo nu ahte ii leat šat automatihkka das ahte náitaleami bokte oažžu mielovddasvástádusa boazodoalus, muhto ahte vejolaččat galgá addojuvvot diehtu jus háliida solidáralaš ovddasvástádusa siiddaoasi jođiheaddjin."

5. siidu: Samediggi bivdá oažžut láhkaevttohusa sámegeallii ja eaŋgalasgilit nu fargga go vejolaš

Evttohusat

Lávdegotti eanetlohku, lahtut nubbinjođiheaddji Lene Hansen, Klemet Erland Hætta, Tor Mikalsen, Miriam Paulsen, Susanne Amalie Andersen, Jarle Jonassen, Norgga Sámiid Riikkasearvi, Per A. Bæhr, Guovdageainnu johttisámiidlistu ja Olaf Eliassen, Guovddášbellodat, evttohit čuovvovaččat:

Evttohus 1:

Lávdegotti eanetlohku doarju Sámediggeráđi evttohusa lávdegoddái áššis 38/06, romálaš loguin I, II, III, IV ja V, čuovvovaš rievdadusaiguin:

III

Lasáhus ráđi mearrádusárvalussii s. 3, maŋgel 3. teakstaoasi:

“Go proposišuvdna ii leat vel ovddiduvvon, de eaktuda Sámediggi ahte verddevuohta sisttisoallá ja ráddje dajaldaga “særliche grunner” 11. paragrafa goalmát teakstaoasis. Sámediggi atná buorren go §§ 17-19 rahpet vejolašvuoda siidaoasi jodiheaddjái ieš mearridit gean son háliida iežas siidaoasi vuollai.”

Lasáhus ráđi evttohussii § 64, s.3, 4. teakstaoasis, maŋŋel nuppi dadjosa:
“Dát galgá dáhpáhuvvat siidda ovttajienalašvuoda bokte.”

Rievdadus 4. teakstaoasi. 4. cealkagis ovdal rihku, lonuhuvvo čuovvovaččain:
“Jus ii leat ovttajienalašvuolta siiddas uhcimus mearriduvvon boazologu birra, galgá bidjat vuodđun lálkálávdegotti evttohusa mii lea 200 bohcco.”

Lasáhus ráđi mearrádusárvalussii § 66, nubbi ladđasis, s. 3, nubbi maŋemus teakstaoassi:
Maŋemus cealkaga sihkkut ja lonuhit čuovvovaččain:
“Sámediggi oaidná dán dárbbasmeahttumin go dákkár oppalašgeahčestaga addin juo lea lágas geatnegáhttojuvvon jahkásah boazodoalldiedáhusa bokte. Orohatplána gusto mángga jahkái, ja danne lea váttis guhkit áigodaga doaibmagoluid einnostit, go dilli lea nu ahte boazodoallu ferte rievdadeaddji doaibmadilalašvuodaid doahttalit.”

Lasáhus ráđi mearrádusárvalussii §§ 13 ja 62, s. 4, maŋŋel 5. teakstaoasi:
“Lálkkaevttohusas ain čielgasit dovdo ahte boazodoalu galgá bienasta bitnii reguleret. Mađi mielde guovllustivrras galgá fápmu siidaoasi ásaheami hárrái, dát fápmu ferte leat nannen iige dohkkeheapmi. Seamma ferte gustot lálkkaevttohusa § 62 geavahannjuolggádusaid ráhkadeami hárrái.”

Lávdegotti unnitlohku, Bargiidbellodaga sámediggejoavku lahtut jodiheaddji Marianne Balto Henriksen, Margit Eli Anti Oskal, Marit Kirsten A. Gaup, Knut Store, Sissel Klausen, Anders Urheim, Per Edvind Varsi, evttoha čuovvovaš rievdadusaid:

Evttohus 2:

§ 2. Riektevuodđu ja boazodoalu eatnamat
- Nuppi cealkaga maŋŋái lasihuvvo:
Boazodoalolálkka galgá váikkuhit boazodoalu eatnamiid gáhttemii dan deataleamos resursavuodđun ja sealluhit ja deastta atnit oktasaš báikkálaš sámi boazodoallovieruin”.

DASTO ČUDJET PARAGRÁFAT NÁ:

§ 2. Riektevuodđu ja boazodoalu areálat
Vuoigatvuohta sámi boazodollui lea vuodđiduvvon vieruiduvvan areálageavaheapmái dološ áiggi geavaheami vuodul. Boazodoalolálkka galgá maid váikkuhit boazodoalu eatnamiid, dan deataleamos resursavuoddu, gáhttemii ja sealluhit ja deastta atnit oktasaš báikkálaš sámi boazodoallovieruin. Sihke boazodoallovuoigatvuoda eaiggádiin, eará eaiggádiin sámi boazoguohtunguovlluin ja stáhtaeseválddiin lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid.

§ 13 Siidaoasiid ásaheapmi
- Lassi 4. teakstaoassái:
Erenoamáš deatalaš lea ahte vuoigatvuoddat mat leat sajáiduvvan árbevieruiguin váldojuvvojit vuhtii go siidaoasit ásaheavvojit, vrd. § 2.

DASTO ČUDJET PARAGRÁFAT NÁ:

§ 13. Siidaoasi ásaheapmi

Doallu (driftsenhet) mii pr. (dán lága fápmuiboahtimis) lea sisačálihuvvon guovllustivrii, rehkenasto siidaoassin dán lága njuolggadusaid mielde. Son gii pr (...) lea doalu eaiggát, rehkenasto dás duohko siidaoasi ovddasvástideaddji jodiheaddjin.

Siidda siidaoasiid jodiheaddjit sáhttet, jus leat ovttamielaláččat, ásahtit siidii ođđa siidaoasi man jodiha dihto olmmoš gii lea válddalaš ja gii deavdá § 11 eavttuid. Galgá vuhtiiváldojuvvot ahte ásaheapmi ii áitte siidda ekologalaš, ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzilvuoda vuodu.

Ođđa siidaoasi ásahtetiin galgá boazolohku doalahuvvot siidda alimus boazologu siskkobeaide, gč.

§ 64 vuosttaš ja nuppi lađđasiid. Jus ásaheapmi dagaha boazologu alideami, de ferte lohku vuoliduvvot § 64 njealját ja vidát lađđasiid njuolggadusaid mielde.

Mearridettiin gii ođđa siidaoasi galgá jodihit, galget ee. vuhtii váldojuvvot siidda bargofámut ja siidaoasi ohcci eallindilalašvuođat, ja dasto vel § 1 nuppi lađđasa eavttut. Erenoamáš deatalaš lea ahte vuoigatvuođat vieruiduvvama vuodul árvvusadnojuvvojit go siidaoasi ásaheavvojit, gč. § 2.

Ođđa siidaoasi galgá dieđihuvvot guovllustivrii dohkkeheapmái. Guovllustivra galgá darkkistit ahte ođđa siidaoasi ásaheami eavttut leat devdojuvvon, dás maiddái dat ahte ásaheapmi ii áitte siidda ekologalaš, ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzilvuoda vuodu. Guovllustivra sáhtta biehttalit dohkkeheami jus guoskevaš siidaoasiid gaskamearálaš boazolohku šaddá vuollel 250 bohcco meroštallojuvvon siidda/orohaga mearriduvvon bajimus boazologu ektui. Njuolggadusat nuppi gitta njealját lađđasa rádjai gustojit seammaláhkai go siidaoasi sirdojuvvo eará siidii, gč. § 55.

Guovllustivra sáhtta, erenoamáš ákkaid vuodul, gohččut orohaga dahje siidda ásahtit ovttá dahje enanet siidaoasiid. Ođđa siidaoasi jodiheaddji nammaduvvo 2. čuoggá njuolggadusaid mielde. Jus ii šatta ovttamielalalašvuohta, de galgá guovllustivra nammadit jodiheaddji.

§ 47 Orohatstivra

- Lasáhus vuosttaš teakstaoasi maŋŋái:

Orohatstivra galgá välljejuvvo eahpenjuolggos válggas masa searvá unnimusat okta áirras guđege geassesiidnas vrd. § 58 orohatstivrra áirasiid välljejuvvo.

Teakstaoasi 2 sihkkujuvvojit dat cealkagat:

”Geassesiidnain lohku lea (..) ja cealkka ” Orohatjahkečoahkkkin sáhtta mearridit (..)”

Čuovvovaš cealkka nuppástuvvá:

Jodiheaddji ja (eará sihkkujuvvo) stivrralahtut välljejuvvojit hávállasii jahkái oktan persovnnalaš várrelahtuiguin.

Goalmát ja njealját teakstaoasi váldojuvvo eret ollásit.

Lasáhus ovddabeallái nuppi maŋimus teakstaoasi:

Orohatjahkečoahkkkin vällje stivrra jodiheaddji, geassesiidnain áirasiid joavkkus.

Nuppi teakstaoasi cealkka nuppástuvvá ná:

Jodiheaddji ja (eará sihkkujuvvo) stivrralahtut välljejuvvojit hávállasii jahkái okta persovnnalaš várrelahtuiguin.

Lasáhus nuppi maŋimus teakstaoasi maŋŋái:

Orohatjahkečoahkkkin sáhtta mearridit njuolggadusaid stivrralahtuid logu välljemii § 47 mielde.

Orohatjahkečoahkkkin sáhtta mearridit eará njuolggadusaid guovlostivrra välljemii go erenoamáš

báikkálaš dilálašvuođat sohpet dakkár ortnegii. Dakkár njuolggadusaid ferte guovllustivra dohkkehit.

DASTO ČUDJET PARAGRÁFAT NÁ:

§ 47. Orohatstivra

Juohke orohagas mii lea ásaheavvon § 46 mielde galgá leat orohatstivra man orohaga

ijenastanvuoigatvuođaláččat välljejuvvo iežas gaskkas nuppi ja goalmát lađđasa njuolggadusaid mielde.

Orohatjahkečoahkkkin vällje stivraovdaolbmo geassesiidna välljejuvvon áirasiid gaskkas, gč. § 53.

Orohatstivra galgá välljejuvvo eahpenjuolggos válggas masa searvá unnimusat okta áirras guđege geassesiidnas gč. § 58 orohatstivrra áirasiid välljejuvvo. Siidajahkečoahkkkin vällje siidda stivralahtu(id), gč. § 59. Jodiheaddji ja stivralahtut ja sidjide persovnnalaš várrelahtut välljejuvvojit govttii jahkái hávállis.

Orohatjahkečoahkkin sáhtta mearridit njuolggadusaid stivrralahtuid logu välljemii § 47 mielde. Orohatjahkečoahkkin sáhtta mearridit eará njuolggadusaid orohatstivrra välljemii go erenoamáš báikkálaš dilálašvuodát sohpet dakkár ortnegii. Dakkár njuolggadusaid ferte orohatstivra dohkkehit.

Jus orohat vástida geassesüdda, de gustojit § 56 njuolggadusat stivrra välljema birra, muhto almmatge stivra galgá nammaduvvot. Stivra lea mearridanválddálaš go unnimusat bealli stivralahtuin leat čoahkis. Jus orohatstivrras leat unnit go golbma lahtu, de lea dat mearridanválddálaš dušše jus olles stivra lea čoahkis. Jus jienasteamis šaddet ovttá meari jienat, de mearrida jodiheaddji jietna.

§ 53 Orohatjahkečoahkkin

Lasáhus nuppi teakstaosi maŋábeallái:

Boazorohagas mas geassesüddaid lohku lea stuorit go vihtta dahje eambo go 70 siidaoasi, välljejit geassesüddat ieža juoba golbmage áirasa orohatjahkečoahkkimii mat ovddastit geassesüdda.

Orohatjahkečoahkkin sáhtta mearridit iežas njuolggadusaid orohatjahkečoahkkima áirasiid välljemii. Dakkár njuolggadusaid ferte guovllustivra dohkkehit.

Orohaga siidaoasiid eaiggádiin lea vuoigatvuohta searvat jahkečoahkkimii, muhto sis ii leat ii sátna- iige jienastanvuoigatvuohta.

DASTO ČUDJET PARAGRÁFAT NÁ:

§ 53. Orohatjahkečoahkkin

Orohaga boazoeaiggádat galget doallat jahkečoahkkima juohke jagi ovdal geassemánu loahpa.

Čoahkkimii gohččojuvvo orohaga dábálaš vieru mielde, unnimusat njeallje vahku ovdal jahkečoahkkima.

Jahkečoahkkimis lea juohke boazoeaiggádis ságastan- ja evttohanvuoigatvuohta. Jienastemiin lea juohke siidaoasi jienastanvuoigatvuođalaš dainna lagiin ahte juohke siidaoasis leat vihtta jiena. Bálddalas álggahanoasis gal leat dušše guokte jiena. Siidaoasi jodiheaddji mearrida jienaid juogu siidaoasi eará boazoeaiggádiid gaskkas. Siidaoasi jodiheaddjis galgá alddis leat unnimusat okta jietna, dahje unnimusat guokte jus náittosguimmežagat/ovttasássit ovttas jodiheaba siidaoasi, gč. § 15.

Boazorohagas mas geassesüddaid lohku lea stuorit go vihtta dahje eambo go 70 siidaoasi, välljejit geassesüddat ieža juoba golbmage áirasa orohatjahkečoahkkimii mat ovddastit geassesüdda.

Orohatjahkečoahkkin sáhtta mearridit iežas njuolggadusaid orohatjahkečoahkkima áirasiid välljemii.

Dakkár njuolggadusaid ferte guovllustivra dohkkehit.

Orohaga siidaoasiid eaiggádiin lea buohkain vuoigatvuohta searvat jahkečoahkkimii, muhto sis ii leat ii ságastan- iige jienastanvuoigatvuohta.

Stivrra jahkedieđáhus ja rehketdoallu, ja boazodoallofoandda ruđaid geavaheapmi, galgá ovttas jahkečoahkkima áššelisttain ja dieđuin vejolaš jodiheaddjeevttohusa birra, sáddejuvvot orohaga siidaoasiid jodiheaddjiid unnimusat njeallje vahku ovdal jahkečoahkkima.

Jahkečoahkkima jodiha čoahkkinjodiheaddji, gii välljejuvvo jahkečoahkkimis. Čoahkkin lea gitta čoahkkin, jus jahkečoahkkin ii mearrideačča eará.

Jahkečoahkkinšiehtadallamiin ja välljemiin galgá čállot beavdegirji, mii lohkojuvvo čoahkkima loahpas ja man guokte välljejuvvo beavdegirjedárkkisteaddji vuolláičálliba.

§ 64 Boazolohku

4. teakstaosi šaddá ná:

Jos siidna boazolohku šaddá stuorit go vuosttaš ja nuppi lađđasa mearridan lohku, de guhtege ovddasvástideaddji ovttadat mas leat eambo go 200 bohcco, galget unnidit badjelmearálaš logu dohkálaš mearrái. Boazodoallostivra ovddasvástida das, ahte dakkár geahpedeapmi čađahuvvo.

Boazologu geahpedeami dihte galget biddjojuvvot áigemearit boazologu geahpedeami plánemii ja čađaheapmái.

DASTO ČUDJET PARAGRÁFAT NÁ:

§ 64. Boazolohku

Geavahannjuolggadusain, gč. § 61 galgá mearriduvvot bajimus boazolohku guđenai geassesiidii. Boazolohku mearriduvvo daid guohtumiid ektui mat guđege siiddas leat. Geavahannjuolggadusain galget lagabui čilgejuvvot dat doaibmama ja guohtuma vuodul árvoštallamat, mat leat vuodđun mearriduvvon boazolohkui. Jus lea darbbašlaš olahan dihte bealuštahtti dálveguhtumiid, de sáhtta maiddái mearriduvvot boazolohku iešguđet dálvesiiddaide.

Dalvesiida dahje eará čoahkádus sáhtta bivdit alces mearriduvvot boazologu.

Alimus boazologu mearrádus vuosttaš ja nuppi lađđasa mielde sáhtta ovddiduvvot eananjuohkindiggái § 63 njealját lađđasa njuolggadusaid mielde.

Jos siidda boazolohku šaddá stuorit go vuosttaš ja nuppi lađđasa mearridan lohku, de guhtege ovddasvástideaddji ovttadat mas leat eambo go 200 bohcco, galget unnidit badjelmearálaš logu dohkálaš mearrái. Boazodoallostivra ovddasvástida das, ahte dakkár geahpedeapmi čađahuvvo. Galget biddjojuvvot áigemearit boazologu geahpedeami plánemii ja čađaheapmái.

Sáhtta mearriduvvot alimus boazolohku siidaosiide. Siidda boazologu vuolideapmi njealját lađđasa mielde galgá dalle dápáhuvvat dainna lagiin ahte siidaosit main lea alit boazolohku go dat mii lea mearriduvvon siidaoassái, vuos vuolidit mearriduvvon lohku.

Departemeanta sáhtta lálkaásahusain mearridit dárkilet njuolggadusaid mo mearridit bozologu.

Dakkár lálkaásahus sáhtta ráddjejuvvot gustot ovtta dahje eanet boazoguohtunorohagaide dahje ovtta dahje eanet boazoguohtunguovlluide.

§ 65. Guođohanáiggit

Gos dárbu lea gáhttet jahkodatguohtumiid, doppe guovllustivra galgá mearridit guođohanáiggiid guđege jahkodaga várás. Siidaosi jodiheaddji galgá geahččat bearrái ahte siidda ellui gullevaš bohccot eai leat guohtuneatnamiin beroškeahtta dain njuolggadusain.

Gos dilálašvuodát nu gáibidit, de lea boazodoallogronoma lobiin vejolaš spiehkastit njuolggadusain. Nu lea maid vejolaš daid guođohanáiggiid dáfus maid § 64 njuolggadusat mearridit. Sierralobi mii guhkeda njeallje vahku, ferte guovllustivra addit.

§ 66 Orohatplánat

- Lasáhus vuosttaš cealkagii:

Orohatstivra galgá orohaga várás ráhkadit orohatplána mas leat dakkár dieđut orohaga doaimmaid birra, maid dárbbasit maiddái almmolaš plánemii muđui.

DASTO ČUDJET PARAGRÁFAT NÁ:

§ 66. Orohatplánat

Orohatstivra galgá orohaga várás ráhkadit orohatplána mas leat dakkár dieđut orohaga doaimmaid birra, maid dárbbasit maiddái almmolaš plánemii muđui.

Orohatplána galgá sisttisdoallat:

1. čilgehusa orohaga johtinvuogádagaid birra
2. čilgehusa jagiáigeguhtumiid, guottetbáikkiid jd. birra.
3. listtu mas namuhuvvot dárbbaslaš fievrut, maiddái meahccefievrut ja vejolaš áigeráddjejuvvon helikoptera dahje eará áibmofievrro geavaheami. Plánas galget maiddái bievlavuodjinnjuolggadusat bohtit ovdan.
4. listtu mas namuhuvvot buot bastevaš áiddit ja rusttegat ja dan muddui go vejolaš maiddái gaskaboddásaš áiddit ja rusttegat
5. čilgehusa vejolaš guođohanguovlojuohkima birra.

Siidaosi jodiheaddji lea geatnegas addit plána ráhkadeapmái dárbbaslaš dieđuid.

Suohkaniidda, fylkkasuohkaniid ja fylkkmánnái berre dieđihit plánabarggu birra ja daidda galgá plána váldosisdoallu almmuhuvvot ovdal go plána mearriduvvo. Mearriduvvon plána galgá sáddejuvvot

suohkaniidda, fylkkasuohkaniidda ja fylkkamánnái, ja guoskevaš ránnjåorohagaide. Plána galgá maiddá sáddejuvvot guovllustivrraide.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku ii doarjjo NSRa ovttasbargojoavkku dán áššis, earret lasáhusa 1. kapihttali, Lága ulbmil ja sámi boazodoalu riektivuodđu, § 1 Sámi boazodoallu:

”*Láhka gusto daid ráddjehusaiguin mat čuvvot ILO-konvenšuvnnas nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddaid birra iehčanas stábtain. Láhka galgá adnojuvvot álbmotrievtti njuolggadusaid mielde álgoálbmogiid ja veahádagaid birra.*”

ja lasáhusa 2. paragrafi, Riektivuodđu ja boazodoalu areálat:

”Samediggi lea duhtavaš dainna ahte láhkateakstaevttohus gávnna ahte boazodoalloriekti lea vuodđuduvvon dološ vieruiduvvanriektái mii lea iehčanas riektivuodđu.”

ja vel lasáhusa rádi evttohussii § 66, nuppi ladđasii, 3. siiddus, nubbi májimus teakstaoasis. Májimus cealkka sihkkoujvvo ja sadjái biddjoujvvo:

”Sámediggi oaidná dán dárbbasmeahttumin go dákkár oppalašgeahčestaga addin juo lea lágas geatnegáhttojvvon jahkásaš boazodoalodieđáhusa bokte. Orohatplána gusto mángga jahká, ja danne lea váttis guhkit áigodaga doaibmagoluid einnostit, go dilli lea nu ahte boazodoallu ferte rievdateaddji doaibmadilalašvuodaid doahttalit.”

Lávdegottis eai leat muđui eará mearkkašumit eaige eará evttohusat áššái ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Mearkkašumit Finnmárgkolistu Toril Bakkenis:

Dáloniid ja eará sámi ealáhusaid meahcegeavaheapmi

Sámi dálonat ja sámi eanadoallit, guolásteaddjit ja meahcásteaddjit leat eallán bálddalagaid boazodoaluin lohkaehttun buolvvaid. Sávdodoallu, mearrabivdu, sáivabivdu, murjen, ja eará vuodđoealáhusat leat leamaš, ja leat hui deatlaš sámi ealáhusat, ja mat dagahit ahte olbmot áset sihke rittuin ja siseatnamiin. Mángii leat oaidnán ahte boazodoaloláhka lea addán boazodoalliide viiddiduvvon vuoigatvuodaid, muhto dát lea seammás heađuštan eará sápmelaččaid ealáhusvuodá ja eallinvuogi. Ollugat atnet dán muhtun sámi joavkkuid eahperehálaš oidin. Lágat leat buvttihan dakkár dássihisvuodá boazodoalli sápmelaččaid ja eará sápmelaččaid gaskii, mii lea bidjan iešguđetlágan beroštusaid vuostálagaid, ja dálonat masset vuoigatvuodaid maid sii eai leat goassege addán eret.

Earret eará leat oaidnán ahte:

- Dálonat leat massán vuoigatvuodá atnit ”geahččobohccuid” ja iežaset boazomearkka.
- Mángga sajis leat sámi boanddat massán čoakkildanguovlluid boazodollui.
- Boazoáiddit ceggejuvvojit, maiddá ollu lobiheamet, eai ge dálonat oainne vejolašvuodá beassat váikkuhit iežaset lagašguovlluid.
- Luonddu ihtet ođđa vuodjinluottat árjadit doaibmama geažil muhtun guovlluin

Dálonat ja sii geat doaimmahit luondduealáhusaid, fertejit váldojuvvot mielde prosessii go boazodoaloláhka ráhkaduvvo, vai sihkkarastojvvo ahte sin vieruiduvvan vuoigatvuodát ja vejolašvuodá doaimmahit sámi ealáhusaid ja eallinvuogi, eai eahperehálaččat váldojvvo eret.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 40 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus 2 hilgojuvvui 22 jienain. 18 jienastedje beali.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus 1 mearriduvvui 22 jienain. 18 jienastedje vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Anders Urheim, áššejođiheaddji	
2	Lene Hansen	Anders Urheim Marianne Balto Henriksen
3	Arild Pettersen Inga	
4	Klemet Erland Hætta	Marianne Balto Henriksen
5	Toril Bakken	Johan Mikkel Sara Olaf Eliassen Jørn Are Gaski
	Toril Bakken	
6	Randi A. Skum	Arild Pettersen Inga Anders Urheim
	Randi A. Skum	
7	Sissel Klausen	
8	Olaf Eliassen	Per Edvin Varsi Aili Keskitalo
	Olaf Eliassen	
9	Per Andersen Bæhr	Anders Urheim Marianne Balto Henriksen Arild Pettersen Inga
	Per Andersen Bæhr	
10	Kirsten Appfjell-Eira	
11	Marit Kirsten Anti Gaup	
12	Terje Tretnes	
	Anders Urheim, til forretningsorden	
13	Isak Mathis O. Hætta	
14	Per Edvin Varsi	
15	Tor Mikalsen	
16	Anders Urheim	
17	Maja Kappfjell	
18	Marianne Balto Henriksen	
19	Randi A. Skum	
20	Kirsten Appfjell-Eira	
21	Jánoš Trosten	
22	Per Andersen Bæhr	
23	Aili Keskitalo	

24	Klemet Erland Hætta	
25	Anders Urheim, áššejođiheadđji	
	Jánoš Trosten, čoahkkinortnegii	
	Marianne Balto Henriksen, čoahkkinortnegii	
	Jánoš Trosten, čoahkkinortnegii	
	Jørn Are Gaski, čoahkkinortnegii	
	Jørn Are Gaski, čoahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

I

Sámediggi čujuha Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta borgemánu 28. b. 2006 beaiváduvvon ođđa boazodoalloláhkaevttohussii, ja čakčamánu 5. b. 2006 beaiváduvvon notáhtii.

Láhkaevttohusa meannudettiin ii leat Sámediggi beassan geahččat dievasalaš mearkkašumiid láhkaevttohussii. Danne go mearkkašumit dávjá leat áibbas dárbbaslaččat láhkaáddejupmái, de ii dieđe Sámediggi ollásit Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta láhkaevttohusa váikkuhusaid. Lága ovdabargguidd mearkkašupmi boahtá earret eará čielgasit ovdan Alimusrievtti geavadis. Sámediggi oaivvilda ahte váilevaš dokumeanttaid sisdoallu ii čuovo ILO konvenšuvnna 6. artihkkala ja Ráđđádallansiehtadusa 3. čuoggá.

II

Boazodoallu lea dehálaš sámi ealáhus ja dehálaš kulturovddideaddji. Dát addá boazodollui riikkaidgaskasaš riektesuodjalusa, dás čujuhuvvo erenoamážit ILO konvenšuvnna nr. 169:ii. Sámediggi lea fuolastuvvan das go boazodoallu čađat ferte gillát duvdima iešguđet guovllus nu ahte boazodoallu ollu guovlluin dál lea váttis dilis. Sámediggi berošta erenoamážit das ahte ođđa boazodoalloláhka galgá sihkkarastit ja ovddidit boazodoalu vai mis maiddái boahtteáiggis sáhttá leat ceavzilis boazodoallu.

Dat dokumeanttat maid Sámediggi dán rádjai lea ožžon ráđđehusas, eai atte oadjebasvuođa das ahte ođđa boazodoalloláhka sihkkarasttášii ja ovddidivččii boazodoalu. Sámediggi ballá das ahte dat riektesuodjalus, mii boazodoalus lea riikkaidgaskasaš lágain, erenoamážit ILO-konvenšuvnna nr. 169:s, dál raššuduvvo. Danne lea áibbas deatalaš ahte láhka rievdaduvvo nu ahte dat čuovvu gustovaš rievtti.

Sámediggi čujuha dás daidda mearrádusaide mat fertejit rievdaduvvot nu ahte dat čuvvot riikkaidgaskasaš rievtti:

Áibbaš čielga eaktun Sámedikki bealis ja uhcimusčoavddus lea ahte boazodoallolága § 1 nuppi lađas oazžu lasáhusa nu ahte lágas daddjojuvvo seammaláhkai go finnmárkkulága 3. paragrafas. Dán láhkai ferte dadjat § 1 nuppi lađđasis vai sihkkarastá ahte oktavuoha álbmotriektái ii raššuduvvo go buohtastahttá finnmárkkulága sisdoaluin:

”Láhka gusto daid ráddjehusaiguin mat čuvvot ILO-konvenšuvnna nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddaid birra iehčanas stáhtain. Láhka galgá adnojuvvo álbmotrievtti njuolggadusaid mielde álgoálbmogiid ja unnitloguálbmogiid birra.”

Sámediggi lea duhtavaš dainna ahte láhkaevttohus gávnnaha ahte boazodoalloriekti lea vuodđuduvvon dološ vieruiduvvanriektái mii lea iehčanas riektivuodđu.

Deatalaš eaktun lea ahte boazodoallu ferte oažžut stuorát váikkuhanfámu boazodoalu stivrenorgánain, gč. §§ 74 ja 75. Sámediggái lea mearrideaddjin ahte mearrádusat sihkkarastet boazodoallosápmelaččaide duohta vejolašvuoda searvat mearrádusaide, dás čujuhuvvo erenoamážit ILO-konvenšuvnna 7. artihkkalii mii gieđahallá vuoigatvuoda beassat oassálastit ovddidanproseassaide ja vuoruhit daid nu guhká go dat gusket eamiálbmogiidda. Dát eaktuda ahte lánka addá vuoda ásaht dakkár mearridanorgánaid, main boazosápmelaččat eai leat unnitlogus, dát eaktuda maiddá boazodoallosámi jodiheami stivrrain. Paragrafaid 74 ja 75 ferte rievdatit.

Viidáseappot lea eaktun ahte § 64 maŋimus ladđasa lánkaásahusvuoddu sihkkojuvvo ollásit. Mearrádusa vuolidit boazologu ferte erenoamážit geahččat daid álbmotrievtti gáibádusaid vuodul, mat bohtet ovdan siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid konvenšuvnna 27. artihkkalis eamiálbmot ávnnaslaš vuodda suodjaleami birra, ILO-konvenšuvnna 8. artihkkalis dološ vieruiduvvonrievtti birra, 6. artihkkalis ráđđadallangáibádusa birra ja 7. artihkkalis vuoigatvuoda birra beassat searvat daidda ovddidanproseassaide, mat gusket eamiálbmogiidda, ja leat mielde vuoruheamen daid proseassaid. Ii sáhte dohkkehit ahte departemeanta ovttabeallasaččat sáhtta mearridit aiddostahtti lánkaásahusa boazologu heiveheami birra, gč. § 64 maŋimus ladđasa.

Eanajuohkinriekti ii sáhte leat riidočoavdinorgána boazodoalloga mielde, gč. § 63. Sámediggi oaivvilda ahte lea deatalaš ahte boazodoalus lea luohhtámuš riidočoavdinorgánii, ja ahte sámi riekteoainnuide ja dološ vieruiduvvanriektái ferte addojuvvot dat deaddu ja čuožžovašvuolta, mii dain galgá leat go loahpalaš mearrádus galgá dahkkojuvvot. Sámediggi čujuha dasa ahte eanajuohkinrievttis ii leat dál makkárga erenoamáš gelbbolašvuolta dain dilálašvuodain. Dát rihkku ILO-konvenšuvnna 7. artihkkala mii gieđahallá vuoigatvuoda beassat searvat daidda ovddidanproseassaide, mat gusket eamiálbmogiidda, ja leat mielde vuoruheamen daid proseassaid. Sámediggi oaivvilda ahte berre ásavuvvot sierra riidočoavdinorgána mas lea erenoamáš gelbbolašvuolta earret eará sámi riektegálduid ja riekteoainnuid birra.

III

Sámediggi oaidná seammás dárbbu čájehit guđet mearrádusain lánkaásahusas lea stuorra mearkkašupmi boahteáiggi boazodollui, ja mat Sámedikki mielas eai leat doarvái bures fuolahuvvon lánkaásahusas. Dáid mearrádusaid ferte rievdatit ovdalgo ođasmahttojuvvon boazodoalloga sihkkarastá boahtevaš boazodoalu.

Sámedikki mielas lea buorre go lánkaásahusas váldojuvvon mielde mearrádus eanasuodjaleami birra 2. paragrafas aiddostahttit ja čalmustahttit gustovaš rievtti. Sámediggi oaivvilda dattetge ahte fertejit leat nannoset ja eanet geatnegahtti mearrádus eanasuodjaleami birra. Danne ferte váldojuvvot mielde 2. paragrafii ahte eiseválddiin, ii ge dušše stáhtaeseválddiin, lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid. Dát sihkkarastá ahte maiddá gielddain, mat leat mearridanorgánat plána- ja huksenlaga vuodul, lea ovddasvástádus. Nu guhkás go stáhtaeseválddit fápmudit lánkahálldašandoaimmaid gielddaide, de fertejit dieđusge maiddá gielddat hálldašit dáid lágaid álbmotrievtti gáibádusaid vuodul. Evttohusa § 2 ferte danne rievdaduvvot ja das ferte ná daddojuvvot:

”Sihke boazodoalorientti eaiggádiin, eará vuoigatvuoda eaiggádiin sámi bozoguobtunguovlluin ja eiseválddiin lea ovddasvástádus sihkkarastit boazodoalu areálaid. Dan lassin lea eiseválddiin erenoamáš ovddasvástádus fuolahit ja sihkkarastit boazodoalu areálaid.

Go proposišuvdna ii leat vel ovddiduvvon, de eaktuda Sámediggi ahte verddevuohta sisttisdoallá ja ráddje dajaldaga “særilige grunner” 11. paragrafa goalmát teakstaoasis. Sámediggi atná buorren go §§ 17-19 rahpet vejolašvuoda siidaoasi jodiheadjái ieš mearridit gean son háliida iežas siidaoasi vuollai.

Dávistettiin lánkalávdegotti evttohusa, de ferte váldit mielde mearrádusa suodjalussan sidjiide geain lea gaskamearalaš boazolohku dahje uhcit boazolohku, dainna lágiin ahte vuolideapmi gohččojuvvo evttohusa § 64 mielde. Siiddat galget mearridit uhcimus mearriduvvon boazologu. Dat galgá dahkot

ovttajienalaččat siiddas. Juohke ovddasvástideaddji doallu mas lea eanet go uhcimus boazolohku maid siida lea meariidan, vuolida liigelogu gorálaččat. Dát galgá dáhpáhuvvat siidda ovttajienalašvuoda bokte. Jus ii leat ovttajienalašvuoha siiddas uhcimus mearriduvvon boazologu birra, galgá bidjat vuodđun lálkálávdegotti evttohusa mii lea 200 bohcco. Dát veahkeha sihkkarastit nuorra álggaheaddji boazodoalliid ja sihkkarastit ekonomalaččat ceavzilis boazodoalu buot boazodoalliide.

64. paragrafá nuppi lađđasii berre válđojuvvot lasáhus nu ahte cealkka čuodjá ná:

”Dálvesiida dahje eará joavku, nu go mánga siidda ovttas, sáhttet dáhtut mearriduvvot sierra boazologu sin várás.”

13. paragrafá vidát lađđasa mearrádusa maŋimus cealkka ferte sihkkojuvvot. Sámediggi čujuha dasa ahte leat maiddái eará bealit go boazolohku mat berrejit biddjojuvvot vuodđun árvvoštallamiidda ođđa siiddaoasi ásahettiin. Ovdamearkka dihtii ferte vuhtiiváldit siidda vejolaččat uhccán bargonavccaid.

53. paragrafii ferte válđojuvvot mielde mearrádus ahte go beallelaččat doaimmahit siidaosiid ovttas, de dat dagaha ahte jienaid lohku orohatčoahkkimiin lassána.

Láhka ii galgga earuhit geassesiiida ja dálvesiidda, muhto dušše geavahit siida-doahpaga, gč. 4., 5., 8. ja 9. kapihttaliid.

66. paragrafá nuppi lađđasa 3. čuoggá mearrádus gáibida ahte orohatplána galgá čájehit dárbbaslaš johtin- ja geasehanneavvuid boazodoalus. Sámediggi oaidná dán dárbbasmeahttum in go dákkár oppalašgeahčestaga addin juo lea lágas geatnegáhttojuvvon jahkásaš boazodoalldiedáhusa bokte. Orohatplána gusto mángga jahkái, ja danne lea váttis guhkit áigodaga doaimmagoluid einnostit, go dilli lea nu ahte boazodoallu ferte rievdadeaddji doaimmadilalašvuodaid doahttalit.

Ráŋggáštusmearrádusaid 13. kapihttalis ferte geahččat dan oktavuodas ahte gii dat mearrida boazodoalu rámmaeavttuid. Jus boazodoallu ieš ii oaččo válldi mearridit boazologu ja dan lassin das ii leat eanetlohku stivrenorgánain, de hedjona 13. kapihttala ráŋggáštusmearrádusaid lobálašvuoha. Sivvan dasa lea ahte vejolaš ráŋggáštusain ferte leat lobálašvuoha boazodoalus, dainna lágiin ahte boazodoallu ieš, geavahannjuolggadusaid bokte, lea mearridan dan boazologu man ektui ráŋggáštuvvo.

Eaktu beassat eaiggáduššat bohccuid sámi boazoguohtunguovlluin čavgejuvvo lálkkaevttohusas, gč. §§ 11 ja 36. Dattetge ferte addojuvvot vejolašvuoha sápmelaččaide, geain ii leat boazomearkavuogatuoha, beassat eaiggáduššat bohccuid. Liikká berre leat eaktun ahte dákkár boazoeaiggáduššamis lea čanastagat sámi boazodollui.

Samediggi oaidná positiivalažžan ahte 15. paragrafá mearrádus rievdaduvvo nu ahte ii leat šat automatihkka das ahte náitaleami bokte oážžu mielovddasvástádusa boazodoalus, muhto ahte vejolaččat galgá addojuvvot diehtu jus háliida solidáralaš ovddasvástádusa siidaosi jodiheaddjin.

Samediggi gávnnaha šallošahttin ahte boazodoalliide ain biddjojuvvo várrogasvuoda- ja buhtadanovddasvástádus man sáhtta buohtastahttit dakkár diliiguin gos lea doaimma mas lea erenoamáš riska dahje mii lea erenoamáš váralaš. Dán ođasmahttimii eai gula gažaldagat mat gusket boazodoalu buhtadanovddasvástádussii. Dattetge jáhká Sámediggi ahte dat ákkat mat čatnasit buhtadangažaldagaide, maiddái leat váikkuhan 13. kapihttala ráŋggáštusaid birra. Sámedikki oaidnu lea ahte eiseválddiid bearráigeahččanvejolašvuodaid vuosttažettiin berre nannet buoret máhtu bokte sámi boazodoalu birra.

Samediggi eaktuda ahte lágas lea dakkár sisdoallu man sáhtta doahttalit iešguđelágan doaimmadiliin, erenoamážit dálke- ja luondudiliin ja erenoamážit go olbmuid sisabahkkemat ja muosehuhttimat

dagahit dakkár dilálašvuodaid mat eai leat sávvojuvvon. Danne Sámediggi váraša evttohusa § 81 vuostá mii addá eiseválddiide lobi sáhkohit mii nuppi lađđasa mielde eaktuda ahte son guhte áššáskuhttojuvvo, ferte ieš rievttálaččat duođastatit ahte son lea vigiheapmi. Dat dábalaš eaktu ahte juohkehaš lea vigiheapmi dassážiigo nuppeláhkai lea duođastuvvon, galgá maiddái gustot boazodoalliide.

Láhkaevttohusas ain čielgasit dovdo ahte boazodoalu galgá bienasta bitnii reguleret. Mađi mielde guovllustivrras galgá fápmu siidaoasi ásaheami hárrái, dát fápmu ferte leat nannen iige dohkkeheapmi. Seamma ferte gustot láchkaevttohusa § 62 geavahannjuolggádusaid ráhkadeami hárrái.”

Láhkii fertejit váldojuvvot mielde sámi doahpagat, nu mo láchkalávdegoddi háliida.

IV

Samediggi eaktuda ahte departemeanta fargga álggaha čuovvolanproseassaid ođasmahttimis daid boazodoallolága osiid oktavuodas, mat dál eai galgga ođasmahttojuvvot. Dát lea deatalaš danne go dat sihkkarasttášii ahte mii lagaš boahnteáiggis sáhttit oazžut dievaslaš boazodoallolága heivehuvvon dálá duohtavuhtii. Go ođđa dievaslaš boazodoalloláhka ráhkaduvvo, de ferte earret eará geahčadit davviriekkaid sámekonvenšuvdnaevttohusa, plána- ja huksenlága, Norgga-Ruota boazoguhtunkonvenšuvnna ja sámi vuoigatvuodálávdegotti evttohusa.

Samediggi eaktuda ahte fargga čađahuvvojit čuovvolanproseassat boazodoallohálddahusa boahttevaš organiserema ektui. Ferte váldit mielde geatnegahtti dadjanvugiid dakkár čuovvoleami birra odeldiggeproposišuvnnas.

Samediggi eaktuda maiddái ahte departemeanta fargga čađaha čuovvolanproseassa boazodoalloareálaid buoret suodjaleami ja duohta sihkkarastima oktavuodas. Maiddái dát ferte oazžut geatnehtti dadjanvuogi odeldiggeproposišuvnnas.

V

Samediggi bivdá oazžut láchkaevttohusa sámegeallii ja earjalasgeallii nu fargga go vejolaš.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.09.06 dii. 18.10

Ášši 39/06

Virgelohpi Sámediggeráđi lahttovođas - Randi A Skum

Arkiivaáššer..
06/8406 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššer.
Čoahkkijnjođihangoddi	25.09.06	15/06
Sámediggi dievasčoahkkinn	26.-28.09.06	39/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui duorastaga čakčamánu 28. b.2006 dii. 13.30.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	25.09.06	Čoahkkijnjođihangodái	Ášši 15/06 Virgelohpi doaimmas Sámediggeráđi lahttun - Randi A. Skum

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkijnjođihangotti árvalus Sámediggái:

Randi Skum:ii addo virgelohpi Sámediggeráđi lahttovođas 9 mánnui. Virgelohpeáigi šihattojuvvo sámediggepresideanttain.

Sámediggepreasideantta, Aili Keskitalo evttohus Sámediggái:

Áirras Ann-Mari Thommassen välljejuvvo Sámediggeráđi lahttun dan áiggis go ráđđelahttu Randi A. Skum:as lea virgelohpi.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Čoahkkijnjođihangotti evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Sámediggepresideanta Aili Keskitalo evttohus 2 mearriduvvui ovttajienalaččat

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Josef Vedhugnes, áššejođiheaddji	
2	Aili Keskitalo	
3	Jørn Are Gaski	

VI Sámedikki mearrádus

Randi Skum:ii addo virgelohpi Sámediggeráđi lahttovuodas 9 mánnui. Virgelohpeáigi šihthuvvo sámediggepresideanttain.

Árras Ann-Mari Thommassen válljejuvvo Sámediggeráđi lahttun dan áiggis go ráđđelahttu Randi A. Skum:as lea virgelohpi.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 28.09.06 dii. 13.40

Ášši 40/06

Luvven doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jodiheaddjin - Per-Ivar Henriksen

Arkiivaáššennr..
04/162006 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikalaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Čoahkkinjodihangoddi	26.09.06	16/06
Sámediggi dievasčoahkkin	26.-28.09.06	40/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui duorastaga čakčamánu 28.b.2005 dii. 13.40.

Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	26.09.06	Čoahkkinjodihangoddi	Ášši 16/06

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkinjodihantti árvalus:

Per-Ivar Henriksen luvvejuvvo doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jodiheaddjin.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Čoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Josef Vedhugnes, áššejođiheddji	

VI Sámedikki mearrádus

Per-Ivar Henriksen luvvejuvvo doaimmas Sámedikki bearráigeahččanlávdegotti lahttun ja jođiheddjin.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.09.06 dii. 13.45.

Ášši 41/06

Odđa lahtu välljen Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddái

Arkiivaáššer..
04/162006 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššer.
Válgalávdegoddi		003/06
Sámediggi dievasčohkkin	26.-28.09.06	41/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui duorastaga čakčamánu 28.b.2006 dii. 13.45.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus

II Evttohusat ja mearkkašumit

Válgalávdegotti árvalus:

Henrik Eriksen välljejuvvo Bearráigeahččanlávdegotti odđa lahtun.
Hilde Nyvoll välljejuvvo Bearráigeahččanlávdegotti odđa jođiheaddjin.
Per Edvind Varsi välljejuvvo Bearráigeahččanlávdegotti odđa nubbijodeaddjin.

III Jienasteapmi

43 árisis ledje 36 čohkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuoru mielde:

- Válgalávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajenalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Magnhild Mathisen, áššejođiheadji	

VI Sámedikki mearrádus

Henrik Eriksen válljejuvvo Bearráigeahččanlávdegotti odđa lahttun.
Hilde Nyvoll válljejuvvo Bearráigeahččanlávdegotti odđa jođiheadjin.
Per Edvind Varsi válljejuvvo Bearráigeahččanlávdegotti odđa nubbijjođiheadjin.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.09.06 dii. 13.50.

